

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikud praktikad
Magistritöö

Karin Kase
Juhendaja: Dots. Halliki Harro-Loit

Tartu
2011

Töö sisukord

Töö sisukord.....	2
Sissejuhatus	4
1. Töö teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	6
1.1 Uudisväärtuslikkus ja uudisfaktorid	6
1.1.1 Uudisfaktorite universaalsed omadused	7
1.2 Pressiteade kui žanr	8
1.3 Pressimaterjali kasutamine uudistes	10
1.4 Ajakirjanik kui väravavaht.....	12
1.5 Ajakirjanik kui pressiinfo filtreerija.....	13
1.6 Tekstianalüüs kui uurimismeetod	14
1.7 Varasemate uuringute ülevaade	14
2. Uurimisküsimused ja hüpoteesid.....	16
3. Uurimismetoodika ja valim	17
3.1 Uudiste ja pressiteadete kvantitatiivne analüüs	18
3.2 Uudiste ja pressiteadete kvalitatiivne analüüs	19
3.3 Vaatlused veebitoimetustes.....	20
3.4 Intervjuud veebitoimetajatega	20
4. Empiiriliste tulemuste esitus.....	21
4.1 Postimees.ee uudiste analüüs	21
4.1.1 Teistest väljaannetest refereeritud uudised	21
4.1.2 Postimees.ee omauudised	23
4.1.3 Pressiinfo põhinevad uudised	24
4.1.4 Eelinfo ja pressikonverentsil põhinevad uudised	25
4.2 Delfi.ee uudiste analüüs	26
4.3 Pressiteated 19. aprillil	28
4.4 Pressiteadete ja uudiste võrdlev analüüs	31
4.4.1 Pressiteadete avaldamine muutmata kujul	32
4.4.2 Reklaamtekst uudistes.....	34
4.4.3 Pressiteate lühendamine	35
4.4.4 Lisainfo hankimine	36
4.4.5 Pressiteate fookusseerimine.....	37
4.4.7 Uudise juhtlõik	39
4.4.8 Keelelised muudatused	40
4.4.9 Vead uudistes.....	40
4.5 Vaatlustulemuste kirjeldus	42
4.5.1 Postimees.ee veebitoimetaja vaatlus.....	42
4.5.2 Vaatlus Delfi toimetuses.....	45
4.6 Intervjuud veebitoimetajatega	48
4.6.1 Veebitoimetaja tööülesanded	48
4.6.2 Veebitoimetuste töökorraldus	49
4.6.3 Eelnev koostamine.....	50
4.6.4 Uudiste allikad.....	51
4.6.5 Pressiteadete toimetamine.....	51
4.6.6 Pressiinfo allikas.....	53
4.6.7 Uudiste valikuprotsess	54
4.6.8 Veebiväljaannete interaktiivsus	55
4.6.9 Uudiste avaldamise kiirus veebiväljaannetes.....	56

4.6.10 Pealkirja ja foto funktsioon veebiväljaannetes.....	57
5. Järeldused ja diskussioon	59
5.1 Veebitoimetajate tööprotsess	59
5.2 Veebiuudiste allikad.....	61
5.3 Pressiinfo kasutamine uudisloomes.....	63
5.4 Kriitika pressiteadetele.....	67
5.5 Toimetaja kui väravavaht.....	68
5.6 Uudisväärtuslikkuse sõel veebitoimetustes	69
5.7 Hüpoteeside kinnitumine	70
5.8 Arutelu valimi ja meetodi üle	71
Kokkuvõte	72
Summary.....	75
Kasutatud kirjandus	78
Lisad	80
Lisa 1. 19. aprillil ilmunud pressiteated	80
Lisa 2. Postimees.ee-s ilmunud uudised 19. aprillil.....	86
Lisa 3. Delfi.ee-s ilmunud uudised 19. aprillil.....	92
Lisa 4. Küsitluskava: veebiajakirjanike tööprotsessid	96
Lisa 5. Ajakirjanike vaatlusandmed	98
Lisa 6. Uudiste ja pressiteadete võrdlev tabel	106

Sissejuhatus

Veebitoimetaja postkasti saabub iga päev sadu pressiteateid. Paljud neist kustutatakse lugemata, teistest saavad veebiväljaannetes uudised. Millest need otsused sõltuvad ja millised faktorid saavad otsustusprotsessi juures määravaks? Käesolev magistritöö uurib veebitoimetajate ajakirjanduslikke praktikaid – töökorraldust, uudisväärtustamist ning otsustuskohti pressimaterjali toimetamisel.

Erinevate uuringute kohaselt põhineb üle poole uudistest pressiinfo (Erjavec, 2005; Lewis, William ja Franklin, 2008). Käesolevas töös keskendungi veebitoimetajate allikakasutusest põhjalikumalt just pressimaterjali valikule ja toimetamisele, kuna see annab kõige paremini infot veebitoimetaja tööprotsessi erinevate etappide kohta. Vaadeldes ühe diskursiivse praktika muutumist teiseks (Fairclough, 2005) küsin, kas ajakirjanik on endiselt “väravavaht”, kes otsustab uudiste edasipääsemise või uudiskünnise taha kinnijäämise üle, nagu Lewin (1947) ja White (1949) seda üle poole sajandi tagasi sõnastasid, või on veebitoimetuste kiire töötempo ja suure üldistustaseme juures pressiinfo lihtsam meediasse pääseda kui kunagi varem.

Töö teoreetiline osa tutvustab klassikalisi uudisfaktorite ja uudisväärtustamisega seotud teoreetilisi käsitlusi, samuti ajakirjaniku kui väravavahi teooriat ja selle modifikatsioone tänapäevases ajakirjandusliku informatsiooni töötlemise protsessis.

Metodoloogiliselt on ajakirjanduslike praktikate uurimine üsna kompleksne ülesanne, kuna lõplikke järeldusi ei ole võimalik teha üksnes tekstianalüüsi või ainult intervjuude põhjal. Seega kombineerib käesolev töö erinevaid meetodeid, et anda võimalikult ülevaatlikku pilti ajakirjanike töö- ja otsustusprotsessidest.

Ülevaate saamiseks pressimaterjali mahust ja pressiinfo uudistesse pääsemisest analüüsisin kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt ühe uudispäeva jooksul Eesti meediaruumis ringelnud 182 pressiteadet ning nende pressiteadete põhjal kahes Eesti suurimas veebiväljaandes – Postimees.ee-s ja Delfis – ilmunud uudiseid. Info saamiseks tööprotsesside ja otsustusotsuste kohta viisin läbi vaatluspäevad

Postimees.ee veebitoimetaja juures ja Delfi uudistetoimetuses ning tegin intervjuud viie veebitoimetajaga kolmest erinevast väljaandest.

Töö tulemuste osa kaardistab veebitoimetajate tööprotsessid ning annab vastused peamistele uurimisküsimustele nagu veebiajakirjanike allikakasutus, pressiinfo kasutamine ning ajakirjanik roll väravavahina. Kuna vaatlustest ja intervjuudest selgus üsna palju infot selle kohta, mida ajakirjanikud pressimaterjalilt ootavad, pakub töö kokkuvõtlik osa ilmselt põnevat lugemist ka kõigile pressiesindajatele.

Soovin olulise panuse eest käesoleva töö valmimisse tänada oma juhendajat Halliki Harrot ning oma abikaasat ja sõpru, kes ei uskunud, et see töö kunagi valmis saab.

1. Töö teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Oma uurimistöös keskendun peamisele uurimisküsimusele: millised on Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikud praktikad. On üldteada, et suuremas osas töötleb veebitoimetus toimetusse saabuval teatel uudisteks. Seega on töös kasutatud klassikalisi uudisfaktorite ja uudisväärtustamisega seotud teoreetilisi käsitlusi, samuti ajakirjaniku kui värvavahi teooriat ja selle modifikatsioone tänapäevases ajakirjandusliku informatsiooni töötlemise protsessis.

Kuna ajakirjandusliku informatsioonitöötlemise puhul on üheks keskseks küsimuseks see, kuidas ja mil määral teksti ajakirjanduslikku diskursusesse töödeldakse, toon teoreetiliste käsitlustena sisse ka toimetuse ja ajakirjanike informatsioonitöötlemise praktikate kirjeldused ning vaatlen läbi intertekstuaalsuse kontseptsiooni, millised diskursiivsed muutused toimuvad toimetamisprotsesside käigus algtekstidega.

1.1 Uudisväärtuslikkus ja uudisfaktorid

Uudisväärtuse kontseptsiooni sõnastas esimesena aastal 1922 Walter Lippmann, kes püüdis selgitada, miks ajakirjanikud mõnesid uudiseid kajastavad ja teised kõrvale jätavad. Lippmanni kohaselt saavad sündmustest uudised sellepärast, et neil on kindlad omadused, mis muudavad need uudisväärtuslikuks – näiteks kas loos on mõjukaid institutsioone, dramaatilist kahju või avaliku korra rikkumisi, näiteks streike. Lippmann sõnastas viis konkreetset omadust: sensatsioonilisus (*sensationalism*), lähedus (*proximity*), olulisus (*relevance*), ühetimõistetavus (*unambiguity*) ja faktilisus (*facticity*) (Lippmann, 1990: 230).

Hiljem hakati neid omadusi nimetama uudisfaktoriteks. Galtung ja Ruge (1965) defineerisid Norra ajalehti uurides 12 uudisfaktorit ja selgitasid, et see, millised uudised uudisekännise ületavad ja millised mitte, on järjepidevate filtreerimiste tulemus (Galtung ja Ruge, 1965).

Christiane Eilders (2006) tõi kokkuvõtlikult välja erinevad uudisväärtuste mudelid (tabel eestindatud Kase 2011):

Galtung & Ruge (1965)	Schulz (1976)	Staab (1990)	Eilders (1997)	Ruhrmann et al (2003)
Elitaarsed rahvused	Rahvuskesksus (rahvuslik eliit) Uus: Regionaaltsentrilisus	Eliitrahvus Eliitregioon	- Elitaarne asukoht	Eliitrahvus Elitaarne asukoht
Olulisus: Kultuuriline lähedus Etnotsentrism	Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Etnotsentrism	Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Uus: majanduslik lähedus	-	Saksamaa kaasatus Geograafiline lähedus Poliitiline lähedus Kultuuriline lähedus Majanduslik lähedus
Sagedus/jätkuvus	Sagedus/jätkuvus	Jätkuvus Teemale viitamine	Jätkuvus	Jätkuvus
Mõju	Isiklik mõju Prominentsus	Institutsionaalne mõju Isiklik mõju Prominentsus	Mõju Prominentsus	Mõju Prominentsus
Personifitseeritus	Personifitseeritus	Personifitseeritus	Personifitseeritus	Personifitseeritus
		Uus: Faktilisus (SCHULZ (1976): kombineeritud kategooria)	Faktilisus	Faktilisus
Olulisus: Relevantsus	Relevantsus	Ulus	Ulus	Ulus
Üllatus: 1. ootamatus 2. ebatavalisus	Ootamatus	Ootamatus	Ootamatus	Ootamatus
	Uus: Edukus	Tegelik kasu/edukus Potentsiaalne kasu/edukus	Edukus	Kasu/edukus
Negatiivsus Olulisus	Kahju (tagajärg)	Tegelik kahju/ebaõnnestumine Potentsiaalne kahju/ebaõnnestumine	Kahju	Kahju/ebaõnnestumine
Negatiivsus Olulisus	Konflikt Korrarikkumine	Vastuolulisus Agressioon Demonstratsioon	Vastuolulisus	Vastuolulisus Demonstratsioon
			Emotsioonid Uus: seksuaalsus/erootika	Emotsioonide illustreerimine Seksuaalsus/erootika
				Uus: Visuaalsus
<i>Mittejätkatud uudisfaktorid</i>				
Mitmetimõistetavus	Struktuur			
Lävi				
Konsonants				
Kompositsioon/variat sioon				

Joonis 1. Uudisfaktorite kataloogid valitud uurimustes Eildersi (1997) ja Ruhrmann et al. (2003) järgi (Eilders, 2006).

1.1.1 Uudisfaktorite universaalsed omadused

Erinevad uurijad on näidanud, et uudisfaktorid kehtivad suhteliselt universaalselt – see tähendab, et erinevad ajakirjanikud teevad samade uudiste hulgast suure

tõenäosusega sarnase valiku. Schulz (1976) töötas välja intervallskaalad ning mõõtis uudisfaktorite intensiivsust, kasutades uudiste asetust ja pikkust uudisväärtuslikkuse indikaatoritena, jõudes järeldusele, et uudisväärtust võib defineerida kui ajakirjaniku hüpoteesi uudise olulisusest. Shulzi teooriat on kinnitanud paljud hilisemad uurimused, näiteks Eilders (1997). Kuid need uuringud ei selgita, kas suurema arvu uudisfaktorite olemasolu põhjustab pikemaid artikleid või sisaldavad pikemad artiklid – nagu Staab (1990, viidatud läbi Eilders, 1997) välja toob – iseenesest arvukalt uudisfaktoreid?

Kepplinger ja Ehmig (2006) töid välja lineaarse seose uudisfaktorite intensiivsuse (*news factors*, tõenäosus, et uudis avaldamiseks välja valitakse) ja uudisväärtuslikkuse (*newsworthiness*, uudise omadusi, mille põhjal uudis välja valitakse) vahel. Nad nimetasid uudisfaktorite suhtelise mõju uudiste valikule uudisväärtuseks (*news value*), mis ei sõltu erinevalt uudisfaktoritest mitte uudiste omadustest, vaid ajakirjanike omadustest – nende otsustest uudisfaktorite olulisuse kohta, ning hindasid ajakirjandustudengite peal katsetades, et selle väärtust on võimalik ette ennustada. Neid väärtusi võib õppida ajakirjandust õppides, kogemuse kaudu toimetustes, neid võivad mõjutada ärimudelid jne (Kepplinger ja Ehmig, 2006).

Ka Galtung ja Ruge on välja toonud, et uudisekännise ületamine uudiste puhul on suures osas ennustatav, kuna uudiste valikut ja informatsiooni edasipääsu mõjutavad kindlad tegurid. Galtung & Ruge töid välja kolm uudiste valikut määravate tegurite gruppi: organisatsioonilised, žanrilised ja sotsiaalkultuurilised tegurid (Galtung & Ruge, 1965). Rosengren (1970) näitas, et uudiste valiku selgitamiseks ei piisa ainult uudiste analüüsist, vaid väliseid allikaid kasutades tuleks analüüsida ka tegelikult toimunud sündmusi või võrrelda uudiste sisendit ja väljundit.

1.2 Pressiteade kui žanr

Jacobsi kohaselt (Jacobs 1999, viidatud läbi Lassen, 2006) on pressiteadete eksisteerimise ainus eesmärk olla tsiteeritud uudiskanalites nii täpselt, kui võimalik, eelistatuna sõnasõnalt. Sellest vajadusest lähtuvalt õpetavad kõikvõimalikud pressiteate kirjutamise praktilised juhised, et hea pressiteade peab ennetama meedia

vajadusi ning olema võimalikult kergesti kasutatav. Seetõttu soovitatakse pressiteade konstrueerida lähtuvalt klassikalistest uudiskriteeriumitest ja pööratud püramiidi mudelist.

Hollandi erafirmade pressiteadete võrdlus nende põhjal kirjutatud uudistega (Pander Maat, 2007) näitas, et enamus pressiteateid jälgendas tõepoolest uudiste formaati (pealkiri, juhtlõik, tekstiosa) ja perspektiivi (rääkides asutusest kolmandas, mitte esimeses isikus), näidates üles jooni, mida Jacobs (1999, viidatud läbi Pander Maat 2007) nimetab eelformuleerituseks (*preformulation*).

Aune Past toob oma raamatus “Juhtimine ja suhtekorraldus” (2005) välja soovitused, milline peab olema edukas pressiteade:

- Pressiteade olgu faktitäpne. Lühike ja asjalik, lisainfot võib anda eraldi lehel.
- Info peab olema oluline väljaandele, kuhu see lähetatakse. Pole mõtet uputada toimetajaid infoga, mida nad ei saa kasutada.
- Fotod peavad olema varustatud korrektsete allkirjadega.
- Pressiteade peab olema stiilis, mida kasutavad ajakirjanikud.
- Alglõik peab olema nii iseseisev, et võiks olla ka omaette uudisnupuks. Ta peab vastama viiele põhiküsimusele: kes, mida, kus, millal ja miks. Ajakirjanik, kellel on vähe aega asja uurida, peab alglõigust saama kõik olulise kätte.
- Mõned pressiteated ei täida oma eesmärki, kuna juhtlõigust on liiga palju fakte. Tuleb valida 1-2 olulist fakti, mis köidavad toimetaja tähelepanu.

Pasti kohaselt on sagedaseimad vead pressiteadetes:

- Kuupäevata;
- Saatja nimeta;
- Fotode kohta pole piisavalt infot;
- Pressiteates esinevad grammatikavead;
- Saadetakse samasisulisi pressiteateid igal aastal.

Kuna toimetustesse jõuab iga päev sellises mahus pressiinfot, et ajakirjanikud ei jõua kogu info sisusse süveneda (Erjavec, 2005) on arusaadav, et sellises situatsioonis on edukamad selgelt formuleeritud ja arusaadavad pressiteated. Ka Veiksaar-Kutti

(2006) kohaselt on olemasolevate pressiteadete kõige suurem puudujääk oskus oma tegevust ja arutlusel olevaid teemasid presenteerida.

Inger Lassen (2006) tõi välja, et enamus pressiteate kirjutamise praktilistest juhistest puudutavad pigem pressiteate formaati kui sisu. Pressiteadete retoorilisi eesmärke, esitust ja keelelisi omadusi uurides tõi Lassen välja, et pressiteade iseenesest ei ole žanr, vaid meediakanal, mis kannab endas erinevaid retoorilisi eesmärke ja seega ka erinevaid žanre.

Ma ei keskendu oma uurimistöös suhtekorralduse defineerimisele ega ajakirjanike ja suhtekorraldajate omavahelistele suhetele. Mõlemat teemat on oma bakalaureusetöodes põhjalikult käsitlenud Eneken Laasme (2005) ja Mervi Lill (2005). Pigem vaatlen edaspidi pressiteateid kui potentsiaalseid uudiste allikaid, mille hulgast ajakirjanik teeb oma teadliku valiku.

1.3 Pressimaterjali kasutamine uudistes

Erinevate uurimuste kohaselt põhineb üle poole igapäevasest ajalehtede sisust pressiteadetal ja muul pressiinfo (Erjavec, 2005). Paljud neist uudistest kasutavad pressiinfot muutmata kujul, nimetamata pressiteate allikat, samas säilib uudises pressiteate sisu, mille eesmärgiks on mõnd isikut või organisatsiooni kaitsta või reklaamida. Selliseid uudiseid nimetab Erjavec pressiuudisteks (Public Relations News).

Iga päev jõuab uudistetoimetusse suures mahus pressiesindajate ja kommunikatsioonifirmade toodetud materjali. Mõjutamisvahendid varieeruvad pressiteate saatmisest kuni telefonikõnede, lõunasöökide ja reisideni (Laasme, 2005). Kas ja kui palju sellest pressimaterjalist uudismeediasse jõuab, sõltub juba ajakirjanikest.

Lewis, Williams ja Franklin (2008) jõudsid Briti meediat uurides järeldusele, et vähemalt 60% artiklitest sisaldab mingil moel PR materjali. See kattub Erjaveci (2005) väitega, mille kohaselt põhineb erinevate uurimuste andmetel üle poole

ajalehematerjalist pressiteadetest ja muul meediainfol. Lewis, Williams ja Franklin tõid ka välja, et pigem kasutatakse meedia mõjutamiseks peenemaid reklaamvõtteid kui lihtsalt pressiteate saatmine – näiteks hoolikalt planeeritud sündmusi (*agenda-setting*) ja konkreetsetele inimestele teemade ettesöötmist. Nende kohaselt põhinesid PR sisul eriti tugevalt majandus- ning tarbija- ja meelelahutus uudised. Eelisseisus on era- ja riigisektor, kes on võimeline tootma tugevat PR-materjali.

1979. aastal nentis Herbert Gans: “*Although it takes two to tango, either sources or journalists can lead, but more often than not, sources do the leading*”. See tähendab, et kuna tööjõudu ja aega napib, kasutavad ajakirjanikud tihtipeale ainult väikest hulka püsiallikaid, kes on eelnevalt kättesaadavad ja sobilikud olnud, on teiste uudiste allikate suhtes passiivsed ning sõltuvad uudiste leidmisel tihtipeale agentuuridest või muust meediast.

Erjavec (2005) toob välja, et ajakirjanikud kasutavad PR allikaid peamiselt viiel põhjusel:

- Info kättesaadavus – PR infot tuleb toimetusse regulaarselt ja suurtes kogustes. Selle info kasutamisel on oluline funktsioon ka heade suhete hoidmisel pressiesindajatega;
- Ajakirjanduslik rutiin ja uudisväärtus – ajakirjanikud toovad välja, et nende lugejad vajavad pressiteadetes pakutavat infot;
- Majanduslik, poliitiline, kultuuriline ja ideoloogiline surve – tihtipeale on pressiteateid saatvad organisatsioonid ka atraktiivsed reklaamikliendid;
- Ajakirjanike töötingimused, inimressursi puudus ja ajaline surve – ajakirjanikel ei ole aega saadetavasse infosse piisavalt süveneda ning PR info kiirendab tööprotsesse oluliselt;
- Ajakirjanike ja toimetajate isiklikud motiivid – siin mängivad rolli personaalsed kontaktid PR valdkonnas, samuti on ajakirjanikele atraktiivsed ka pressikonverentsidel jagatavad kingid ja muu meelehea. Samas tunnistasid osad ajakirjanikud, et nad on lihtsalt “laisad” ja PR info on lihtsama vastupanu teed minek.

Samas uskusid ajakirjanikud siiski, et nad on uudiste valiku protsessis autonoomsed ning nende teha on lõplik valik, mida uudistes kajastada ja mida mitte – isegi kui see valik tehakse erineva pressiinfo hulgast.

Nagu Eckman ja Lindlof (2003) reklaamartikleid (*advertorials*) analüüsivas uurimuses väidavad, on olemas “Hall ala” uudiste ja turunduse vahel – see on vastastikuselt kasulik piir, kus teoreetiliselt on kõik korrektne, kuid artiklid on tegelikult promolood. Kuigi toimetused kasutavad erinevaid meetodeid, et ajakirjanduslikke artikleid ja reklaami lahus hoida või toimetusse sissetulevat reklaammaterjali filtreerida, on see tihtipeale siiski keeruline, eriti majanduslike faktorite tõttu, mis neid piire omalt poolt mõjutavad (Harro-Loit ja Saks, 2006). Sarnaselt Lewise jt tulemustele näitas Harro-Loiti ja Saksa uuring, et kõige rohkem on reklaammaterjalidest mõjutatud tarbija- ja majandusuudised.

1.4 Ajakirjanik kui väravavaht

Väravavahi (*gatekeeping*) teooria pakkus esimesena välja Kurt Lewin (Lewin, 1947), kes käsitles otsustusprotsessi terve rea erinevate valikutena. Ta märkis, et see, kas uudis läbib kommunikatsioonikanaleid või mitte, sõltub inimesest, kes otsustab, kas lasta uudis edasi või mitte. Lewin kasutas väravavahi mudelina otsust, milline toit lõpuks inimeste lauale jõuab.

Seda teooriat arendas edasi David Manning White (1949), kes nimetas ajakirjaniku hr Väravaks (Mr. Gate) ja uuris, miks too valis avaldamiseks välja teatud uudised, teised aga heitis kõrvale. White tõi välja erinevad põhjused, sealhulgas uudiste liigse igavuse või venivuse või selle, et tegemist on propagandaga. Välja jäid ka artiklid, mis läksid vastuollu Hr. Värava isiklike põhimõtetega. Uurimus näitas, et uudiste valik oli väga subjektiivne ning sõltus “väravavahi” elukogemusest, hoiakutest ja ootustest, toetudes individuaalse psühholoogia väitele, et inimesed märkavad ja tajuvad palju paremini neid sündmusi, mis on kooskõlas nende endi väärtuste ja ootustega.

Edasised uuringud pakkusid välja, et väravavahiks ei ole mitte ajakirjanik üksi, vaid kogu toimetus. Shoemaker jt (2001) tõid välja, et väravavahi protsess toimub viiel tasandil – indiviidi, kommunikatsioonitöö rutiini, organisatsiooni omaduste, ühiskondlike institutsioonide ja sotsiaalsüsteemi tasandil. Erinevate jõududena mängivad siinkohal rolli ka reporteri eelnev edukus ja peale suruvad tähtjad.

Rutiinsete jõudude osas väidavad Abbott ja Brassfield (Abbott ja Brassfield 1989, viidatud läbi Shoemaker et al), et tugevalt mõjutab uudiste valiku rutiini ka kanal – näiteks eelistavad teletöötajad visuaalsemaid teemasid, samuti mida lähemal ajalehe trükitähtajale uudis saabub, seda väiksem on tõenäosus, et see sisse läheb. Ka Lauk ja Hoyer (1997, viidatud läbi Laasme, 2005) väidavad, et kõige suurem otsustusõigus on siinkohal meediaorganisatsioonil.

1.5 Ajakirjanik kui pressinfo filtreerija

Seoses veebimeedia tulekuga võib väita, et ajakirjaniku roll ühiskonnas on oluliselt muutunud. Kui kunagi oli ajakirjaniku kutsumus inimesteni värsket infot toimetada, siis Karam (2009) tõstatab küsimuse, kas tänases infoühiskonnas, kus info on kõigile inimestele vabalt ligipääsetav, on üldse mõtet rääkida professionaalsest ajakirjandusest. Ta paneb ette käsitleda ajakirjanikku pigem info ümberpakendajana, kelle töö on informeerida inimesi vastutustundlikult lähtuvalt temani jõudvast infost.

Seega võib ajakirjanikku lugeda varem käsitletud pressiteadete arvukuse ja puuduliku ajaressursi tõttu pigem info filtreerijaks, kui informeerijaks endaks. Ajakirjanike vaatluse põhjal toob Erjavec (2005) välja ajakirjanike peamised meetodid pressinfo kasutamisel:

- 1) neutraliseerimine, kus ülivõrdes sõnad nagu “fantastiline”, “unikaalne” ja “suur samm edasi” kustutatakse või asendatakse vähem positiivsetega, näiteks “imelise” asemel kasutatakse sõna “kvaliteetne”. Enamus selliseid uudiseid on pressinfo foga identne, kuigi uudise allikat ei ole mainitud.
- 2) eriti poliitiliste teemade puhul kasutatakse infot üks-ühele, selle erinevusega, et mainitud on uudise allikas.
- 3) ajakirjanik võtab pressinfos oleva teema omalt poolt kokku, tekst on kirjutatud ajakirjaniku enda sõnadega ja allikat mainitakse.
- 4) pressiteate kopeerimine ilma allikat mainimata, eriti tavaline majandusteemadel kirjutavate ajakirjanike puhul.

Samas ei ole ajakirjanike “sõel” alati veatu – näiteks leidis Pander Maat (2007) Hollandis välja saadetavaid asutuste pressiteateid uurides, et paljud pressiteated kasutavad ohtralt reklaamikeelt, ja tegid seda põhjendatult – tihtipeale õnnestus reklaamtekstil ajakirjanike “filtrist” läbi pääseda, näiteks kasutasid erihuviväljaannete (näiteks reisiajakirjade) ajakirjanikud üsna meelsasti reklaamtekste. Siinkohal esinevad aga suured erinevused meediaväljaannete vahel – “tahkete” uudiste tootjad (näiteks majandusajakirjanikud) filtreerisid reklaaminfo üldjuhul tekstist välja.

1.6 Tekstianalüüs kui uurimismeetod

Oma uurimistöös kasutan Fairclough intertekstuaalsuse kontseptsiooni, et mõtestada lahti pressiteadete kasutamist uudiste loomisel. Fairclough (1992) defineerib intertekstuaalsust kui teiste tekstide kasutamist tekstiloomes, ning nende uurimine annab selgust sellest, kuidas tekstid transformatsiooni käigus muutuvad (näiteks poliitilised kõned uudisteks). Samuti ei tarbi inimesed kõige viimast teksti lugedes ainult lõpptulemust, vaid ka teisi tekste, mida lõpptekst interpreteerib (Fairclough, 1992).

Erjavec (2005) lisab Fairclough väljatoodule veel interpraktikate kontseptsiooni, mis toimib juhtudel, kus rakenduvad erinevad teksti tootmise ja interpreteerimise protsessid. Näitena toob Erjavec situatsiooni, kus uudistetoimetaja valib PR-info hulgast välja sobiliku ning avaldab selle uudisena – tekib interpraktika, ajakirjandusliku- ja PR-praktika hübriid. Samal ajal tekib interpraktika ka selle info tõlgendamisel, kus lugeja usub, et ta loeb uudiseid, lugedes samal ajal tegelikult PR infot (Erjavec, 2005).

1.7 Varasemate uuringute ülevaade

Uudisteloome protsessi veebiajakirjanduses ei ole minu andmetel Eestis läbi viidud uurimustes varem kajastatud. Uudistetoimetusse igapäevaselt saabuva pressiinformatsiooni hulka ja ajakirjanike valikuid selles on televisiooni uudistetoimetuse kontekstis käsitlenud Ene Veiksaar-Kutti magistritöö (2006).

Veiksaar-Kutti leidis oma töös, et uudistetoimetused kasutavad sissetulevat pressiinfot sõltuvalt päevast 10 – 50% ulatuses. Tema kohaselt lähtuvad ajakirjanikud pressiteadete põhjal teemavaliku langetamisel kõige enam oma “kõhutundest”, teisel kohal oli kolleegide arvamus ja kolmas valikukriteerium pressiteate erilisus. Tema kohaselt heidetakse kõrvale pressiteated, milles kajastuv ei tekita mingeid seoseid ega emotsioone ühegi toimetaja jaoks. Valikusõelale jäävad pressiteated ja sündmused, mis kujunevad üllatuslikeks või oodatust olulisemateks.

Postimehe ajakirjanike allikakasutust on varasemalt uurinud oma bakalaureusetöös Mari-Liis Huvato (Huvato, 2007), kes jõudis järeldusele, et erinevate ajakirjanike allikakasutus on võrdlemisi erinev. Kuna tegemist oli väga väikese valimiga (kaks ajakirjanikku) ja paberlehega, kus üks ajakirjanik veetis artiklit kirjutades nädala, ei ole selle uuringu tulemused veebiväljaannete ajakirjanike allikakasutusega ilmselt võrreldavad. Teistes riikides on sarnaseid uuringuid läbi viinud Erjavec ja Pander Maat, kelle uuringutulemused olen käesolevas teoreetilises peatükis juba ulatuslikult tutvustanud.

2. Uurimisküsimused ja hüpoteesid

Veebitoimetajate ajakirjanduslike praktikate kirjeldamiseks on oluline vaadelda nii töökorralduslikke (organisatsioonilisi) aspekte kui uudisloome käigus määravaks saavaid individuaalseid otsustusprotsesse. Seetõttu sõnastan lähtuvalt teoreetilises peatükis välja toodud käsitlestest järgmised uurimisküsimused ja hüpoteesid.

Uurimisküsimused:

- Milline on veebitoimetajate töökorraldus?
- Millistel allikatel põhinevad veebiuudised?
- Millised faktorid saavad veebitoimetaja otsuste juures määravateks?
- Kuidas veebitoimetajad pressimaterjali töötlevad?
- Kas ajakirjanike ja kahe suurima veebikanali vahel erineb uudisväärtustamises olulisi erinevusi?

Hüpoteesid:

1. Veebiuudised põhinevad suures osas pressiteadetel
2. Materjali töödeldakse suhteliselt vähe – lisaallikaid otsitakse erandjuhtudel
3. Lisaks klassikalistele uudiskriteeriumitele on veebitoimetajate otsuste juures määravad faktorid kiirus ja toodetavate uudiste arv
4. Pigem kehtivad otsustamise juures universaalsed uudiskriteeriumid kui unikaalsed uudisfaktorid, st väljaannete ja ajakirjanike vahel suuri erinevusi ei esine

3. Uurimismetoodika ja valim

Selles uurimistöös võetud ülesanne on üsna keeruline, kuna uudisloome protsessi kirjeldamiseks jääb pelgalt tekstianalüüsist või vaatlustest väheseks. Siinkohal tuleb võtta appi erinevate meetodite kombineerimine.

Erjavec (2005) kasutas sarnase uurimuse läbi viimisel Fairclough kriitilist diskursuseanalüüsi, mis kombineerib kommunikatiivse sündmuse kolme dimensiooni: teksti, diskursiivse praktika ja sotsiaalse praktika. Kuna Fairclough kontseptsioon keskendub aga pelgalt teksti analüüsimisele, kuid tarvis oleks analüüsida diskursiivseid protsesse laiemalt, leidis Erjavec, et parim meetod selleks on etnograafiline uurimus. Teisedki uurijad on kirjeldanud etnograafilist meetodit kui parimat viisi tekstiloo- ja interpretatsiooniprotsesside analüüsimiseks (Hammersley ja Atkinson, 1983; Hansen et al., 1998, viidatud läbi Erjavec, 2005).

Niisiis kasutan oma uurimistöös etnograafilist meetodit, mis koosneb 1) kvantitatiivsest analüüsist 2) tekstianalüüsist 3) vaatlusest ja 4) intervjuudest.

Uurimistöö metoodikas lähtun Meri-Liis Laheranna raamatus “Kvalitatiivne uurimisviis” (2008) ning “The Sage Handbook of Qualitative Research” (Denzin, Lincoln, 2005) välja toodud juhistest.

Etnograafilise uurimuse eesmärgiks on mõista inimese tegevust ja sellega seotud sotsiaalseid tähendusi konkreetsetes keskkonnas. Ehkki uurijate hulgas pole üksmeelt küsimuses, mida etnograafiline uurimus endast kujutab, nõustub siiski enamik neist sellega, et etnograafilise uuringu tegemiseks on vajalik välitöö periood, mille käigus etnograaf võtab osa uuritavate igapäevastest tegemistest (Rantala 2006, viidatud läbi Laherand, 2008).

Etnograafiat on iseloomustatud uurimisstiili kaudu. Seda on määratletud kui uurimisretket, mille ajal näidatakse üles huvi uurimisobjekti vastu ja tehakse tööd struktureerimata materjaliga. Etnograafia on nagu lai vihmavari, mille alla mahub erinevaid metodoloogilisi ja metoodilisi lähenemisviise. Andmete kogumiseks

kasutatakse peamiselt vaatlust, aga ka intervjuusid. Etnograafe õhutatakse kasutama paljusid erinevaid andmekogumismeetodeid, et näha üht ja sama nähtust võimalikult paljudest vaatenurkadest ning jõuda selle rikkaliku ja sügava analüüsini (Palmu 2003, viidatud läbi Laherand, 2008).

Rantala on andnud ka terve rea soovitusi vaatluse läbiviimiseks, näiteks uurimiseväljal märkmete tegemise ja uuritavatega suhestumise osas, mida püüan järgida.

3.1 Uudiste ja pressiteadete kvantitatiivne analüüs

Kogusin Postimees.ee avaliku uudisvoo, uudised@postimees.ee ja uudised@err.ee põhjal kokku kõik 19. aprillil neile meediaväljaannetele saadetud pressiteated, kokku 182 pressiteadet või pressiinfot sisaldavat pöördumist. Ei saa välistada, et analüüsist jäid välja mõned pressiteated, mida ei saadetud ühelegi eelmainitud aadressidest ning mis ei kajastunud sel päeval mingil moel ka Delfi.ee uudistes, kuid nende hulka peaksin pigem väikeseks.

Kandsin kõik pressiteated tabelisse (Lisa 1), kus on lisaks pressiteate pealkirjale selle saabumise kellaaeg ja pressiteate allikas. Tabelis on ka lahtrid uudiste vastavuse kohta konkreetsele pressiteatele, mida täitsin hiljem kvalitatiivanalüüsi tulemusena.

Samuti kogusin kokku kõik 19. aprillil Postimees.ee veebiväljaandes ning Delfi.ee portaalis ilmunud uudised. Valisin analüüsimiseks need kaks kui Eesti suurimad ja loetavaimad igapäevaseid uudiseid avaldavad veebiväljaanded. Kogu sama päeva uudisvoogu on kõige lihtsam jälgida, valides vastava väljaande arhiivist soovitava kuupäeva, ning valikuvõimaluse “näita kõiki uudiseid”. Postimees.ee-s ilmus 19. aprillil 204 uudist, Delfi.ee-s 82 uudist (Delfi uudistevoos on vähem lugusid, sest osade Delfi rubriikide (publik.delfi.ee jne) artiklid seal ei kajastu – Postimehes (elu24.ee) aga küll. Kontrollisin ka, et uurimuse osas olnud pressiteated Delfi teistes rubriikides poleks ilmunud.).

Kandsin mõlema väljaande uudised tabelitesse (lisad 2 ja 3), kus iga uudise pealkirjale vastab uudise allikas ning selle kategooria – kas tegemist on pressiinfo,

mõne muu väljaande uudisel põhineva info, või väljaande oma uudisega. Enamikes uudistes on allikale selgelt viidatud, seda eriti teiste väljaannete info kasutamisel, mille puhul kehtivad väljaannetel omavahelised ranged kokkulepped. Pressiteate otsesel kasutamisel oli samuti praktiliselt kõikidel juhtudel allikale viidatud. Keerulisi juhtumeid esines välis- ja spordiuudistega, kus tihtipeale ei olnud selgelt tegemist väljaande omauudisega, kuid allikat mainitud ei olnud. Väljaande omauudiseks lugesin sellised uudised, millel puudus seos lähipäevadel ilmunud pressiinfo ning millele viitasid allikana teistes väljaannetes ilmunud samateemalised uudised.

3.2 Uudiste ja pressiteadete kvalitatiivne analüüs

19. aprillil ilmunud 182-st pressiteatest 41 olid otseselt Delfi.ee-s ja Postimees.ee-s ilmunud uudiste allikateks, see tähendab et neile oli kas uudise tekstis konkreetselt viidatud või kattus mõne uudise temaatika otseselt pressiteate valdkonnaga. Viisin läbi nende 41 pressiteate ning neile vastanud 49 uudise tekstianalüüsi, kus võrdlesin pressiteadete ja online-uudiste tekste, allikaid ja ülesehitust. Kasutasin järgmist kodeerimismeetodit:

- 1) uudise tekst põhineb täielikult pressiteatel. Tehtud on minimaalseid grammatilisi muudatusi, näiteks kuupäev asendatud sõnaga “täna”.
- 2) uudist on lühendatud, pressiteatest on eemaldatud vähemalt üks lõik.
- 3) pressiteatele on vähesel määral hangitud juurde lisainformatsiooni, näiteks lisatud taustainfot
- 4) uudis on toimetatud kokku mitmest olemasolevast pressiteatest
- 5) pressiteatest on valitud välja konkreetne info, millele uudis on fokusseeritud, lisainfot pressiteates ei ole (näiteks päästeameti või politsei ööpäevainfo puhul)
- 6) pressiteadet on oluliselt muudetud. Uudis põhineb küll pressiinfo, kuid seda on oluliselt restruktureeritud või küsitud allikalt täiendavat infot.

3.3 Vaatlused veebitoimetustes

Viisin 19. aprillil kell 7.00 – 15.00 läbi vaatluse Postimees.ee toimetaja Martin Šmutovi juures ja 30. aprillil kell 9.30 – 17.00 Delfi uudistetoimetuses. Vaatluse käigus kaardistasin ajakirjanike töötingimusi, omavahelist suhtlust ja arutelu, ning kommentaare ja käitumist sellel päeval sisse tulnud pressiinfo osas. Toimetuste palvel ei avalikusta ma nende sisemisi tööprotsesse ega seo ajakirjanike nimesid konkreetsete kommentaaridega.

3.4 Intervjuud veebitoimetajatega

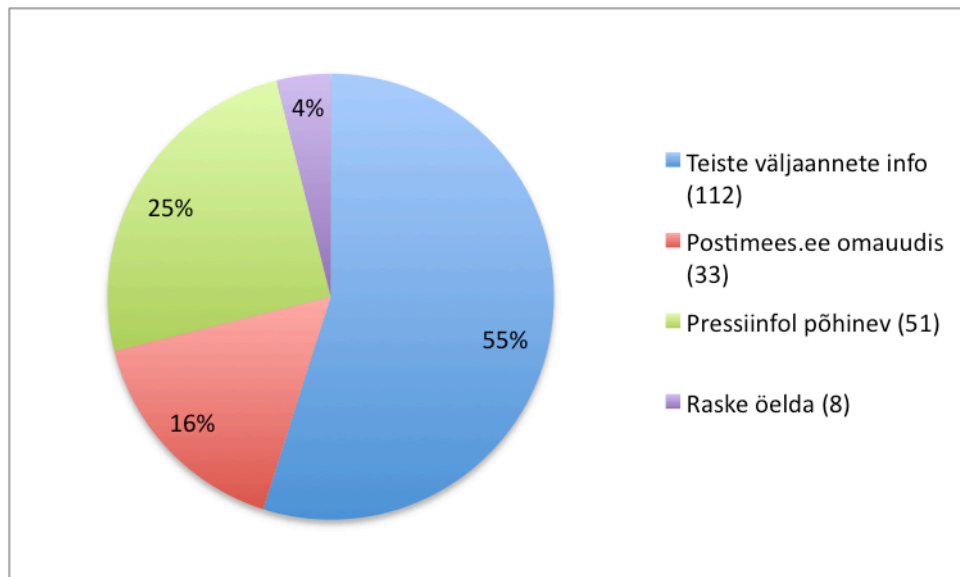
Intervjuu on sobilik uurimismeetod, kui uuritakse väikest arvu inimesi, kellelt on tarvis saada pikki ja põhjalikke vastuseid ning analüüsis on kesksel kohal tähenduse mõistmine (Gillham, 2004, viidatud läbi Laherand 2008).

Lähtuvalt uurimisküsimustest koostasın küsitluskava (lisa 4), mille põhjal viisin läbi semistruktureeritud süvaintervjuud seitsme veebiajakirjaniku või –toimetajaga. Intervjuudes osalesid viis veebiajakirjanikku Eesti suurimatest veebitoimetustest, neist kolm meest ja kaks naist, kelle rollid varieerusid reporterist kuni uudistetoimetajani. Ajakirjanike palvel ei seo ma nende vastuseid konkreetsete isikute nimedega, vaid nimetan neid analüüsis ajakirjanikeks 1 – 5. Intervjuude mahu tõttu ei ole transkriptsioone töö lisades välja toodud, intervjuude materjalid on töö autoril olemas.

4. Empiiriliste tulemuste esitus

4.1 Postimees.ee uudiste analüüs

Postimees.ee-s ilmus 19. aprillil 204 uudist, neist 112 refereerisid teistes väljaannetes avaldatud uudiseid, 33 olid väljaande enda koostatud uudised ning 51 põhinesid asutuste välja saadetud pressiinfol. 8 uudise puhul oli raske uudise kategooriat määratleda, selle põhjuseid selgitan järgmises alapeatükis. Siinkohal vaatlen Postimees.ee-s avaldatud uudiseid lähemalt, keskendudes allikatele, kust uudised pärinevad.

Joonis 2. Postimees.ee-s avaldatud uudiste allikad

4.1.1 Teistest väljaannetest refereeritud uudised

112 uudist refereerisid teistes väljaannetes avaldatud uudiseid.

Põhilise osa neist moodustasid välisuudised, mida oli kokku 70. 40 neist olid üldhuvi-välisuudised, peamiste allikatena esinesid AFP (6), Financial Times (4), Interfax (3), BBC (2), Associated Press (2), Aftenposten (2). Lisaks kasutati allikatena ka CNN,

Itar-Tass, Information (Taani), YLE ja MTV3. 11 välisuudise puhul ei olnud allikat mainitud, kuid selgelt ei käinud Postimees.ee ajakirjanikud ise Šanghai autonäitusel või rannas kuulsusi pildistamas, nii et ilmselt põhinesid needki uudised teiste väljaannete infol.

28 välisuudist olid sporditeemalised, neist neli kasutasid allikana Eesti portaali Soccernet.ee. Kokku oli välismaistes spordiuudistes kasutatud allikatele üldse viidatud ainult üheksa uudise puhul – ilmselt kehtivad sporditoimetusel oma kokkulepitud viitamisreeglid.

Kuna spordiuudiste puhul on uudise allikat niivõrd raske määratleda, ei olnud kaheksa uudise puhul võimalik kategoriseerida, kas tegemist oli Postimees.ee omauudisega või teise väljaande uudisega – nende uudiste puhul oli tegemist mõnest teisest väljaandest lisatud videoga, kuhu ajakirjanik oli ise juurde kirjutanud kaks-kolm lõiku teksti. Sellised uudised kategoriseerisin siinkohal “raske öelda” kategooriasse.

44 kodumaist uudist põhines teistes väljaannetes avaldatud uudistel. Peamisteks allikateks olid ERR (6), BNS (4), Õhtuleht (2), Vikerraadio (2). Lisaks olid allikatena nimetatud Võsareporter, Meie Maa ja Saarte Hää. Veebidest viidati Novaator.ee, Autonet.ee, Statistikaameti ajaveebi ja Med24.ee uudistele.

14 artiklit pärines Tartu Postimehest ja 6 uudist Postimehe paberväljaandest. Siinkohal on keeruline küsimus, kas lugeda neid Postimehe omauudisteks või teiste väljaannete refereeringuks. Kuna tegemist on vaatamata samale nimetusele täiesti erinevate toimetuste ja otsustusprotsessidega, siis loen needki artiklid siinkohal teistest allikatest refereerituteks.

Samuti on keeruline kodu- või välismaiste uudiste kategooriasse paigutada mõnesid Postimehe Naisteka olemuslikke artikleid, näiteks “Mõtlemisvead, mis takistavad õnnelikuks saamast” (allikas Geniusbeauty.com), kuid see kategoriseering ei ole siinkohal isegi nii oluline, kuna ma teistest väljaannetest viidatud uudistele selles töös pikemalt ei keskendu.

4.1.2 Postimees.ee omauudised

Postimees.ee omauudiseid oli kokku 33. Neist kõige rohkem spordiuudiseid – 11. Kuna mitme sellise uudise puhul allikas puudus, on võimalik, et tegemist oli siiski kasagilt mujalt väljaannetest hangitud infoga. Lisaks esinesid selgelt Postimees.ee enda toodetud uudised tarbija- ja majandusrubriigis (9) ja arvamusrubriigis (4), viimastest 2 Naisteka rubriigis.

2 omauudist olid gallupid. Selline omatootluslik uudisvorm on veebiväljaannetes igapäevaselt kasutusel – küsitakse lugejatelt, mida nemad mõnest aktuaalsest teemast arvavad, ning hiljem toodetakse gallupi tulemustest uudis.

Neli sel päeval ilmunud Postimees.ee omauudist ei põhinenud küll ühegi pressiteate tekstil, kuid uudise temaatika oli selgelt innustatud samateemalisest pressinfo. Sotsiaaldemokraatliku erakonna korraldatud piketilt tehti fotogalerii ning küsiti meeleavaldusel Karel Rüütli seisukohta teema suhtes. Pressiteatest oli selgelt innustatud ka uudis “Tallinna ühe auklikuma tänava kapitaalremont saab tänavu alata”, kus pressiteade teksti ei olnud võimalik tuvastada, küll aga oli Pallasti tänava remondikavatsust mainitud Raepressi saadetud pressiteates. Uudis “Eksperdid näevad sündide languse algust” on ilmselt inspireeritud Statistikaameti korraldatavast samateemalisest konverentsist.

Kaks omauudist põhinesid küll mitte pressiteatel, aga muudel teiste asutuste saadetud dokumentidel – hiljuti valminud Konkuktuuriinstituudi uuringul ja vastu võetud Maakohtu otsusel.

Ühe sellel päeval ilmunud omauudise puhul käitus Postimees.ee proaktiivselt – Raepress saatis volbriöö alkoholimüüki puudutava pressiteate välja alles 20. aprillil, samateemalise kommentaari võttis Postimees.ee linnavalitsuse ametnikult aga juba 19. aprillil.

4.1.3 Pressiinfole põhinevad uudised

Pressiinfole põhines kokku 51 uudist, neist 44 erinevate asutuste välja saadetud pressiteadetele, 5 uudist pressikonverentsil ning 2 eelteadetele.

Pressiteadetele põhinevaid uudiseid võib tinglikult jagada kolme alagruppi: üldinformeerivad uudised, mis põhinevad reeglina riigiasutuste pressiteadetele (Politsei, päästeamet, Maanteeinfokeskus, aga ka Edelaraudtee ja Eesti Post), reklaamieesmärgiga pressiteadetele põhinevad (äriettevõtted ja erakonnad) ning kolmanda sektori asutuste pressiteadetele (kultuuri- ja muud ühingud, kes oma tegemistest teada annavad).

Kõige rohkem esineski nn. avaliku sektori uudiseid (13), näiteks “Riigipühadel on postiasutused suletud”, “Teetööd aeglustavad liiklust tänagi”, Tallinn tähistab Euroopa päeva suure peoga keskvaljakul”. Kõige rohkem uudiseid põhines politsei- (4) ja päästeameti (3) pressiteadetele, mitu korda olid uudistesse pääsenud ka Tartu Ülikool (3) ja Tallinna Linnavalitsus (3). Kasutatud oli ka kahte Riigikogu pressiteadet, kuid need olid toimetatud kokku üheks uudiseks.

Ettevõtete pressiteadetele põhinevaid uudiseid oli pea sama palju (12), näiteks “Baltika uuendab Montoni ja Mosaici brändi”, “Elion teenis kvartaliga suure kasumi”, Elisa avab 4G testvõrgu viies Eesti linnas”. Kaks uudist põhines SEB pressiteadetele, kõik teised asutused olid esindatud ühe korra. Kohati on ettevõtted lähenenud meediale üsna leidlikult, pakendades oma erahuvil põhineva teate avaliku huvi konteksti, võttes ise eksperdi rolli. Selle parimaks näiteks on kinnisvarafirma Ober-Haus saadetud pressiteade: “Ober-Haus: Põlluarenduste hinnad langevad edasi”.

Kolmanda sektori tegemistest teatavaid uudiseid oli kokku 9. Siia alla kuulub info konkreetsete rahvaürituste kohta, näiteks “Rõuge rattamaraton sõidetakse muudetud rajal”, “Tartus algavad Supilinna päevad” ning kultuuriuudised, näiteks “TÜ akadeemiline naiskoor valiti taas vabariigi parimaks”.

4.1.4 Eelinfo ja pressikonverentsil põhinevad uudised

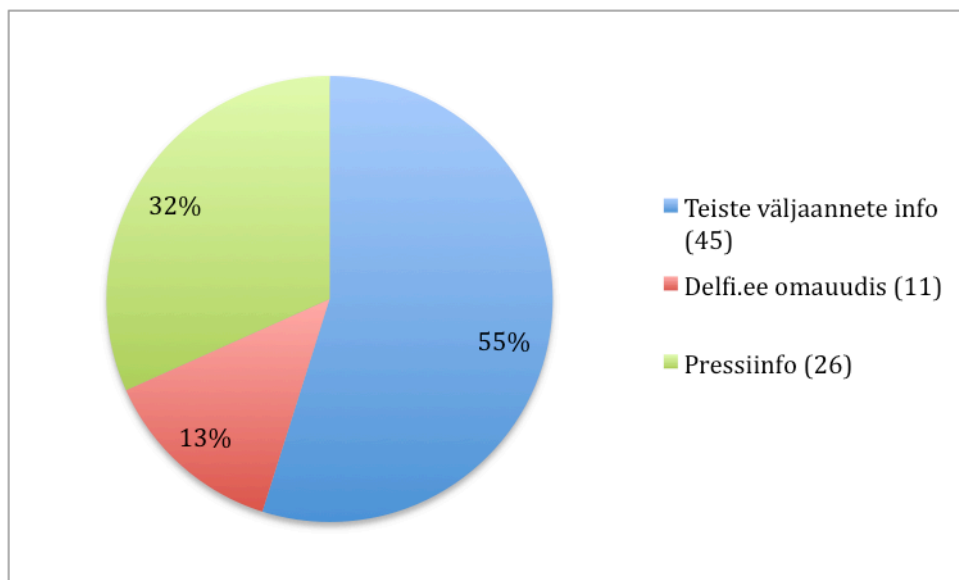
Viis sellel päeval ilmunud uudist põhines pressikonverentsil ja kaks asutuste välja saadetud eelinfo. Üks eelinfo põhinenud uudis puudutas samal päeval toimuvat Eveli Saue pressikonverentsi. Uudise teksti tsiteerides: “Eile ennelõunal potsatas ajakirjanike postkasti kutse Saue pressikonverentsile, ent kirjas polnud ühtegi vihjet, mis teemal seal rääkima hakatakse”. Edasi spekulieritakse, et tegemist võib olla sellega, et tippsportlane kavatseb hooaja vahele jätta. Uudis “Sõjamäele tekib Silde tänav” põhines Tallinna linnavalitsuse istungi päevakorral.

Juba mainitud Eveli Saue pressikonverentsil põhines ka hilisem uudis, mis teatas, et tippsportlane jätabki järgmise hooaja vahele. Kaks pressikonverentsil põhinenud uudist käsitlesid eelmisel päeval OECD tutvustatud Eesti kohta käivat majandusanalüüsi, üks uudis põhines samal päeval Urmas Paeti Liibüast videosilla kaudu toimunud pressikonverentsil.

Lisaks põhines teiste asutuste info ka ilmateade, mida vaatamata teema populaarsusele on keeruline ajakirjanduslikuks infoks lugeda, kuna see põhineb sünoptikute regulaarselt uuendataval info. Loen ilmateate statistika huvides hetkel küll pressiinfo alla, kuid töö seisukohalt seda analüüsima hakata ei ole mõtet.

4.2 Delfi.ee uudiste analüüs

Delfi.ee uudiste rubriigis ilmus 19. aprillil 82 uudist. Neist 45 põhinesid teiste väljaannete uudistel, 26 pressiinfo ja 11 uudist olid Delfi enda toodetud.

Joonis 3. Delfi.ee uudiste allikad

Eesti uudistest põhines teiste väljaannete infole 25 uudist. Enim refereeriti ERR uudisteportaali, millel põhines 11 uudist. Kaks uudist oli refereeritud Eesti Päevalehest ja Kuku Raadiost. Allikatena esinesid veel Äripäev, Õhtuleht, Reporter, Õpetajate Leht, BNS, Kuma Radio, Lääne Elu ja Meie Maa. Kaks uudist põhines Euroopa Nõukogu aprillirahutusi ja vanglaid käsitleval raportil, mis avalikustati eelmisel päeval toimunud pressikonverentsil.

Lisaks põhines teistel väljaannetel 20 välisuudist. Delfi välisuudiste allikatena esinesid BNS (10), BBC (3), The Local, Daily Telegraph, Ria Novosti, Helsingin Sanomat, YLE uudised ja Eesti Päevaleht.

Sel päeval ilmus Delfis 11 omauudist. Neist kaks olid Delfi oma allikal põhinevad välisuudised – edastati Liibüasse saadetud Läti Delfi korrespondendi infot. Lisaks kuulus Delfi omatoodangu hulka kolm arvamustlugu ja kaks fotogaleriid. Omauudiseks võib lugeda ka fotogalerii Sotsiaaldemokraatliku erakonna korraldatud meeleavaldusest – kuigi info meeleavalduse toimumise kohta pärines erakonnalt, oli

fotogalerii Delfi enda toodang. Sama kehtib fotogalerii kohta mootorrattaõnnetusest – kuigi info põhines Kuma Raadio uudisel, oli Delfi sündmusest ise fotod teinud.

Pressiinfo põhines sel päeval Delfis 26 uudist, neist kaks põhinesid Urmas Paeti samal päeval antud pressikonverentsil. Peamised uudiste allikad olid politsei- (4) ja päästeameti info (3), Välisministeerium (4), Riigikogu (3) ja Maanteeinfokeskus (2), Siseministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium. Erahuvidega allikatest said sõna Sotsiaaldemokraatlik erakond (2), Keskerakond, Raepress ja Edelaraudtee. Samuti lugesin pressiinfo alla ühe Delfis ilmunud ilmauudise, mida ma ajakirjanduslikust aspektist eelnevas peatükis välja toodud põhjustel ei analüüsi.

4.3 Pressiteated 19. aprillil

Kokku saatsid erinevad organisatsioonid 19. aprillil välja 182 erinevat pressiteadet. Neist 64 pärines avalikust sektorist, 9 olid erakondade pressiteated, 34 erasektori ja 75 kolmanda sektori pressiteated. Kodeerisin siinkohal parteid eraldi, kuna – kuigi teoreetiliselt kolmanda sektori asutused – on neil sarnaselt erasektorile oma tugev kallutatud agenda.

Ajakirjanike seas on liikvel ütlus, et on kindlad asutused, kust iga päev tuleb pressiteateid nagu Väandrast saelaudu. Vaatlesin ka sel päeval toodetud pressiteadete arvu asutuse ti.

Suurimad pressiteadete tootjad:

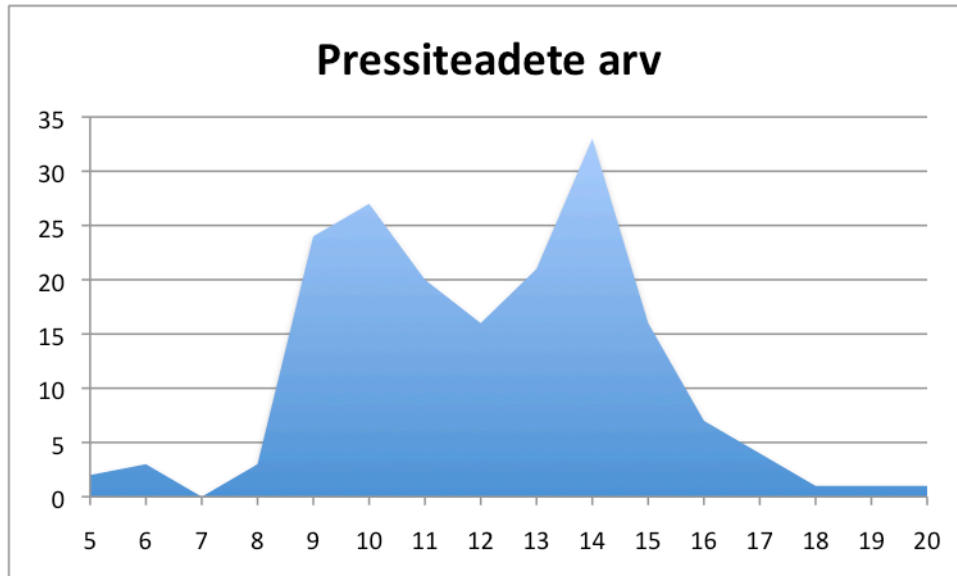
Raepress	9
Politseiamet	8
Välisministeerium	7
Päästeamet	6
SDE	5
Ivar@läänlane.ee	4
Riigikogu	4
Sõltumatu Infokeskus	4
Eesti Kunstimuuseum	3
Rakvere Spordikeskus	3
SEB	3
Tartu Ülikool	3
TV3	3

Lisaks oli 12 asutust saatnud sellel päeval välja kaks pressiteadet.

Esimene pressiteade saadeti välja kell 5.52 ja viimane kell 20.09. Kõige aktiivsem periood oli kella 8st kella 14ni, pärast seda kahanes välja saadetavate pressiteadete arv järsult. Siinkohal on tugevalt täheldatav töökorraldus kontorites, kuna kella 12 – 13 vahel, kui inimesed tavaliselt lõunal käivad, saadeti samuti välja veidi vähem pressiteateid.

Siin on selgelt tegemist nn “vana meedia” peale mõtlemisega – kui paberlehed lähevad kindlal kellaajal trükki ja telesaated saavad valmis ning pärast seda ei ole enam lootust sinna oma uudist sisse saada, siis veebimeedia – mis on täna kõige

jälgitum kanal – alustab hommikul kell 7 ning jätkab tööd hiliste õhtutundideni. Võib-olla on see midagi, mille peale pressitöötajad võiksid oma kommunikatsiooni planeerides mõelda.

Joonis 4. 19. aprillil ilmunud pressiteated, kell 5.00 – 20.00.

Kõige rohkem pressiteateid (75) saabus toimetustesse kolmanda sektori asutustest, kuid avaldati neist ainult 9. Kõige rohkem avaldati avaliku sektori asutuste pressiteateid – üle 30% saadetud pressiteadetest said veebiväljaannetes uudised. Üheksast sellel päeval saadetud erakondade pressiteatest avaldati kolm, aga ajakirjanike endi sõnul ei ole see tüüpiline muster, sel päeval sattus lihtsalt toimuma Sotsiaaldemokraatliku erakonna korraldatud meeleavaldus Tammsaare pargis, lisaks kuulutasid Sotsid välja oma järgmise erakonna esimehe kandidaadi. Samuti ei ole niivõrd väikese valimi puhul võimalik mingist tendentsist rääkida, nii et neid numbreid tuleks käsitleda pigem ettevaatlikult.

Info saatja	Pressiteateid kokku	Neist avaldatud	Avaldamise protsent
Avalik sektor	64	20	31,25%
Erafirmad	34	7	20,5%
Kolmas sektor	75	9	12%
Erakonnad	9	3	33,3%

Tendentsi, kus mõne asutuse kõigist pressiteadetest uudised saaksid või kelle infot kunagi ei kasutata, on antud analüüsis raske välja tuua, kuna mahud on võrdlemisi väikesed. Samuti ei ilmne tendentsi, et rohkem pressiteateid saatnud asutused pääseksid rohkem pildile.

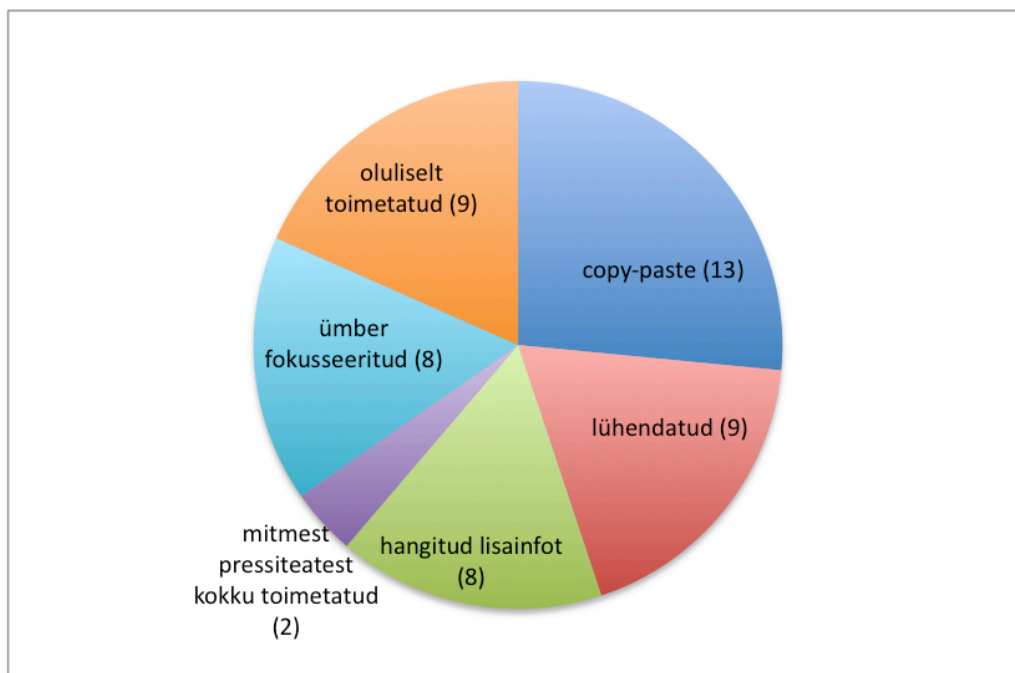
4.4 Pressiteadete ja uudiste võrdlev analüüs

Kokku ilmus 19. aprillil 49 pressiinfot põhinevat uudist, mis põhinesid 41 pressiteatel. Uudiste ja pressiteadete võrdlev tabel on toodud töö lisas 6.

Neist 13 uudise puhul oli märgata, et pressiteate tekst oli uudiseks kopeeritud ühele, jättes arvestamata minimaalseid grammatilisi muudatusi ühe-kahe sõna osas (näiteks seda, kui kuupäev on uudises asendatud sõnaga “täna”). Selliseid uudiseid nimetatakse veebitoimetustes tekstitöötlusprogrammide vastavate käskude järgi “copy-paste uudisteks”.

20 uudise puhul oli pressiinfot veidi toimetatud, kuid selgelt mitte liiga aega- ja vaevanõudvalt. Neist üheksat uudist oli oluliselt lühendatud, eemaldades pressiteatest ühe või mitu lõiku. Kaheksa uudise puhul oli pressiteatest välja valitud üks konkreetne aspekt, millele uudis oli fookuseeritud, lisainfot hangitud ei olnud. Kolmel juhul oli tekstile lisatud üks lõik perspektiivi või taustaga, näiteks varasemate sarnaste ürituste toimumise kohta. Vaatluste ja isikliku praktika põhjal võin väita, et kõik sellised toimetamised ei võta sõltuvalt ajakirjaniku vilumusest aega üle viie minuti.

16 pressiteate puhul oli näha olulist toimetajatööd. Neist üheksat pressiteadet oli oluliselt muudetud – uudis põhines küll pressiinfol, kuid teksti oli tugevalt ümber struktureeritud ja erinevaid lõike kokku kirjutatud. Kaks uudist oli toimetatud kokku mitmest olemasolevast pressiteatest. Viie uudise puhul oli helistatud allikale (enamasti pressiteates välja toodud kontaktisikule) ja küsitud lisainfot, mis hiljem tsitaatidena pressiteatesse lisati.

Joonis 5. Pressiteadete toimetamine uudisteks.

39 uudise puhul oli muudetud pressiteate algset pealkirja, seda küll enamasti ühe-kahe sõna ulatuses. 12 uudise puhul oli pressiteate info võetud kokku ajakirjaniku poolt lisatud juhtlausega.

Alla poole pressiteadetest (23) mainisid selgesõnaliselt pressiteate välja saatnud organisatsiooni uudise allikana. Siinkohal tuleb tähele panna, et mõningatel juhtudel oli allikas uudises ka mainimata arusaadav (näiteks “Ida-Eesti Päästkeskuse ööpäevast” rääkivas uudises), samuti ei olnud uudistel, kuhu oli hangitud oluliselt lisainfot, enam originaalsest pressiteatest niivõrd palju järgi jäänud, et allikale viitamine vajalik oluks.

4.4.1 Pressiteadete avaldamine muutmata kujul

Reeglina on avaldatud muutmata kujul avalikke huviseid teenivate asutuste pressiteated, näiteks Maanteeinfo teolud (1), Eesti Posti pressiteade postkontorite lahtioleku kohta riigipühade ajal (9) ja info Nõmme igakevadise leheveokampaania kohta (26). Selliste uudiste mittemuutmine on põhjendatud kahel põhjusel – valdavalt puudub sellistel asutustel oma poliitiline- või reklaamiv agenda. Samuti võib põhjuseks olla see, et neis asutustes töötavad valdavalt kogenud pressiesindajad, kes oskavad

üsna täpselt aimata, millist infot press parajasti vajab, ja selle põhjal sobiva pressiteate koostada.

Samuti on muutmata kujul avaldatud paljud kultuuriuudised, näiteks “TÜ akadeemiline naiskoor tunnistati taas parimaks naiskooriks” (22), “Ajaloo muuseumis tähistatakse TÜ farmaatsia suurkuju Georg Dragendorffi 175. sünniaastapäeva” (27) ja “Tartus toimuvad X Supilinna päevad” (32). Kahtlemata ei ole ka kultuuriinfo üksühele avaldamises ohtu ajakirjanduse objektiivsusele, kuid kultuuriuudiseid saadavad tihti peale ka pressitöös vähem kogenud inimesed, mistõttu oleks aeg-ajalt toimetamine pigem vajalik.

Selle heaks näiteks on Supilinna päevade uudisesse sisse jäänud täiesti ebauudislik tekst, näiteks “*Reedel toimub esmakordselt avatud hoovide päev, mil lahked supilinlased avavad oma ukseid, väravad, hoovid, pööningud ja südamed*”, “*Kui ilm alt ei vea, saab platsil ehitada päikesekella*” ning “*Ja kui väga tuuline pole, siis ühteist lendab ka taevasse*.” (32a).

Delfi on avaldanud täiesti muutmata kujul ka mitmed poliitilised pressiteated, näiteks “Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar” (15b), “Tarmo Kriis: riiklik koolitustellimus peab teenima eksportiva majanduse huve” (28b) ning Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja Keskerakonna pressiteated (15b, 29a, 41a). Isegi kui kõigis erakondlikes pressiteadetes ei pruugi alati poliitilist agendat esineda, kutsub selline statistika siiski sarnastesse uudistesse ettevaatlikkusega suhtuma.

Siinkohal ilmneb ka erinevus meediakanalite vahel – kõik poliitiliste organisatsioonide pressiteated ilmusid Postimehes vähemalt mingil määral toimetatud kujul. Näiteks Sotsiaaldemokraatliku erakonna pressiteate (15) on Postimees üsna põhjalikult ümber kirjutanud, sõnastades tsitaate ümber ja muutes uudist keeleliselt, samas kui Delfi on pannud uudise üles muutmata kujul. Selle väga heaks indikaatoriks on asjaolu, et pressiteates esinenud komaviga (“*Kevadistel riigikogu valimistel Lääne-Virumaal kandideerinud Saar sai 3931 häält mis oli valimisringkonna parim tulemus*”) on Postimehe artiklis (15a) parandatud, kuid Delfi artiklis (15b) mitte.

4.4.2 Reklaamtekst uudistes

Nagu töö teoreetilises osas välja toodud, püüavad pressiteadete kirjutajad tihtipeale jäljendada uudise ülesehitust ja keelelist stiili, kuna see on parim võimalus oma tekstiga otse uudisesse pääseda. Uudise stiili jäljendamise kohta on heaks keeleliseks näiteks SEB panga ja RSA ühispressiteade, kus asutused kõnelevad endast kolmandas isikus: “*Globaalne kindlustusgrupp RSA ja SEB pank teatasid täna, et...*” (16).

Analüüsitavates uudistes esines nii häid näiteid PR-teksti vältimise kui selle uudisesse pääsemise kohta. Hea näide reklaamteksti vältimisest on Elioni pressiteatel põhinev Postimehe uudis (10a), kust on välja jäetud firmat heas valguses näitav, kuid üldise informeerituse seisukohalt ebaoluline lause “*Seejuures 20 miljonit eurot suunatakse võrguarendusse, tõstes sellega olemasoleva võrgu kvaliteeti ning laiendades võrku uutesse piirkondadesse*”.

Samuti on Postimees IF kindlustuse pressiteatest (12) välja jätnud kaks lõiku, mis puudutavad kindlustamise vajalikkust, näiteks “*Möödunud talve põhjal võib küll öelda, et keerulistest olukordadest tulid õnnelikult välja just need autojuhid, kes lisaks kohustuslikule liikluskindlustusele olid ettenägelikult sõlminud ka kaskolepingu,*” lisas Kiibus.

Näide agendaga teksti sissepääsemise kohta esines Sotsiaaldemokraatliku erakonna pressiteatel põhinevas Delfi uudises (39a). Pressiteate pealkiri “*Karel Rüütli: üliõpilastele tehtud ülekohus tuleb heastada*” oli küll sõnastatud neutraalseks: “*SDE algatas eelnõu õppelaenude hüvitamise taastamiseks*”, kuid uudisesse oli tsitaatidena sisse jäänud lõigud:

"2009. aasta juunis kaotas riigikogu üleöö ära õppelaenude hüvitamise senise süsteemi, pettes tuhandeid noori inimesi. Meie esitatud õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muudatuste kinnitamise järel lõpeb nende õigustatud ootuste rikkumine," ütles SDE aseesimees Karel Rüütli erakonna teatel.

„Usutavasti on riigikogu valmis üksmeelselt üliõpilastele tehtud ülekohtu heastama. Lootust annab see, et Mart Laar käis 5. märtsil Eesti Televisiooni otse-eetris välja vekslid, et õppelaenu hüvitamise küsimus leiab lahenduse.”

On arusaadav, et tegemist on tsitaadiga, kuid uudise lugejale annab see siiski edasi erakonna seisukohta. Vastaspoolse seisukohta selles uudises ei kajastatud. Sõna-sõnalt kasutas Delfi ka Keskerakonna fraktsiooni pressiteadet (41), mis koosnes Kadri Simsoni tsitaatidest, kuid oli kirjutatud läbivalt neutraalses toonis.

Postimees kasutas uudisena üks-ühele Baltika pressiteadet “Baltika uuendab Montoni ja Mosaici brändi” (7a), kus reklaamteksti otseselt ei esinenud. Nagu ka teoreetilises osas välja toodud, põhjendavad ajakirjanikud sarnaste tarbijauudiste avaldamist asjaoluga, et see rahuldab lugejate avalikku huvi.

4.4.3 Pressiteate lühendamine

Lühendatud üheksast pressiteatest võetakse kõige sagedamini lõpust maha uudise suhtes ebaoluline taustainfo, näiteks Koosmeele preemia pälvijate pressiteatest (11) lause “*Tänavu täitub Avatud Eesti Fondil 21. eluaasta*” ning eelmiste ja üleelmiste aastate koosmeele preemia võitjad. Enamus pressiesindajaid arvestavad selle asjaoluga, lisades taolise info pressiteate lõppu.

Tavapärane on ka pikkade ja kohmakate tsitaatide välja võtmine või oma tekstiks ümber sõnastamine, näiteks:

HTMi kõrghariduse osakonna juhataja Mart Laidmets: „Kõrgkoolide üleminekuhindamine on jõudnud faasi, kus protsessi tulemusi saab kasutada ka oluliste strateegiliste otsuste langetamisel nagu seda on riikliku koolitustellimuse esitamine. Tähtajalise otsuse saanud õppekavagruppides peavad kõrgkoolid kaaluma õppe jätkamise otstarbekust või ümberkorraldusi.” (28)

on ümber sõnastatud lauseks

Haridusministeeriumi kõrghariduse osakonna juhataja Mart Laidmets märkis, et tähtajalsie (sic!) otsuse saanud õppekavagruppides peavad kõrgkoolid kaaluma õppe jätkamise otstarbekust või ümberkorraldusi. (28a)

Tihti peale soovivad organisatsioonid pressiteatesse panna korraga mitu erinevat infot, näiteks oli Väinamere parvlaevaliini pressiteatesse (29), mis puudutas praamide graafikuid lihavõttepühade ajal, lisatud ka üldine info kohaliku elaniku reisisoodustust puudutava ID-kaardi kontrolli ja e-pileti süsteemi kohta. Need lõigud olid Postimehe uudises (29a) maha võetud. Pressiteate kirjutamise praktiline õpetus soovitab kantseilitlikke tsitaate mitte pressiteatesse panna ja valida korraga ainult üks teema, millele keskendutakse.

Omaette huvitav juhtum on ka Presidendi kantselei saadetud pressiteade “President Ilves kohtus Afganistani suunduvate kaitseväelastega” (34), mis koosnes ainult presidendi tsitaatidest, lisamata pressiteatele juhtlõiku ega muud infot. Ilmselt oli selle eesmärk, et erinevad väljaanded saaksid nende hulgast valida endale sobivad tsitaadid, mida oli Postimehe uudises (34a) ka tehtud. Sellele vaatamata tekitab ümberstruktureerimine ajakirjanikule lisatööd ja kui tegemist on mõne vähem olulise institutsiooni kui presidendi kantselei pressiteatega, siis vaevalt viitsinuks ajakirjanikud sellele niivõrd süveneda.

4.4.4 Lisainfo hankimine

Kaheksa uudise puhul oli pressiteatele lisaks hangitud muud infot. Kolmel juhul neist oli tegemist ühelõigulise taustainfo lisamisega, näiteks “*Kokku on uues riigikogus loodud teiste riikide parlamentidega suhtlemiseks 36 parlamendirühma, samuti on saadikud moodustanud 19 ühendust*” (20b) või Elioni majandustulemusi puudutavas uudises (10a) täpsustus “... *mis on 30 protsenti rohkem kui eelmisel aastal*”.

Viie uudise puhul on ajakirjanik helistatud allikale ja lisanud pressiteatele oma hangitud tsitaadi. Näiteks uudise “Tänavate hooldusremondi plaan selgub aprilli lõpuks” (18a) puhul oli helistatud kommunaalameti juhataja asetäitjale ja küsitud lisainfot teede paranduse kohta. Lisaks oli lisainfot hangitud kahe SEB ja RSA

ühinemise uudise (16a, 16b) ja Rõuge Rattamaratoni (33a) uudise puhul. Viimasel ilmselt seetõttu, et algne pressiteade ei olnud kuigi informatiivne, kuid teema puudutab päris paljusid maratonil osalejaid.

Analüüsitud 49-st uudisest ühes oli lisaks pressiteates esinevale infole välja toodud ka vastaspoole seisukoht – uudises “Töölepingu seadus läheb muutmisele” (25a) oli lisaks ametiühingute keskliidu esimehe seisukohale sisse toodud ka vastandlik sotsiaalministri seisukoht, mida pressiteates ei esinenud:

Sotsiaalminister Hanno Pevkurile jäi tänasest kohtumisest ametiühingujuhiga siiski natuke teistsugune mulje. “Ma ei annud Taligale kohtumisel mõista, et suur osa ettepanekutest jõuab seadusesse,” kinnitas minister.

Kõik uudised, kus allikalt oli lisainfot hangitud, ilmusid Postimehes.

Oluline näide lisainfo hankimise kohta selgub järgmisest näitest. Päästeteenistuse infost (8) olid mõlemad väljaanded välja noppinud info selle kohta, kuidas lapsed panid kustunud kulu uuesti põlema (8a, 8b). Siinkohal ilmneb üks väike, aga tähelepanu vääriv seik: Postimees.ee toimetaja vaatlusest selgus, et toimetaja helistas Päästeteenistusse ja täpsustas üle asjaolu, kas kulu, mille lapsed põlema panid, oli eelnevalt ise kustunud, või oli selle kustutanud päästeteenistus. Vastus oli, et kulu oli eelnevalt ise kustunud, mispeale oli Postimehe uudise teksti sõnastus: “*Eile päeval süütasid lapsed Jõhvi linnas juba korra kustunud kulupõlengu*”. Ilmselt Delfi sarnast kontrolli ei teinud, mistõttu ilmus väljaandes pealkiri “*Lapsed tulid ja panid kustutatud kulu uuesti põlema*”.

4.4.5 Pressiteate fokusseerimine

Kaheksal juhul oli saadetud pressiinfo ümber fokusseeritud. Enamasti oli tegemist liiklus- või päästeameti infoga, mida saabub korraga suurel hulgal ning kust ajakirjanik on välja noppinud kõige uudislikuma info. Nagu vaatlusest selgus, on selle info valikukriteeriumiks valdavalt erakordsus.

Uudise ümberfokuseerimise heaks näiteks analüüsitud materjalist on maanteeinfo keskuse välja saadetud liiklusinfo (2), kus ohtra muu info seas oli ka lõik:

18. aprillil kella 07.32 ajal toimus liiklusõnnetus Harju maakonnas Rae vallas Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt 8. kilomeetril, kus sõidukile Citroen Berlingo, mida juhtis 39-aastane Margus, jooksis ette metskits, kes paiskus peale kokkupõrget sõiduki salongi. 34-aastane kaasreisija Laidi sai vigastada ning toimetati Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse.

Sellest sündis mõlemas väljaandes uudis “*Metskits paiskus sõiduki salongi*” (Postimees) ja “*Autosse paiskunud metskits vigastas kaassõitjat*” (Delfi). Kummaski uudises toimunu kohta lisainfot hangitud ei olnud, mõlemad väljaanded olid pannud uudisele pealkirja ning Delfi kirjutanud ka kokkuvõtva juhtlõigu, samuti sõnastati maanteeinfo teksti uudislikumasse keelde.

Teine sarnane juhtum on Päästkeskuse sündmuste ülevaade (17), millest mõlemad väljaanded korjasid üles info selle kohta, kuidas arvatav õlireostus, millega seoses päästjad välja kutsuti, osutus hoopis koerte väljaheideteks. Kahtlemata kujutas Päästeameti pressiesindaja juba ette, et sellest saab pressile huvitav info, kirjutades lõiku: “*Pirita päästjad tuvastasid, et tegemist on tõesti räpase, kuid ainult bioloogiliste jäätmetega kaetud lumekuhjaga. Kõige paremini likvideerib sellist laadi reostuse kas koerakaka kohene kokku korjamine või esimene kevadine äiksevihm.*” Samuti olid mõlemad väljaanded päästeteenistuse pressiteatest välja korjanud juba varem mainitud kulupõlengu juhtumi. Need ja teised sarnased näited ilmestavad üsna selgelt, et “mis juhtus”-rubriigis müüb valdavalt ebatavalisuse uudiskriteerium.

Üheks tüüpiliseks pressiinfo ümberfokuseerimise näiteks on ka AS Baltika saadetud neljaleheküljeline info aktsionäride korralise üldkoosoleku kokkukutsumise ja selle päevakorra kohta, millega ajakirjanik oli selgelt teinud palju toimetajatööd, kirjutades selle ümber uudiseks “*Baltika emiteerib täiendavalt 3,15 miljonit aktsiat*” (6a).

4.4.6 Uudise pealkiri

39 uudise puhul 49-st oli muudetud pressiteate algset pealkirja. Esimene tüüp pealkirja ümbersõnastamisest on lühikese informatiivse pealkirja lahti kirjutamine uudislikumaks, näiteks maanteeinfo pressiteade pealkirjaga “Teeolud” (1) on lahti kirjutatud pealkirjaks “Teetööd aeglustavad liiklust tänagi” (1a).

Teine võimalus on pressiteate pealkirja efektiivsemaks sõnastamine, näiteks “Eesti, Läti, Leedu ja Poola EL asjade komisjonide esimehed rõhutasid kiire raudteeühenduse vajadust” (3) on sõnastatud lühemaks “Balti riigid ja Poola kinnitavad kiire raudteeühenduse vajalikkust” (3a). Samuti olid mõlemad väljaanded lühendanud pealkirjas “Sotsiaaldemokraatide” lühemaks sõnaks “Sotside” (15a, b).

Kolmandal puhul on pressiteate pealkiri selgelt mitte-uudislik, sisaldamata aktiivset verbi, näiteks “Noorte hääled – noorte folkloristide ja etnoloogide konverents” on sõnastatud ümber pealkirjaks “Noored etnoloogid kogunevad konverentsile” (24a) ning väga pikk pealkiri “Ajaloo muuseumis tähistatakse TÜ farmaatsia suurkuju Georg Dragendorffi 175. sünniaastapäeva konverentsiga” on lühendatud “Farmaatsia suurkuju meenutab konverents” (27a).

Mõistagi muudeti uudise pealkirja ka uudise fookuse muutumisel, näiteks pressiteate “ETK grupi esimese kvartali netokäive oli ligi 82,5 miljonit eurot” (30) pealkirjast sai uudises “Kolme kuuga kulutati ETK kauplustes üle 80 miljoni euro” (30a).

Osadel juhtudel on arusaadav, et pressiteate pealkiri peab avama pressiteate sisu rohkem kui meediaväljaandes avaldatava uudise oma, kuid sellegipoolest on siinkohal pressiesindajatele mõtlemiskoht tarbetult pikkade või ebauudislike pealkirjade osas.

4.4.7 Uudise juhtlõik

12 uudise puhul oli pressiteate info võetud kokku ajakirjaniku poolt lisatud juhtlausega. Näiteks oli maanteeinfole kirjutatud uudise sisu avav juhtlõik “*Täna tehakse Eestis mitmes kohas teetöid, mis muudavad tavalist liiklusrütmi.*” (1a).

Samuti oli ajakirjanik ise sõnastanud Presidendi kantselei saadetud valdavalt tsitaatidest koosnevale pressiteatele juhtlõigu: *“President Toomas Hendrik Ilves kohtus täna peagi Afganistani suunduva jalaväekompanii ESTCOY-12 ja toetusüksuse NSE-11 kaitseväelaste ja nende pereliikmetega.”* (34a).

Pressiteadetil, kus esines väljasaatja poolt sõnastatud juhtlõik, ei olnud seda reeglina muudetud.

4.4.8 Keelelised muudatused

Kõige tavapärasemad muudatused pressiteadetes on lingvistilised, näiteks ametlikus infos esinevate kellaaegade lühendamine ja mugandamine, asendades 07.31 sõnadega “Poole kaheksa paiku” või kasutades “15.20ks” asemel “Kell 15.20”. Samuti asendatakse pressiteates esinevad kuupäevad sõnadega “täna” või muude keeleliselt mugavamate ajamäärustega.

Tihti sõnastatakse teksti aktiivsemaks, näiteks “on kerkinud” asemel “kerkis” (3a) ja keeleliselt mugavamaks, näiteks “üritus” -> “ettevõtmine” (22a) ja “pälvib auhinna” -> “saab auhinna” (23a).

Ligi pooltel pressiteadetil on mõne pressiteate alguse lõigu lõppu lisatud pressiteate allikas, näiteks “teatas maanteeamet” või “seisab eelnõu seletuskirjas”.

Keeleliste muudatuste kohta on kõigil toimetustel oma kindlad eeskirjad, mida toimetuse uutele liikmetele esimese asjana tutvustatakse. Paljuski toimub seline muutmine ka lihtsalt ajakirjandusliku tekstiloomel loogikal.

4.4.9 Vead uudistes

Olulist infot toimetajate tööprotsesside kohta annavad uudistesse sisse jäänud vead. Näiteks on pooleli jäänud toimetajatööd näha ajakirjaniku sõnastatud juhtlõigus

“Päästeameti demineerijad tegid eile kahjutuks üle mitu mürsu ja üle viiekümne mürsu toimetati ohutusse paika” (5a).

Samuti olid toimetajatöö traagelniidid näha uudise “Riigikogus moodustati jälle erikomisjone ja parlamendirühmi” (19a/20a) puhul, mis oli kokku kirjutatud kahest samasisulisest pressiteatest. Siinkohal oli teksti sisse jäänud teise pressiteate pealkiri:

...Eesti-Leedu parlamendirühma kuulub 14 liiget, esimees on Ester Tuiksoo ning aseesimees Jaan Õunapuu.

Põhiseaduskomisjon otsustas alгатada erikomisjone moodustavad eelnõud riigikogu põhiseaduskomisjon otsustas oma tänasel istungil alгатada eelnõud, millega moodustatakse riigieelarve kontrolli erikomisjon, korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon ja julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon.

Samuti esinesid analüüsitud uudistes mõned kirjavead, näiteks “tähtajalsie” ja “vananenud [vabanenud] raha” (28a). Siin on selgelt tegemist ajakirjanike liiga suure töötempoga ja lihtsalt inimliku eksitusega, sest vaevalt keegi korduvalt üle lugedes selliseid vigu teeks.

Analüüsitud pressiteadete ja uudiste täistekste ma antud tööle nende suure mahu tõttu kaasa ei pane. Küll on tekstid lisades 1, 2 ja 3 toodud pressiteadete ja uudiste pealkirjade järgi internetist vabalt leitavad ning soovi korral ka autoril olemas.

4.5 Vaatlustulemuste kirjeldus

4.5.1 Postimees.ee veebitoimetaja vaatlus

19. aprillil vaatlesin Postimees.ee toimetaja Martin Šmutovit tema tööpäeva jooksul. Graafikujärgne tööpäev algas toimetajal kell 7.00 ja kestis kella 15.00-ni. Tööd teeb toimetaja oma kodust Tartus. Töövahendiks on elutoas töölaua asuv suure kuvariga lauaarvuti, selja taga mängib teler. Lisaks kasutab toimetaja töövahendina mobiiltelefoni.

Kogu tööprotsess toimub arvuti taga. Toimetaja meiliprogrammi laekuvad nii tema isiklikule kui uudised@postimees.ee ja online@postimees.ee e-posti aadressidele saadetavad uudised. Veebibrauseriga külastab toimetaja teiste väljaannete veebilehti, suhtluseks teiste toimetajatega Skype vestlusprogrammi, kuhu Postimehe toimetus loob iga päev ühe vestlusakna, kuhu on kaasatud kõik selle päeva toimetajad. Uudiste ülespanekuks veebilehele on Postimehel oma uudistekeskond, kuhu toimetaja vajaliku teksti sisestab, Scanpix fotokeskkonnast uudisele vajaliku pildi juurde valib ning määrab, milline on uudise asukoht veebilehel.

Vaatlustulemuste tabel on toodud töö lisades (Lisa 5, tabel 1).

Uudiste allikad

Hommikul kell 7 tööle saabudes paneb toimetaja valdavalt üles oma e-posti aadressile saadetud varahommikust pressiinfot – esimestena saadavad varahommikul alati meili päästeamet, maanteeinfokeskus ja ilmajaam. Samuti külastab toimetaja teiste väljaannete veebilehti, et leida sealt oma väljaande profiilile sobilikke uudiseid. Teiste väljaannete info kasutamiseks on toimetustel kindlalt kokkulepitud reeglid, millist infot ja kui palju kasutada võib.

Kell 9 tulevad tööle järgmised inimesed, sealhulgas päevatoimetaja, kes võtab üle esilehe muutmise ja uudiste otsimise funktsioonid, nii et toimetaja saab keskenduda uudiste tootmisele.

Päeva jooksul muutub nii töötempo kui allikate proportsioon üsna oluliselt – kella 9.30st saabub pressiteateid kiiremini, kui süveneda võimalik oleks ja enamuse neist kustutatakse lugemata, alates 13.30-st on tööl maksimumarv toimetajaid, samas hakkab pressiteadete hulk vaikselt vähenema, nii et pärastlõunal keskendub toimetaja rohkem oma uudiste tootmisele.

Lisaks pressiinfo kasutamisele pakkus toimetaja vaadeldava päeva jooksul välja ühe oma teema (kalastuseeskirjade rikkumise) ja jätkas teise poolelioleva teema (presidendikandidaadid) uurimist. Toimetaja tegi päeva jooksul kolm telefonikõnet lisainfo hankimiseks.

Uudiste valik

Kuna veebitoimetuses on sissetuleva info maht suur, püüab toimetaja vältida oma aju koormamist ebavajalike teemadega:

MS (pressiteadet kustutades): *See on Tarbija teema*

KK: *Kas see reklaam ei ole?*

MS: *Ma ei tea, las Tarbija muretsseb selle pärast.*

Enamuse pressiteateid kustutab toimetaja niisama, ilma nendesse pikemalt süvenemata. Kuna toimetuses on palju erinevaid rubriike, saab kohe kustutada teiste rubriikide teemad, hakkamata isegi mõtlema, kas üks või teine teema on uudisväärtuslik. Samuti on päeval, kui tööl on mitu ajakirjanikku, võimalik valida endale toimetamiseks meelepärasem uudis ja teiste uudiste pärast tol hetkel mitte enam muretseda.

Siin töötab toimetuse sees omamoodi uudisväärtuslikkuse sõel – kõigi toimetajate huvides on võtta endale hetkel saada olevatest uudistest kõige uudisväärtuslikum lugu. Kui hetkel vaba olev kõige kiirem toimetaja (see, kes jõuab esimesena Skype's öelda “mina võtan selle”) on kõige uudisväärtuslikuma loo ära võtnud, satub sõelale uudisväärtuslikkuselt järgmine lugu. Viimaste, mitte kellegi välja valitud, uudiste vahel teeb omakorda järeldsõelumise päevatoimetaja, kes mõne ebaatraktiivse, ent mingil muul põhjusel sotsiaalselt olulise teema siiski mõnel toimetajal ära teha palub.

Kahtlemata on sellel sõelal oma roll ka selles, kui palju mõne loo toimetamisega tegemist on – lihtsam on minna kergema vastupanu teed ja võtta võimalikult vähe tööd nõudev lugu. See ei tähenda seda, et rohkem toimetamist nõudvad uudised jääksid avaldamata, aga nad langevad toimetusesisesel sõelal lihtsalt veidi allapoole.

Toimetusesiseselt arutelusid, kas mõnda teemat kajastada või ei, vaatlusalusel päeval ei toimunud. Ainus arutelumoment oli küsimus, kas kalastusteema on juba hiljuti kajastatud või ei.

Lisaks uudiste ülespanekule muutis toimetaja kahe esimese töötunni jooksul kolm korda esilehe uudiste järjestust. Kella 9st, kui päevatoimetaja tööle tuleb, on see juba tema ülesanne.

Uudiste toimetamine

Keskmise uudise toimetamine võttis toimetajal aega umbes 4 minutit, üldiselt toimetas vaatlusalune uudiseid vähe. Valdavalt olid jälgitavad muudatused grammatilised – näiteks asendas toimetaja kuupäeva sõnaga “eile” ja “juhtus” sõnaga “toimus” või mõningate lõikude ümber tõstmine.

Toimetaja tegi vaadeldaval päeval kolm telefonikõnet: Ida-Eesti päästekeskusesse kulupõlengu info täpsustamiseks ning presidendikandidaatide loo osas Allar Jõksile ja IRL-i pressiesindajale.

Vaadeldaval päeval saatis toimetaja välja viis e-kirja lisainfo saamiseks. E-kirja teel uuritakse lisainfot teemade kohta, mille puhul avaldamise aeg ei ole oluline, näiteks uuritavate omateemade kohta.

Lisaks kuulas toimetaja Vikerraadio keskpäevast uudistesadet, kuna “*sealt saab häid kommentaare*”, kust refereeriski lõpuks intervjuud Eestit külastavate turistide kohta.

4.5.2 Vaatlus Delfi toimetuses

Delfi toimetuse tööd vaatlesin uudistetoimetuse ruumides 29. aprillil kell 9.30 – 15.00. Uudistetoimetust töötab suures avatud kontori tüüpi ruumis, kus on kõrvuti ja üksteise vastas palju laudu. Samas ruumis töötavad erinevate Delfi rubriikide ajakirjanikud. Kõigil ajakirjanikel on laual oma süle- või lauaarvuti ja telefon. Lisaks meiliprogrammile ja Delfi uudiste ülespaneku keskkonnale on töövahenditeks Delfi pildipank ning suhtlusprogramm MSN, mille kaudu toimetaja reporteritega infot vahetab.

Delfi tööpäev kestab kella 7.30 – 23-24-ni. Tippi tunnil on korraga tööl üks päevatoimetaja ja neli Eesti uudiste reporterit. Ajakirjanike töökoht on üldiselt toimetuses, erandiks on üks hommikune teiste väljaannete refereerija, kes teeb tööd kodust, ning õhtuste telesaadete refereerijad. Reporterid teevad sõltuvalt vajadusest ja teemadest päevas 6-20 lugu. Toimetaja valdavalt toimetab teiste lugusid, jagab teemasid ning paneb lugusid üles, mõnikord teeb ka ise mõned lood.

Uudistetoimetajal on laual paralleelselt kaks ekraani – ühes teeb ta toimetajatööd ja suhtleb reporteritega, teisel ekraanil jälgib sissetulevat pressiinfot ja külastab erinevaid veebilehti. Toimetuse ruumi seinal on kaks suurt televiisorit. Ühest saab vajadusel jälgida teleuudiseid, teisel ekraanil jooksevad kõrvuti viimati delfi@delfi.ee sisse tulnud pressiinfo ning Delfi hetkel kolm kõige loetumat artiklit. Toimetuses ei ole hetkekski päris vaikne. Taustahelideks on telefonikõned, üle ruumi üksteisega töökommentaare vahetavad inimesed, või lihtsalt nalja viskavad kolleegid.

Uudisloo muutumine päeva jooksul

Vaadeldav päev on ebatavaline selle poolest, et just sel päeval toimuvad Prints Williami ja Kate Middletoni kuninglikud pulmad – sündmus, mida Delfi aktiivselt kajastab. See võimaldab jälgida ühe uudise muutmise tööprotsessi läbi uudispäeva. Päevatoimetaja vaatlusest (vaatlustabel lisas 6, tabel 2) selgus, et üldiselt on eesmärk muuta esilehte vähemalt kord tunnis. Päeva jooksul toodeti peauudisele nii ohtralt lisalugusid kui muudeti peauudise fookust vastavalt sündmuste käigule, näiteks

“Kuninglik paar saabib peagi”, “Pruutpaar jõudis kirikusse” ja “Kuninglikud pulmad on lõppenud”.

Esilehel olevate uudiste järjekorda muudab üldiselt päevatoimetaja, aeg-ajalt soovivad omalt poolt olulisi uudiseid ka toimetajad. Delfi Eesti uudiste esilehel oleva esiviisiku kohta selgitab päevatoimetaja, et kolm alumist uudist vahetuvad üldiselt kiiremini kui ülemised kaks.

Toimetuse töökorraldus

Delfi erinevus Postimehest on see, et toimetajatel on vähem vastutust – kui Postimehes pakuvad toimetajad ise rohkem uudiseid välja, siis Delfis jälgib üldiselt uudisvoogu päevatoimetaja, kes jagab toimetajatele ülesanded kätte. Tihti on päevatoimetaja ka see, kes uudised veebis avaldab.

See ei tähenda, et toimetajad oma teemasid pakkuda ei või, ja päevas tuleb ette ka mitu sellist juhtumit. Näiteks on üks toimetaja märganud Perekoolis arutelu koolikohtade teemal ja pakub välja, et võiks ka Delfi Rahva Häälede selleteemalise küsitluse üles panna. Samasugune omaudis tekitatakse seoses laste suvise malevatöö looga, kui üles riputatakse gallup, kui raske või kerge on lastel suvel tööd leida. Mõned omalood tehakse juba nädala sees ära ja jäetakse nädalavahetusel avaldamiseks.

Otsest diskussiooni, kas mõni lugu avaldada või mitte, ei tulnud ette ka Delfi uudistetoimetuse vaatluspäeva jooksul, ainus arutelu oli teemal, kas inimestel on kuninglikest pulmadest juba kõrini. Küll on aga Delfi üleüldist uudiste valiku poliitikat valgustatud veidi täpsemalt järgmises alapeatükis.

Erinevalt Postimehest, kus vaadeldav toimetaja töötas oma kodust, töötavad Delfis enamus toimetajaid kontoris. Avatud kontoris on tööülesandeid kõige mugavam jagada hõikumise teel, eemalolijatega suheldakse MSN-is.

Vaatluspäeva jooksul tegid toimetajad päris palju telefonikõnesid allikatele. Nagu ka Postimehe toimetuses, käiakse sündmuskohal või pressikonverentsidel harva,

pressikonverentse vaadatakse enamasti video vahendusel. Rohkem käivad väljas fotograafid ja videotiim.

Uudiste valiku ja kõrvalejätmise põhjused

Kell 9.30 toimunud Delfi toimetuse hommikusel koosolekul olid esindatud peatoimetaja ja erinevate rubriikide toimetajad. Koosolekul arutati läbi kõik küsimuse all olevad uudised ning võeti need vastu või lükati tagasi. Pidades kinni Delfi toimetusele antud lubadusest, ei paljasta ma konkreetseid teemasid või tööprotsesse, küll aga toon siinkohal välja koosolekul toimunud arutelu argumentidena välja toodud uudiste valiku või kõrvalejätmise põhjused.

Uudiste valiku põhjused:

5. Aktuaalsus ja eksklusiivsus (*Seda teemat peaks üleval hoidma, seda praegu keegi teine ei aja*)
6. Aktuaalsus sihtgrupile (*Jäähoki MM on Vene Delfile oluline teema*)
7. Tugevama teema väljavalimine (*Kumb on kõvem teema, kas perevägivald või liiklussurmad?*)
8. Pressikonverentsil osalemise vajalikkuse puhul kaalutakse valdavalt potentsiaalse teema olulisust (*Eesti Post teeb pressika, sinna peaks äkki minema? Äkki ütlevad börsile mineku välja või ei anna Ekspresspostiga ühinemiseks luba. Samas äkki tuleb hoopis kuninglike pulmade postmark välja.*)

Uudiste kõrvalejätmise põhjused:

9. Teema varasem kajastatus (*Londonist on kõigil kõrini; Päevalehes oli sellest täna juba hea lugu, ma ei usu, et me paremini suudame; see oli eilses Ekspressis*)
10. Liigne ajakulu (*Me võime ju presidendi käest küsida, aga sealt tuleks vastus nädala pärast*)
11. Ebasoodne asukoht (*Sinna näituse avamisele võiks minna, aga see pole Tallinnas*)
12. Teema ei ole atraktiivne (*kommentaariid on head ja asjalikud, aga ei lähe eriti peale, seks ja vägivald on puudu*)

4.6 Intervjuud veebitoimetajatega

Intervjueeritav	Ajakirjanduses töötanud	Veebiajakirjanduses töötanud	Väljaanne
Ajakirjanik 1	5 aastat	1 aasta*	Postimees.ee
Ajakirjanik 2	8 aastat	4 aastat	Postimees.ee
Ajakirjanik 3	3 aastat	3 aastat	Delfi.ee
Ajakirjanik 4	7 aastat	7 kuud	Delfi.ee
Ajakirjanik 5	3 kuud	3 kuud*	err.ee

* - ei tööta tänaseks enam veebiväljaandes

4.6.1 Veebitoimetaja tööülesanded

Veebiväljaannetes on uudistetoimetaja¹ tööülesandeks leida uudislikku infot ja toota sellest uudiseid. Toimetajate konkreetne töömaht on erinevates väljaannetes määratletud erinevalt – mõnes väljaandes tuleb toota päevas konkreetne arv lugusid või saavutada kindel arv toimetaja üles pandud uudiste vaatamisi (veebitoimetajate keeles “klikke”)², teistes väljaannetes rõhutatakse pigem olulisust katta ära kogu päeva jooksul sisse tulev uudisvoog. Ka neis väljaannetes, kus “klikinormi” otseselt ette antud ei ole, pööratakse siiski tähelepanu sellele, kui palju klikke mõni lugu teenib:

Sinu töö tulemusi hinnatakse sellest lähtuvalt [kui palju klikke sa toodad]. Siis ongi... noh... sellest see kõik lõppkokkuvõttes tuleb, et sa võid panna üles mingeid tavalisi pressiteateid ainult, aga keegi ei ole su tööga rahul, sest need koguvad mingi 3000 või 2000 klikki igaiüks ja sa ei suuda seda oma klikkide normi täis teha. (1)

Kuna lugude jaotumine veebitoimetajate vahel on pigem juhuslik, rõhutasid mitu ajakirjanikku, et lihtsam on oma “klikinormi” täita nädalavahetustel või siis, kui toimetada õnnestub mõni tugev teema. *Toimetus on suur, kes selle tapmisuudise saab,*

¹ Erinevates veebitoimetustes kasutatakse ajakirjanike kohta erinevad nimetusi – mõnes nimetatakse uudiste kirjutajaid reporteriteks ja uudispäeva eest vastutavat töötajat toimetajaks; teises väljaandes on “toimetaja” uudistekirjutaja ning “päevatoimetaja” vastutav ajakirjanik. Oma töös nimetan uudistekirjutajaid läbivalt toimetajateks ning uudispäeva eest vastutavat inimest päevatoimetajaks.

² Normatiivsetest numbritest ei olnud ükski ajakirjanik väga lahkelt nõus rääkima. Üks intervjueeritav nimetas ühe ajakirjaniku soovitatavaks tootluseks siiski üle kümne uudise päevas ja üle 100 000 klikki nädalas.

see need klikid saab, või kes on valves sel ajal kui Islandil vulkaan purskab. Aasta peale enam-vähem tasandub ära, siis peaks olema võrdlusmoment inimeste vahel. (2)

Teise väljaande ajakirjanik rõhutab, et neil konkreetset lugude arvu ette antud ei ole. *Niikuinii teeme õudselt palju, koormus on pigem liiga suur. (3)*

4.6 2 Veebitoimetuste töökorraldus

Veebitoimetaja tööprotsess on väga kindlalt reglementeeritud – selgelt on ära jagatud tööajad ja vahetuste kellaajad ning uudiste otsimise kord³. Online-uudispäev algab hommikul kell 6-7, esimesed paar tundi on tööl üks inimene, kes refereerib erinevaid sellel päeval ilmunud väljaandeid, avaldatakse ööpäeva politsei- ja liiklusinfo. Päeval on korraga tööl mitu toimetajat ja päevatoimetajat, siis kaetakse ära kogu sissetulev pressiteadete voog ja toodetakse omauudiseid. Töö kestab öhtul kella 23-24-ni, pärast kella 19 on taas tööl üks inimene, kelle ülesanne on valdavalt refereerida telekanalites toimuvat.

Koosolekuid toimub veebitoimetustes harva, seda tingib ka pidevalt sisse tulev infovoog, mida ei ole võimalik ette näha. *Natuke planeerime ette, aga üldiselt... online'is ei saa üldiselt väga ette planeerida (3)*. Enamasti toimub hommikul erinevate rubriikide koosolek, kus lepatakse kokku, milliseid varem planeeritud teemasid antud päeva jooksul kajastatakse, ning hiljem tegeletakse sissetulevate teemadega jooksvalt. Üldiselt suheldakse päeva jooksul toimetuses suuliselt või kasutatakse kiirsuhtlusprogramme.

Uudiseid leiavad toimetajad valdavalt toimetusse saabuvast pressiinfost, mõnikord jagab toimetajatele teemasid kätte päevatoimetaja, samas on ka toimetajatel endil võimalik ise initsiatiivi üles näidata. *Igaüks hoiab silma peal sellel, mis ta parajasti teeb ja enne kui sa hakkad mingit lugu tegema, siis igaüks ütleb, et ma teen seda või ma teen seda (1)*. Samas rõhutavad intervjuueeritavad suurt töötempot ja asjaolu, et selle kõrvalt uute lugude leidmiseks enam aega ei jää: *Kui sul on kümme asja kukil,*

³ Toimetuste palvel analüüsin nende sisemisi tööprotsesse üsna suure üldistusastmega, konkreetsetele väljaannetele viitamata.

siis rohkem ei jaksa midagi eriti pakkuda⁴ (3), nii et tihtipeale annab siiski tööülesandeid toimetaja, kes hoiab silma peal sissetulevatel meilidel ja konkurentide uudistel.

Uudiste järjekorra väljaande veebilehel paneb paika päevatoimetaja. Üldiselt liiguvad värskemad uudised kõige ette, samas reastab päevatoimetaja terve päeva jooksul uudiseid olulisuse järgi. Väljaande esileht muutub vaadeldavates toimetustes vastavalt sissetulevate uudiste mahule, üldiselt on tööpäeva jooksul eesmärk esilehe uudiste järjekorda muuta vähemalt kord tunnis.

4.6.3 Eelnev koolitus

Toimetusse tööle tulevatele veebitoimetajatele sisulist koolitust üldiselt ei tehta – eeldatakse, et inimene on ajakirjandustööga juba kursis. Pigem õpetatakse uutele töötajatele töö tehnilist külge. *Väga suur osakaal on tehnilisel küljel– kogu see adminisüsteem, piltide grabimine, videode embedimine, galeriide embedimine... Me tegelikult ikka eeldame, et inimene, kes tuleb tööle, oskab ikka enamvähem kirjutada, me päris tänavalt ei võta kedagi. (3)*

Samas kirjeldab üks ajakirjandust mitte õppinud intervjuueeritav oma töösse sisseelamisprotsessi järgmiselt: *Läksin kohale, mulle anti kätte üks BBC artikkel ja kästi sellest teha eestikeelne artikkel, siis öeldi, et tule tööle. Mingit koolitust rohkem ei olnud. Alguses, kui küsimusi tekkis, siis vahel küsisin. (5)*

Teine intervjuueeritav nendib vaatamata oma varasematele ajakirjandusõpingutele, et toimetusse tööle asudes oleks koolitust tarvis olnud küll. *Kogu see tööprotsess, mis on uudis, mis on arvamus-olemus tuli ikkagi nulli lähedalt selgeks õppida. Esimene toimetatud lugu oli ikka räigelt punane (2).* Sama ajakirjanik rõhutab samas, et kui varasem töökogemus ajakirjanikuna juba olemas on, siis pole täiendav koolitus vajalik: *Kui ühest toimetusest teise liikuda, siis eriti midagi ei muutu, uudis on ikka uudis. (2)*

⁴ Töötempo ajab niivõrd kõrgeks asjaolu, et tipptundidel laekub keskmiselt iga kolme minuti tagant toimetaja postkasti uus pressiteade ning et keskmine toimetaja toodab sel ajal mitu uudist tunnis

4.6.4 Uudiste allikad

Intervjuudest selgus, et see, millistest allikatest uudised pärinevad, erineb nii päevade kui kellaaegade lõikes. *See [pressiinfo] põhinevate lugude arv] oleneb kellaajast, mil sa töötad. Kindlasti see protsent on väiksem varahommikul vahetusel, tõenäoliselt suurem protsent on refereeringud. Kui sa alustad õhtul 3-4, siis pressiteated on põhiline ja enda loominguks jääb päris vähe aega (2). Uudiste allikate maht on päeviti erinev, see proportsioon tekib ka sellest, kui palju pahna mujalt võtta⁵, et anda mahtu (3).*

Peamiste allikatena toodi välja pressiteated, teiste väljaannete refereerimine ja omauudised. *Ma pakun, et [see protsent on] 80-20, 80 on reaktiivsed⁶ uudised ja 20 on proaktiivsed⁷, see võib olla isegi optimistlik (1). Üldiselt käib töö ainult tekstiga, allikatele helistatakse lisainfo küsimiseks kord või paar päevas, toimetusest väljas käiakse uudistetoimetuses haruharva, mõne intervjuueeritava sõnul kord nädalas või harvem.*

Peamise probleemina omauudiste tootmisel toodi välja inim- ja ajaressursi nappus. *See on selge, kui vähe meid on ja kui palju on uudiseid, siis see omauudiste osakaal on väike. Püüame ikka mõned omauudiseid päevas toota, nädalavahetuseks teeme ka ette. (3)*

Teiste kanalite refereerimisel on olulised väljaannete omavahelised kokkulepped, mis määravad, kui palju teise väljaande materjali ja millise aja jooksul avaldada tohib. *Väga konkreetset reeglid on iga kanali kohta, näiteks üldiselt on nii, et meie uudiseid tohib avaldada ainult ühe lause, rohkem ei tohi. (1)*

4.6.5 Pressiteadete toimetamine

⁵ Intervjuu konteksti põhjal võib järeldada, et “palju pahna mujalt võtta” tähendab teiste väljaannete mitte eriti kõrge uudisväärtusega uudiste refereerimist ruumitäiteks

⁶ “reaktiivne” tähendab antud kontekstis toimetusse saabuva materjali ja mujal meedias kajastatava info toimetamist ehk protsessi, kus toimetaja ise uut infot ei tooda

⁷ “proaktiivne” tähendab protsessi, kus ajakirjanik osaleb aktiivselt uue info tootmises – pakub välja oma teemasid, suhtleb allikatega

“Kui sa vaatad peale, siis sulle võib jääda mulje, et see ongi kõik üks-ühele copy-peistitud, aga tegelikult on nagu pigem igas loos nagu midagi tuleb muuta,” tõi üks ajakirjanik (1) intervjuus välja. Kõik ajakirjanikud nõustusi, et põhimõttelist eesmärki, et pressiteadet toimetama peaks, nende toimetusel ei ole – kui pressiteade on nii kirjutatud, et seda sobib uudisena kasutada, siis ajakirjanikud seda üldiselt toimetama ei kipu.

- Toimetad nii palju, kui on vaja toimetada?

- Jah, üle ei maksa ka toimetada – kui on korralik lugu, siis ei maksa sellest mingit oma asja teha. (2)

Valdavalt toodi välja pressiteadete keelelise ja struktuurse toimetamise vajadus. Kolmest intervjuus mainiti pressiteadete halba taset, eriti kriitiline oli üks majandusajakirjanik (4): *Eesti PR-inimesed ei oska mitte keegi pressiteateid kirjutada, see on täiesti košmaarne. /.../ Mulle tuleb iga minut postkasti üks pressiteade. Ütle, kuidas ma mõistusega inimesena, sentimeeter enne hiromanti, suudaksin mingit jura hekseldada nii suure massi hulgast?*

Suurima kriitikana tõid ajakirjanikud välja:

- Pressiteates ei ole välja toodud konkreetset fookust
- Tahetakse sisse tuua liiga palju infot korraga
- Pressiteated on liiga pikad
- Pressiteade on lisatud e-kirjale manusena
- Pressiteate lõpus lisainfo andjana välja toodud inimese telefon tihtipeale ei vasta või ei ole see inimene teadlik, et tema peab sellel teemal meediaga suhtlema
- Pressiesindajad, kes ütlevad “Mina ei pea ajakirjanikutööd ära tegema”

Suhtekorraldajate meediasse pääsemise võtetena toodi välja ettevõtte nime korduv mainimine pressiteates ja pressiteadete saatmine väljaspool tööaega. Lausreklaami on ajakirjanike sõnul vähe, kuna pressiesindajad on aru saanud, et selline info niikuinii meediasse ei pääse.

Kahes intervjuus toodi olulise pressiinfo päevana välja laupäev. *Oleneb päevast ka – laupäeval on see sõel tihedam, enamuse asju jääb sinna peale.* (3) Neil [erakondade pressiesindajatel] *on omad strateegiad, mis on selged ja teada, näiteks saata laupäeva hommikuti asju, aga üldiselt on seal ka väga nõrk sisu, mis tähendab, et need ei lähe kuhugi.* (2)

Mitu intervjuueeritavat tõid välja, et sooviksid näha oma postkastis pressiteateid, mida saaks ilma toimetamata kohe uudisena kasutada.

4.6.6 Pressiinfo allikas

Mitu ajakirjanikku tõid välja, et määrav ei ole mitte pressiinfo saatja, vaid pigem materjali uudislikkus. *On neid, kes kirjutavad täiesti kohutavalt, aga nende sisu on nii oluline, see toimetamise protsess on lihtsalt pikem. Alati on tööl nii palju inimesi, et selle aja ikka leiab.* (2)

Samas nõustusid intervjuueeritavad, et vaatavad pressiinfot saades esmalt selle saatjat ning et on olemas asutusi, kelle pressiteated on olulisemad kui teiste saatjate omad. *See sõltub uudisest, reeglina kui ministeerium saadab välja pressiteate, siis on oluliselt suurem tõenäosus, et see läheb sisse, kui siis, kui selle saadab mõni kolmanda sektori organisatsioon, sest see puudutab lihtsalt rohkemaid inimesi.* (1) *Mingid [asutused] on, kelle asjad lähevad 95% - politseiasjad, enamik presidendi ja valitsuse asju...* (3)

Toodi välja, et on ka asutusi, kes edastavad palju informatsiooni, kuid kelle info enamasti kasutusse ei lähe. *Neil on omad strateegiad, mis on selged ja teada, näiteks saata laupäeva hommikuti asju, aga üldiselt on seal ka väga nõrk sisu, mis tähendab, et need ei lähe kuhugi.* (2)

4.6.7 Uudiste valikuprotsess

- *Sinu postkasti jõuab pressiteade. Mis sa siis teed?*
- *Esimesena vaatan, mis rubriiki ta on tulnud. /.../ Kui see minusse ei puutu, siis ma kustutan selle kohe ära.*
- *Aga kui see pressiteade on sinu valdkond. Mille järgi sa otsustad, kas sa teed selle lahti või ei tee?*
- *Pealkirja, ja selle, kes saadab ikka... kust see tulnud on.*
- *Teed selle nüüd lahti, ja siis sa mida teed?*
- *Siis ma loen. Loen algust, kui see mind huvitab, et mis seal on. Lõpuni tavaliselt ei loe.*
- *Ja lugemise hetkel sünnib see otsus, kas sa seda kasutad või mitte?*
- *No vahel sünnib juba enne. Näiteks kui [pressiesindaja nimi ajakirjaniku palvel salastatud] saadab, siis ma tean juba kohe, et see läheb. /.../*
- *Aga ühel hetkel on ka otsustuskoht, et kas läheb sisse või ei lähe, millal sa seda aru saad?*
- *Esimesed kaks lauset umbes. Kui ta ikka pealkirjast edasi läheb, suurem osa ei lähe isegi pealkirjast edasi. (2)*

Kõik ajakirjanikud kinnitasid, et nad saavad pressiteadet vaadates kohe aru, kas tegemist on uudisega või ei ole. Veiksaar-Kutti (2005) on kirjeldanud ajakirjaniku otsust, kas mõnda pressiteadet kasutada või mitte, kui “kõhutunnet”. Intervjueeritud ajakirjanikud tõid selle tunde kirjelduseks välja veel sõnu “kogemus” ja “midagi, mida ma tahaksin ise lugeda”. Kasutusse minev uudis peab olema “huvitav, põnev”, “värske” ja “ühiskondlikult oluline”. Kõige rohkem kõlas intervjuudes tautoloogiline põhjendus “mis on uudis, see on uudis”.

Ajakirjanike intervjuudest selgub kattub ka uudisväärtustamise teoreetiliste käsitlustega, mis kinnitavad, et erinevad ajakirjanikud teevad suure tõenäosusega samade uudiste hulgast sarnase valiku (Schulz, 1976; Eilders, 1997). Nagu Kepplinger ja Ehmig (2006) välja tõid, on võimalik ajakirjanike otsuseid uudisväärtuslikkuse kohta ette ennustada (Kepplinger ja Ehmig, 2006).

Kõik intervjuueeritavad nõustuvad, et üldiselt peab hea uudis järgima klassikalisi uudiskriteeriume, kuid see otsus sünnib intuiitselt.

- *Aga sa kaalud siis, kas need on uudiskriteeriumid?*
- *Ei kaalu. Või noh, muidugi kaalun, aga ma teen seda automaatselt. Selleks sõnaks on vist kogemus. Et sa ikka võtad seda asja nii, et oo, see on huvitav, see sobib, seal peavad olema need kriteeriumid järelikult tagatud.*
- *Nii et huvitav on siis see, mis ta peab olema?*
- *Oluline, põnev... vahet ei ole. Ma ei pane paberile kirja, et see ja see on nüüd kaetud. Sa pead tegema selle otsuse, aga mis selle asja juures nüüd täpselt huvitav on, see ei olegi oluline. (2)*

Arutelu, kas mõnda teemat peaks kajastama või mitte, veebitoimetustes üldiselt ei teki – valdavalt toodi selle põhjusena välja vajadus uudised kiiresti üles saada ja sellest tulenev ajapuudus: *Üldiselt kiirus on muidugi üks asju, mida online'is vaadatakse. Online'is mõeldakse minutites – kui on suur uudis, siis kümme minutit on pikk aeg. Esimese järgu uudis on pommuudis, siis see peab minema kohe üles (1); Põhiline on [veebitoimetaja töös] kiirus ikka, ma võin tegeleda omade asjadega, aga siis tuleb sisse mõni meil, ja see on vaja kiiresti ära teha (3); Kogu aeg tuleb nii palju asju [uusi uudiseid] peale, et pikkadeks aruteludeks aega ei ole (2).* Samuti toodi arutelu puudumise põhjusena välja, et uudiste vahel valikute tegemiseks ei ole vajadust, kuna veebiväljaannete maht ei ole kuidagi piiratud. *Praegu on üleüldine online-maailm selline, et paisatakse välja üldiselt kõik, sul ei jäeta võimalusi mingeid asju väga valida (3).* Kui küsimus peaks siiski tekkima, on otsus üldiselt konsensuslik.

4.6.8 Veebiväljaannete interaktiivsus

Nii Postimehes kui Delfis on publikul võimalik saata väljaande viihjeid, ja seda võimalust kasutatakse üsna aktiivselt. Kõik toimetustesse jõudvad viihjed ei ole mõistagi kasutatavad, ühe ajakirjaniku hinnangul läheb neist reaalselt käiku umbes iga viies.

Kõige rohkem on publikust abi info tootmisel kiiret reaktsiooni nõudvate kriisi- ja katastroofilugude puhul. Näitena toob üks ajakirjanik välja Haapsalu lastekodu põlengujuhtumi, mille väljaanne avastas tänu lugejatele:

Näiteks seesama [Haapsalu lastekodu] põleng, selle kohta lugeja saatis pildi koos vihjega, et näe, lastekodu põleb. Siis me saime üle kahekümne pildi inimestelt, meil oli telefoninumber all ja et saada pilt. Ma usun et... kellelgi ei olnud pilti vähemalt paar tundi veel. Mitmed helistasid ja küsisid mult, aga me ei saanud neile anda, autoriõiguse küsimus (2). Teine ajakirjanik toob publiku abi olulisena välja ka sensatsiooniliste välissündmuste, näiteks Jaapani maavärina puhul.

Teine võimalus publikul veebiajakirjanduses osaleda on väljendada oma seisukohti kommentaariumis. Ajakirjanikud oma lugudele kirjutatud kommentaare üldiselt põhjalikult ei loe, valdavalt sellepärast, et selleks ei ole tööpäeva jooksul lihtsalt aega. Küll tuuakse kommentaariumit välja hea vahendina loos esinevate vigade leidmisel: *Kui sa paned loo välja ja sinna tekib väga kiiresti väga palju kommentaare, siis tuleb järgi vaadata, kas seal on mingi apsakas või on linnavalitsus klõbistama hakanud (2),* kohese tagasiside saamisel oma loo kohta: *Kommentaaridest saab kohe ka tagasisidet, kas teised saavad minust õigesti aru, kui muidugi lärmamine ja mittekonstruktiivne kriitika kõrvale jätta (3)* ja uute teemade väljapakkumisel: *On ikka hulk inimesi, kes kommenteerivad täitsa reaalselt, kirjutavad sinna teraseid ja mõnusaids mõtteid ja siis me kasutame neid uute lugude tegemisel (3).*

4.6.9 Uudiste avaldamise kiirus veebiväljaannetes

Veebitoimetustes käib koguaeg vaikimisi võistlus, milline väljaanne mõne uudise esimesena üles paneb. *Online'is mõeldakse minutites – kui on suur uudis, siis kümme minutit on pikk aeg. /.../ Ei tohi olla nii, et 20 minutit ripub kuskil mujal ja meil ei ole sellest mingit märki (1).* Võib öelda, et kui pool tundi on vahet, et sai valgusaastaga pähe (2).

Seetõttu pannakse väga oluliste uudiste puhul tihtipeale kiiresti üles esmane informatsioon, mida hilisema lisainfo selgumisel jooksvalt täiendatakse. Igapäevaselt

uudiste hilisema muutmise võimalust siiski niivõrd ei kasutata – ühe ajakirjaniku sõnul on selliseid uudiseid päevas paar-kolm, valdavalt tuuakse muutuvate uudistena välja politsei- ja õnnetusjuhtumeid puudutavad uudised.

Üldiselt püütakse info täpsust enne ülespanekut põhjalikult kontrollida, samas nõustused ajakirjanikud, et vigu tuleb ikka ette. Esmase info mitteusaldamise näitena meenutas üks ajakirjanik: *Kriitilise küsimuse juures oli meil kunagi Lennart Meri surm, kui tuli info, et on surnud, aga ei saanud teist allikat, kes kinnitaks. Siis oli korralik arutelu, et kas me peaksime selle üles panema või ei. Me ei pannud üles, ja läks õigesti – ta oli tegelikult elus.* (2)

Kuigi kõigis intervjuudes on korduvalt juttu veebiajakirjaniku kiirest töötempo, ei kurda ükski ajakirjanik selle üle, pigem vastupidi: *Kui on kiired ajad ja palju asju, siis on head ajad. Kõige tüütum on see, kui ei ole uudiseid ja peab mitte millestki midagi tegema* (3). Pigem toovad veebitoimetajad oma töö miinustena välja, et töös on võrdlemisi vähe loovust ja palju rutiini, et neid häirib töö pealiskaudsus, vähene võimalus tegelikkuses allikatega suhtlemiseks ja töö tehniline keerukus.

4.6.10 Pealkirja ja foto funktsioon veebiväljaannetes

Veebiajakirjanduses mängivad klikkide korjamisel suurt rolli ka pealkiri ja foto, ajakirjanikud nõustused, et tihtipeale rohkemgi, kui loo sisu. *See, millest see klikk sõltub, ei ole ju sinu lugu, vaid see klikk sõltub sellest pealkirjast ja pildist, mis sa oled üles pannud.* (1)

Korduvalt toodi välja, et hea uudis ei jää avaldamata, kui puudub hea foto, samas aga on võimalik toota hea uudis ainult olemasoleva foto põhjal. *Näiteks fotograaf käis täna linnas, pildistas soomlasi, kes seal kell 12 juba õlut jõid. Oligi tore lugu olemas* (4).

Samas taunivad ajakirjanikud tahtlikult sensatsiooniliste pealkirjade kasutamist. *See pealkiri peab olema sisuga vastavuses. Kui ikka pealkiri on, et Britney Spears näitas*

[...] ⁸, see on väga fain, kui see tekst ja pilt seal sees hõlmabki seda [...]näitamist, mitte seda, et äkki ta keeru peal vilksas natukene. (4)

⁸ Autori tsenseeritud.

5. Järeldused ja diskussioon

5.1 Veebitoimetajate tööprotsess

Kuna autorile teadaolevalt ei ole ükski varasem uurimus veebitoimetajate tööprotsesse kaardistanud, on üks oluline osa käesolevast uurimistööst ülevaate andmine veebitoimetajate tööprotsessidest ja -ülesannetest. See on kahtlemata vajalik ka selleks, et paremini mõista toimetajate ajakirjanduslike praktikate tagamaid.

Intervjuude ja vaatluste põhjal sai töö autor üsna põhjaliku ülevaate Postimees.ee ja Delfi töökorraldusest ja veebitoimetajate tööst. Kahjuks takistab detailse info väljatoomist siinkohal toimetuste vastumeelsus oma sisemise töökorralduse avaldamise suhtes. Konfidentsiaalsusnõudest kinni pidades ei seo autor antud töös konkreetseid tööprotsesse konkreetsete väljaannetega, vaid püüab neid vaadelda pigem üldistavalt.

5.1.1 Tööülesanded

Veebitoimetajate tööülesanded on erinevates väljaannetes määratletud erinevalt – mõnes väljaandes tuleb toota päevas konkreetne arv lugusid või saavutada kindel arv toimetaja üles pandud uudiste vaatamisi (veebitoimetajate keeles “klikke”), teistes väljaannetes rõhutatakse pigem vajadust katta ära kogu päeva jooksul sisse tulev uudisvoog. Sõltuvalt päevast ja teemade arvust teeb veebitoimetaja päevas keskmiselt kümme uudist, vahel vajadusel ka rohkem. See teeb ühe vahetuse jooksul töömahuks keskmiselt üks-kaks uudist tunnis.

Uudiste leidmiseks jälgivad toimetajad toimetuse üldaadressidele ning isiklikule e-posti aadressile sissetulevat pressiinfot ning külastavad teisi veebiväljaandeid (internetiväljaanded ja uudisteagentuurid). Lisaks refereeritakse paberväljaandeid ning jälgitakse sõltuvalt kellaajast ja päevast tele- ja raadiosaateid ja refereeritakse nende sisu.

Üldiselt saab toimetaja ise valida, millise uudise ta järgmisena toimetada võtab, vajadusel jagab toimetajatele teemasid kätte päevatoimetaja. Mõnes väljaandes eeldatakse toimetajatelt ka vähemalt ühe omauudise välja pakkumist päevas, samas rõhutavad intervjueritavad, et suure töötempo tõttu tööpäeva jooksul uute teemade leidmiseks eriti palju aega ei jää.

5.1.2 Töökoht ja -vahendid

Enamus veebitoimetaja tööst toimub arvuti taga. Suurem osa veebitoimetajaid töötab toimetuses, kuid veebiväljaannete töö spetsiifika võimaldab töötada sealt, kust parajasti vaja, näiteks oma kodust. Nii on Postimees.ee-l tööl üks toimetaja, kes teeb tööd oma kodust Tartus. On olnud ka ajakirjanikke, kes teevad Eesti uudiseid, elades samal ajal Soomes või Brasiilias. Samuti teevad reeglina tööd kodust varahommikused ja hilisõhtused teiste väljaannete refereerijad.

Valdavalt hangivad toimetajad infot e-posti ja teiste väljaannete vahendusel, lisainfo saamiseks tehakse päevas paar-kolm telefonikõnet. Klassikalises mõistes toimetuse koosolekuid peetakse harva, vestlus toimub toimetuses jooksvalt või suhtlusprogrammides (Skype, MSN). Toimetusest väljas käivad veebitoimetajad väga harva – maksimaalselt korra nädalas. Pressikonverentse jälgitakse üldiselt interneti vahendusel ning vajalikku lisainfot on võimalik hankida telefoni teel. Erandiks on siin foto- ja videotoimetajad, kelle peamine tööülesanne on käia sündmuskohal.

Uudiste ülespanek veebi toimub uudistekeskonna vahendusel, mille keerukust toimetajad mitmes intervjuus kurtsid. Uute toimetajate koolitus ongi valdavalt tehniline – kuidas uudistekeskonda kasutada, fotosid lisada ja uudiste järjekorda määrata.

5.1.3 Tööajad

Veebitoimetaja tööaeg on väga kindlalt reglementeeritud – varem paika pandud graafiku alusel on selgelt ära jagatud vahetuste kellaajad. Ühe toimetaja tööpäev kestab kaheksa tundi.

Online-uudispäev algab hommikul kell 6-7, hommikul on tööl üks inimene, kes refereerib sellel päeval ilmunud väljaandeid ning avaldab ööpäeva politsei- ja

liiklusinfot. Kella üheksast saabuvad tööle teised toimetajad ja päevatoimetajad, kes katavad ära kogu sissetuleva pressiteadete voo ja toodavad omauudiseid. Töö kestab õhtul kella 23-24-ni, päeva lõpus on taas tööl üks inimene, kelle ülesanne on valdavalt refereerida telekanalites toimuvat.

Päeva jooksul muutub nii töötempo kui allikate proportsioon üsna oluliselt – kui hommikused ja õhtused vahetused on rahulikumad ning toimetajatel on aega keskenduda rohkem omauudiste tootmisele, siis kell 9-17 tuleb toimetustesse üle 20 pressiteate tunnis, see teeb üks pressiteade iga kolme minuti tagant. Samal ajal mõnda uudist kirjutades ja teisi väljaandeid jälgides ei ole võimalik sellisesse infomassiivi süveneda ja enamus pressiteateid kustutatakse kiire otsuse põhjal lugemata. Seetõttu on ka päevatoimetajate roll jälgida sissetulevat infovoogu, et toimetajatel oleks võimalik uudiste kirjutamisele keskenduda.

5.1.4 Tööprotsesside tutvustamine uutele töötajatele

Kui veebitoimetusse tuleb tööle uus inimene, siis eeldatakse, et ta on ajakirjandustööga ja uudiste valiku ning kirjutamisega juba kursis, nii et sisulist koolitust toimetustes praktiliselt ei tehta, pigem õpetatakse uutele töötajatele töö tehnilist külge – uudistekeskonna kasutamist ja toimetuse töökorraldust. Kaks intervjuueeritavat (sealhulgas üks neist varem ajakirjandust õppinu) tõdesid, et nad oleksid toimetusse tööle tulles sisulist koolitust vajanud küll.

5.2 Veebiuudiste allikad

Delfi.ee ja Postimees.ee uudispäeva analüüsist selgus, et mõlemas väljaandes põhineb üle poole veebiuudistest teistest väljaannetest refereeritud uudistel, veerand Postimehe ja kolmandik Delfi uudistest pressiteadetel ning omauudiseid oli vastavalt 13 ja 16%. See erineb oluliselt varasemate uuringute tulemustest (Erjavec, 2005; Lewis, Williams ja Franklin, 2008; Veiksaar-Kutti, 2005), mis väidavad, et üle poole või isegi üle 60% artiklitest sisaldab mingil moel PR materjali. Siinkohal tuleb tähelepanu pöörata uuritavale kanalile – Erjavec uuris paberväljaandeid, Lewis jt Briti erinevaid väljaandeid (trükiajakirjandus, raadio ja televisioon) ning Veiksaar-Kutti ainult teleuudiseid.

Siinkohal tuleb arvesse võtta veebiväljaannete kolme olulist aspekti võrreldes traditsioonilise meediaga:

1. oluliselt suurem uudiste hulk (võrreldes paarikümne ühes televisiooni uudistesaaetes ilmuva uudisega ilmus vaadeldaval päeval veebiväljaannetes uudiseid vastavalt 204 ja 82);
2. sellest tulenevalt tunduvalt lühem ühe uudise toimetamisele kulutatav aeg (kui teleajakirjanik teeb keskmiselt ühe uudise päevas, siis veebiajakirjanik teeb uudiseid 10-20)
3. traditsioonilisest meediast erinev uudiste esitamise kiirus (kui ajaleht või uudistesaaade peab olema valmis õhtul kindlaks kellaajaks, siis veebiväljaannetes on juba kümme minutit pikk aeg).

Need põhjused tingivad oluliselt suurema võimaluse ja vajaduse kasutada oma uudistes teiste väljannete materjali, mida esineb vaadeldud veebiväljaannetes üle poole puudiste puhul, ning oluliselt väiksema omauudiste arvu (13 ja 16%).

5.2.1 Teised väljaanded

Peamiselt refereeritakse teiste suurte väljaannete (ERR, Eesti Päevaleht, Õhtuleht) ja uudisteagentuuride (BNS, välisagentuurid) uudiseid, suur roll on ka maakondlike väljaannete uudistel. Delfi ja Postimees kui kaks omavahel konkureerivat suurimat veebiväljaannet on üksteisele refereerimisele kehtestanud niivõrd karmid reeglid, et vastastikust uudiste kasutamist praktiliselt ette ei tule. Samas tunnistas üks ajakirjanik, et konkurent jälgitakse hoolega: *“Seda on näha ju, kui kuskile mingi lugu tekib, siis lähima tunni pärast tekib see ka igale poole mujale. Lõpuks on riik väike ja uudiseid on vähe ju.”*

5.2.2 Omauudised

Omauudiste tootmisel mängib olulist rolli ka veebiväljaannete interaktiivsus – publikul on võimalus oma seisukohti kommentaariumis ning saata toimetustesse vihjeid ja fotosid. Intervjuudest selgus, et ajakirjanikud oma lugudele kirjutatud kommentaare üldiselt põhjalikult ei loe, valdavalt sellepärast, et selleks ei ole tööpäeva jooksul lihtsalt aega. Küll tuuakse kommentaariumit välja hea vahendina loos esinevate vigade leidmisel, kohese tagasiside saamisel oma loo kohta ja uute teemade väljapakkumisel.

Tüüpiline omauudiste tootmise viis veebiväljaannetes on küsitluste kaudu (näiteks “Kuidas meeldis Sinule kuningliku paari riietus?” või “Jaga oma kogemust lapse kooliminekest!”), mille tulemuste põhjal tehakse hiljem väljaandesse uudis.

Samuti on publikul võimalik saata väljaandele vihjeid ja fotosid, ja seda võimalust kasutatakse üsna aktiivselt. Kõik toimetustesse jõudvad vihjed ei ole mõistagi kasutatavad, ühe ajakirjaniku hinnangul läheb neist reaalselt käiku umbes iga viies. Kõige rohkem on publikust abi info tootmisel kiiret reaktsiooni nõudvate kriisi- ja katastroofilugude puhul, näiteks tõi üks ajakirjanik Haapsalu lastekodu põlengu, kus mitu tundi rippusid väljaandes üleval lugejate saadetud fotod, enne kui fotograafid sündmuskohale jõudsid. Teine ajakirjanik tõi publiku abi olulisuse välja ka sensatsiooniliste välissündmuste, näiteks Jaapani maavärina puhul.

5.2.3 Uudislik hübriidformaat

Palju esineb veebiväljaannetes ka uudislikku hübriidformaati, mille puhul on uudise allikat raske määratleda, kuna teisest väljaandest leitud infole (näiteks videolõigule) on juurde kirjutatud paar lauset ning lugeja suunatakse tegelikult teise väljaandesse videot või pildigaleriid vaatama.

5.3 Pressiinfo kasutamine uudisloomes

Vaadeldaval päeval saabus erinevate väljaannete toimetustesse 182 pressiteadet, uudiseks said neist 41. Kõige rohkem jõuavad uudistesse avaliku sektori organisatsioonide saadetud pressiteated – üle 30% avaliku sektori asutuste saadetud pressiteadetest said veebiväljaannetes uudised. Kõige rohkem pressiteateid (75) saatsid välja kolmanda sektori asutused, kuid nende saadetud pressiteadetest läks kasutusse kõige vähem – ainult 9. Selle põhjuseks võivad olla nii nõrgalt kirjutatud pressiteated kui mittetulundussektori teemad, mis on tihtipeale kitsa nišiga ja mida ei peeta üldhuvitavaks.

Samuti on avaliku sektori ja teiste suurte organisatsioonide eeliseks kahtlemata asutuses töötavad professionaalsed pressiesindajad, kelle välja saadetavate teadete

tase on kõrgem kui kolmanda sektori pressiteadete oma. See kattub ka Lewise, Williami ja Franklini (2008) tulemustega, mille kohaselt on pressimaterjali tootmisel eelisseisus on era- ja riigisektor, kes on võimeline tootma tugevat PR-materjali. Ka Veiksaar-Kutti uurimuses (2005) kiitsid ajakirjanikud just avaliku sektori pressiteateid.

Mõned asutused saadavad välja väga arvukalt pressiteateid, näiteks vaatlusalusel päeval tuli Tallinna Linnavalitsusest lausa üheksa pressiteadet. Arvukalt pressiteateid saadavad ka Politseiamet ja Päästeamet, erakonnad ja ministeeriumid – asutused, kes saavad endale professionaalset pressitööd lubada. Analüüsist ei ilmnenu seost pressiteadete arvukuse ja edukate pressiteadete arvu vahel.

Intervjuudest ja vaatlustest selgus, et ajakirjanikud vaatavad pressiinfot saades esmalt selle pealkirja ja saatjat ning et on olemas asutusi, kelle pressiteadetele pööratakse rohkem tähelepanu kui teiste saatjate omadele. Nagu üks ajakirjanik ise põhjendab: “Kui ministeerium saadab välja pressiteate, siis on oluliselt suurem tõenäosus, et see läheb sisse, kui siis, kui selle saadab mõni kolmanda sektori organisatsioon, sest see puudutab lihtsalt rohkemaid inimesi”. Samas toodi intervjuudes välja, et lõplikus otsuses ei ole siiski määrav niivõrd pressiinfo saatja, vaid pigem materjali uudislikkus.

5.3.1 Pressiinfo toimetamine

Vaadeldaval päeval avaldati 41 pressiteatel põhinevad 49 uudist. Uudiste ja pressiteadete võrdlev tekstianalüüs näitas, et pressiteateid kuigivõrd ei toimetata – 13 uudise puhul ei olnud pressiteadet praktiliselt üldse muudetud (peale väikeste grammatiliste paranduste), 20 uudise puhul oli pressiteadet muudetud vähesel määral. Rohkem oli toimetatud 16 pressiteadet, neist 9 puhul oli näha tugevat toimetajatööd. Enamasti sõnastati ümber pikki ja arusaamatuid lõike ning pikki, kantseliitlikke ja kohmakaid tsitaate.

Viie uudise puhul oli ajakirjanik lisainfo küsimiseks allikale helistanud ja lisas uudisesse enda hangitud tsitaadi. Reeglina helistatakse pressiteate lõpus välja toodud lisainfo andjale, 49-st uudisest vaid ühe puhul oli toimetaja lisaks pressiteates

esinevale infole välja toonud ka vastaspoole seisukoha. Tekstianalüüsi põhjal on raske öelda, kui palju ajakirjanikud pressiteates oleva info täpsustamiseks allikatele helistavad, kuid vaatlustulemuste põhjal võib öelda, et see on pigem erandjuht.

Ajakirjanikud nõustasid intervjuudes, et põhimõttelist eesmärki, et pressiteadet toimetama peaks, nende toimetusel ei ole – kui pressiteade on nii kirjutatud, et seda sobib uudisena kasutada, siis ajakirjanikud seda üldiselt toimetama ei kipu.

Reeglina on avaldatud muutmata kujul avalik-õiguslike asutuste pressiteated ja kultuuriuudised. Üheks põhjuseks võib olla see, et neil asutustel puudub oma poliitine või reklaamiv agenda, mille sattumist meediasse vältima peaks. Samuti töötavad riigiasutustes valdavalt kogenud pressiesindajad, kes oskavad üsna täpselt aimata, millist infot press parajasti vajab, ja selle põhjal sobiva pressiteate koostada. Sama ei saa öelda kultuuriuudiste kohta – mõni muutmata kujul avaldatud kultuuriuudis oleks hädasti toimetamist vajanud. Samas olid muutmata kujul avaldatud ka mitme erakonna pressiteated, eriti Delfis.

Kõige tavapärasemad muudatused pressiteadetes on lingvistilised, näiteks ametlikus infos esinevate kellaaegade lühendamine ja mugandamine, asendades 07.31 sõnadega “Poole kaheksa paiku” või kasutades “15.20ks” asemel “Kell 15.20”. Samuti asendatakse pressiteates esinevad kuupäevad sõnadega “täna” või muude keeleliselt mugavamate ajamäärustega. Tihti sõnastatakse teksti aktiivsemaks, näiteks “on kerkinud” asemel “kerkis” või suupärasemaks, näiteks “pälvib auhinna” -> “saab auhinna”. Keeleliste muudatuste kohta on kõigil toimetustel oma kindlad eeskirjad, mida toimetuse uutele liikmetele esimese asjana tutvustatakse. Paljuski põhineb seline muutmine ka lihtsalt ajakirjandusliku tekstiloomeloo loogikal.

49-st uudisest 39 puhul oli toimetaja muutnud pressiteate pealkirja. Osadel juhtudel on arusaadav, et pressiteate pealkiri peab avama pressiteate sisu rohkem kui meediaväljaandes avaldatava uudise oma, kuid sellegipoolest on siinkohal pressiesindajatele mõtlemiskoht tarbetult pikkade või ebauudislike pealkirjade osas. 12 uudise puhul oli toimetaja lisanud pressiteate infot kokku võtva juhtlõigu. Pressiteadetel, kus esines väljasaatja poolt sõnastatud juhtlõik, ei olnud seda reeglina muudetud. Organisatsioonile, kust pressiteade pärineb, viitasid vähem kui pooled

uudised. Siinkohal on sobilik välja tuua Erjaveci interpraktika kontseptsioon, mille puhul lugeja usub, et ta loeb uudiseid, lugedes samal ajal tegelikult PR-infot (Erjavec, 2005).

5.3.2 Organisatsiooni info pääsemine meediasse

Mõistagi saadetakse pressinfot meediaväljaannetesse lootuses, et sellest võimalikult suurt osa uudistes kasutatakse. Pander Maat (2007) toob välja, et tihtipeale õnnestub hoolikalt vaetud reklaamtekstil ka ajakirjanike “filtrist” läbi pääseda.

Vaadeldaval päeval saatsid erafirmad välja 34 pressiteadet, millest uudistesse pääses 7 ning erakonnad saatsid välja 9 pressiteadet, millest uudisteks sai kolm pressiteadet. Ühe intervjuueeritud majandusajakirjaniku sõnul on Eesti pressiesindajad tõdenud, et reklaamitekstiga selgelt uudistesse pääseda ei õnnestu ning reklaamtekstile sarnanevaid pressiteateid saadetakse välja üliharva. Tekstianalüüsi käigus tuvastati näiteid reklaamimaigulise teksti väljasõelumise kohta, näiteks oli pressiteatest välja võetud lõik, kus kindlustusfirma kiitis oma kaskokindlustuse teenust.

Organisatsiooni info pääsemise näitena meediasse võib välja tuua 19. aprillil välja saadetud Sotsiaaldemokraatliku erakonna pressiteate, mille Delfi avaldas muutmata kujul, kus tsitaatidesse olid jäänud sisse väga hinnangulised väljendid nagu *“pettes tuhandeid noori inimesi”*, *“lõpeb nende õigustatud ootuste rikkumine”* ja *“ülekohtu heastama”*.

Üks ajakirjanik tõi välja, et mõnedel ettevõtetel on kombeks pressiteate igas lõigus mainida ettevõtte nime, lootuses seeläbi rohkem meediakajastust saada. Paraku toimetatakse selline info uudistest enamasti välja, nii et sellistel mehhanismidel pigem ei ole mõtet – kui pressiteade on kiireks kasutuseks ebamugav ja nõuab väga palju toimetamist, väheneb sellega pigem teate meediasse pääsemise tõenäosus.

Kui otsene reklaamtekst kõrvale jätta, on pressiteadete peamine meetod meediasse pääsemiseks uudise ülesehituse ja keeleliste stiili jälgendamine, et ajakirjanikud saaksid seda infot võimalikult kiiresti ja mugavalt kasutada. Uudise keelelise stiili jälgendamise kohta on heaks näiteks SEB panga ja RSA ühispressiteade, kus asutused

kõnelevad endast kolmandas isikus: “*Globaalne kindlustusgrupp RSA ja SEB pank teatasid täna, et...*”.

Pressiteadete analüüsist ilmnes, et kohati on ettevõtted lähenenud meediale üsna leidlikult, pakendades oma erahuvil põhineva teate nii-öelda avaliku huvi konteksti, omandades ise siinkohal eksperdi staatuse. Selle parimaks näiteks on kinnisvarafirma Ober-Haus saadetud pressiteade: “Ober-Haus: Põlluarenduste hinnad langevad edasi”.

Samuti saadavad mõned organisatsioonid, eriti erakonnad, pressiteateid välja väljaspool tööaega – näiteks laupäeva hommikul, kui meediaruumis kuigi palju infot ei liigu. Üks ajakirjanik kinnitas ka intervjuus, et nendel aegadel on pressiteadete valikusõelast läbi pääsemine oluliselt lihtsam.

Kahtlemata esineb lisaks läbinähtavatele mõjutamisvõtetele pressiteadetes ka peenemaid reklaamvõtteid – näiteks hoolikalt planeeritud sündmusi ja konkreetsetele inimestele teemade ettesöötmist, nagu Lewis, Williams ja Franklin (2008) välja toovad. Selliste juhtumite uurimiseks oleks tarvis põhjalikumat analüüsi, kui käesoleva magistritöö raames võimalik.

5.4 Kriitika pressiteadetele

Lisaks varasemates uuringutes välja toodud kriitikale pressiteadete kohta (Erjavec 2005; Veiksaar-Kutti 2005) ning Aune Pasti raamatus toodud praktilistele näpunäidetele (Past 2005) selgusid intervjuudest ajakirjanikega aspektid, millega pressiteadete puhul rahul ei olda. Suurima kriitikana tõid ajakirjanikud välja:

- Pressiteates ei ole välja toodud konkreetset fookust
- Tahetakse sisse tuua liiga palju infot korraga
- Pressiteated on liiga pikad
- Pressiteade on lisatud e-kirjale manusena
- Pressiteate lõpus lisainfo andjana välja toodud inimese telefon tihtipeale ei vasta või ei ole see inimene teadlik, et tema peab sellel teemal meediaga suhtlema

- Pressiesindajad, kes ütlevad “Mina ei pea ajakirjanikutööd ära tegema”

Ajakirjanikud töid välja, et sooviksid näha oma postkastis selgelt sõnastatud ja hästi struktureeritud pressiteateid, mida saaks ilma toimetamata kohe uudisena kasutada.

5.5 Toimetaja kui väravavaht

Paljud varasemad uurimused (White, 1949; Shoemaker, 2001) käsitlevad ajakirjanikku kui väravavahti, kes teeb infot sõeludes pidevalt otsuseid, kas mõni teema pääseb ajakirjandusse või ei pääse. Vaatluse ja küsitluste põhjal selgus, et veebitoimetajad kustutavad enamuse pressiteateid juba postkasti saabudes, vaadates otsust tehes pressiteate rubriiki, teemat ja saatjat. Näiteks lähevad kustutamisele toimetajasse mittepuutuvate rubriikide teemad, ilma pikemalt analüüsimata, kas tegemist on uudisväärtusliku teemaga. Samuti saavad toimetajad sissetuleva info hulgast valida endale meelepärased teemad, nii et kustutamisele kuulub ka mitte-meelepäraseks teemadesse puutuv pressiinfo.

Kui toimetaja on otsustanud postkasti saabunud pressiteate siiski avada, sünnib otsus, kas seda infot kasutada või ei, enamasti paari esimese lõigu lugemise põhjal. Kõik intervjueritud ajakirjanikud kinnitasid, et nad saavad pressiteadet vaadates kohe aru, kas tegemist on uudisega või ei ole.

Veiksaar-Kutti (2005) on kirjeldanud ajakirjaniku otsust, kas mõnda pressiteadet kasutada või mitte, kui “kõhutunnet”. Intervjueritud ajakirjanikud töid selle tunde kirjelduseks välja veel sõnu “kogemus” ja “midagi, mida ma tahaksin ise lugeda”. Kasutusse minev uudis peab olema “huvitav, põnev”, “värske” ja “ühiskondlikult oluline”. Kõige rohkem kõlas intervjuudes tautoloogiline põhjendus “mis on uudis, see on uudis”.

Hea teema omadusi loetledes töid kõik intervjueritavad välja, et üldiselt peab hea uudis järgima klassikalisi uudiskriteeriume, spetsiifiliselt toodi intervjuudes neist välja (vt Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad, Tabel 1) geograafiline lähedus,

isiklik ja institutsionaalne mõju, olulisus, ulatus, ebatavalisus ja visuaalsus. Samas nentisid kõik ajakirjanikud, et uudisväärtustamise otsus sünnib nende peas automaatselt, ilma uudiskriteeriume kõrvutamata ja kaalumata. Selline automeerumisprotsess aitab toimetajatel toime tulla kiire töötempo ja suurte infohulkade töötlemisega.

5.6 Uudisväärtuslikkuse sõel veebitoimetustes

Väravavahi teooriale toetudes võib öelda, et veebitoimetustes toimib omamoodi uudisväärtuslikkuse sõel – kõigi toimetajate huvides (nii “klikkide” tootmise kui teema huvitavuse eesmärgil) on võtta endale hetkel saada olevatest uudistest kõige uudisväärtuslikum lugu. Kui hetkel vaba olev kõige kiirem toimetaja (see, kes jõuab esimesena öelda “mina võtan selle”) on kõige uudisväärtuslikuma loo ära võtnud, satub sõelale uudisväärtuslikkuselt järgmine lugu. Viimaste, mitte kellegi välja valitud uudiste vahel teeb omakorda järelsõelumise päevatoimetaja, kes mõne ebaatraktiivse, ent mingil muul põhjusel sotsiaalselt olulise teema siiski mõnel toimetajal ära teha palub.

Kahtlemata on sellel sõelal oma roll ka selles, kui palju mõne loo toimetamisega tegemist on – lihtsam on minna kergema vastupanu teed ja võtta võimalikult vähe tööd nõudev lugu. See ei tähenda seda, et rohkem toimetamist nõudvad uudised jääksid avaldamata, need langevad toimetusesisesel sõelal lihtsalt veidi allapoole.

5.7 Hüpoteeside kinnitumine

1. hüpotees: Veebiuudised põhinevad suures osas pressiteadetel

Hüpotees ei leidnud kinnitust – erinevalt varasematest sarnastest uuringutest, mis kajastavad trüki-, tele- ja raadiouudiseid ning leiavad, et vähemalt 50% uudistest põhineb pressimaterjalil, selgus käesolevast uurimusest, et Eesti kahes suuremas veebiväljaandes on peamiseks allikaks teiste väljaannete uudised, mida refereeritakse üle 50% ulatuses, ning pressiinfot kasutavad allikana 25-30% uudistest.

2. hüpotees: Materjali töödeldakse suhteliselt vähe – lisaallikaid otsitakse erandjuhtudel

Hüpotees leidis kinnitust – 49-st pressiteadetel põhinevast uudisest 33 (67%) olid avaldatud kas praktiliselt muutmata kujul (13) või neid oli muudetud vähe (20). Lisainfo saamiseks oli allikale helistatud viiel korral.

3. hüpotees: Veebitoimetajate otsuste juures on määravad faktorid kiirus ja toodetavate uudiste arv

Hüpotees leidis osaliselt kinnitust – intervjuudest ajakirjanikega selgus, et kvaliteetsete omauudiste tootmiseks napib veebiväljaannete kiire töötempo ja suure töömahu tõttu aega. Samas kinnitasid ajakirjanikud, et nendeni jõudev uudisväärtuslik info läheb kasutusse ka juhul, kui see nõuab rohkem toimetamist kui juba valmis pakendatud, kuid vähem uudisväärtuslik info.

4. hüpotees: Pigem kehtivad otsustamise juures universaalsed uudiskriteeriumid kui unikaalsed uudisfaktorid, st väljaannete ja ajakirjanike vahel suuri erinevusi ei esine

Hüpotees leidis kinnitust – intervjuudest ja vaatlusest selgus, et mõlema vaadeldud väljaande ajakirjanikud tuginevad oma otsustusprotsessides klassikalistele uudiskriteeriumitele. Samuti olid vaadeldud väljaannete puhul sarnased nii uudiste allikad kui materjali toimetamisprotsess.

5.8 Arutelu valimi ja meetodi üle

Kvalitatiivset uurimisviisi kirjeldatakse kui “loomingulist kollaaži”, kus võrreldes teiste uurimismeetoditega seisneb väga oluline rõhk uurijal ja tema tõlgendustel (Laherand, 2008). Käesolevas töös puutus autor korduvalt kokku erinevate kategoriseerimisprobleemidega – kas Tartu Ülikool on avaliku sektori või kolmanda sektori asutus? Kas teisest väljaandest viidatud videoklipp, millele toimetaja on kirjutanud juurde paar lõiku teksti on välisest allikast pärinev või omauudis? Sellised mitmeti tõlgendatavad momendid jäävad ilmselt vältimatult kvalitatiivse uurimisviisi osaks.

Veebitoimetajate praktikate adekvaatseks kajastamiseks oli käesolevas töös vajalik kombineerida kvantitatiiv- ja kvalitatiivset analüüsi, vaatlust ja intervjuusid. Niivõrd suur erinevate meetodite maht seab paratamatult piirangud valimi suurusele – käesolevas töös analüüsis autor pressiteateid ja uudiseid kahes väljaandes ühe uudispäeva jooksul, viis läbi kaks vaatluspäeva ning intervjuud viie veebitoimetajaga. Kahtlemata oleks põhjaliku ja representatiivse uurimuse jaoks tarvis kõik need numbrid korrutada umbes viiega. Selle jaoks oleks aga tarvis oluliselt rohkem aega, tööjõudu ja analüüsiruumi kui käesoleva magistritöö maht võimaldaks.

Siinkohal näeb autor suurepärast võimalust edasisteks suuremamahulisteks uuringuteks, kombineerides eelmainitud meetodeid ühe- või mitmekaupa.

Kokkuvõte

Käesolevas magistritöös vaatlesin Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikke praktikaid, viies selleks läbi ühe uudispäeva jooksul Postimees.ee-s ja Delfis ilmunud uudiste ning samal uudispäeval välja saadetud 182 pressiteate kvantitatiivse ja kvalitatiivse analüüsi. Lisaks viisin läbi kaks vaatluspäeva eelmainitud väljaannetes ning tegin intervjuud viie veebitoimetajaga.

Kuna autorile teadaolevalt ei ole ükski varasem uurimus veebitoimetajate tööprotsesse kaardistanud, oli oluline osa käesolevast uurimistööst ka ülevaate andmine veebitoimetajate tööprotsessidest ja -ülesannetest, mis on vajalik ajakirjanduslike praktikate tagamaade paremaks mõistmiseks.

Üldiselt mängib veebitoimetajate ajakirjanduslike praktikate juures olulist rolli vajadus toota võimalikult palju uudiseid, mis saaksid lugejatelt võimalikult palju “klikke”, ning sellest tulenev suur töötempo. Veebitoimetaja teeb päevas keskmiselt kümme uudist, toimetades selleks valdavalt toimetusse saabuvat pressiinfot ja teiste väljaannete materjali. Sellise tempo juures jääb uudistesse süvenemiseks aega vähe – valdavalt toimetatakse uudised valmis olemasoleva teksti põhjal, lisainfo saamiseks tehakse päevas paar-kolm telefonikõnet, toimetusest väljas käiakse väga harva.

Uudispäeva analüüsist selgus, et kahes Eesti suurimas veebiväljaandes põhineb üle poole veebiuudistest teistest väljaannetest refereeritud uudistel, veerand Postimehe ja kolmandik Delfi uudistest pressiteadetel ning omauudiseid oli vastavalt 13 ja 16%. See ei kattu teistes uudiskanalites varem läbi viidud uuringute tulemustega (Erjavec, 2005; Lewis, Williams ja Franklin, 2008; Veiksaar-Kutti, 2005), mille kohaselt põhineb pressiinfo üle poole uudistest. Sellist tulemust võib põhjendada veebiväljaannete spetsiifikaga, kus suurem infohulk ja töötempo tingivad vajaduse kasutada juba teiste väljaannete poolt valmis pakendatud uudiseid.

Vaadeldaval päeval saadeti Eesti meediaväljaannete toimetustesse 182 pressiteadet, uudisteks sai neist veidi rohkem kui iga viies ehk 41 pressiteadet. Kõige paremini (üle

30%) õnnestus meediasse pääseda avaliku sektori asutuste saadetud pressiteadetele, kõige vähem (12%) jõuavad uudistesse kolmanda sektori pressiteated, vaatamata kolmanda sektori asutuste aktiivsele pressitööle. Siinkohal võib välja tuua erinevuse organisatsioonide vahel, kes saavad tööle palgata professionaalseid pressiesindajaid, ja nende vahel, kes ei saa. Esimestelt tuleb päevas ka oluliselt rohkem pressiteateid, küll aga ei selgunud analüüsist korrelatsiooni saadetavate pressiteadete arvu ja nende edukuse vahel.

Veebitoimetajate peas sünnib otsus, kas pressiteatest saab uudis või mitte, tihti peale juba pressinfo pealkirja ja saatja nime lugedes – enamus pressiteateid kustutatakse sõelumise selles etapis. Kui pressiteade lugemise esimesest “sõelast” läbi pääseb, sünnib lõplik kajastusotsus esimese paari lõigu lugemisel. Kõik intervjuueeritud ajakirjanikud kinnitasid, et nad saavad pressiteadet lugedes kohe aru, “kas on uudis või ei ole”, ning ei kaalu uudise uudisväärtuslikkust pea kunagi teadlikult. See kattub ka varasemate (Schulz, 1996; Eilders, 2007) uurimustega, mille kohaselt on teemade uudisväärtuslikkust võimalik ette ennustada, kuna ajakirjanike poolt tajutavad uudisväärtused on suures osas universaalsed. Vaatamata uudisväärtustamise protsessi automeerumisele nimetasid ajakirjanikud intervjuudes otsuse tegemise kriteeriumitena siiski klassikalisi uudiskriteeriume.

Niisiis kehtib ka veebitoimetajate otsustusprotsesside puhul endiselt klassikaline “väravavahi” kontseptsioon – protsess, kus ajakirjanik sõelub pidevalt infot, otsustades, milline sellest pääseb meediasse, ja milline mitte. Samas on “väravavahi” roll tänapäeva veebitoimetustes muutunud individuaalsest kollektiivsemaks – ühe inimese pea asemel toimub uudiste uudisväärtuse sõelumine kollektiivselt. Selle protsessi käigus püüavad kõik ajakirjanikud endale haarata võimalikult atraktiivset teemat (ikka selleks, et rohkem klikke toota), ning kõige vähem atraktiivsed teemad jäävad lihtsalt kajastamata. Selle sõela puhul mängib teatavat rolli kahtlemata ka asjaolu, kui palju või vähe mõne uudise toimetamisega vaeva peab nägema, samas kinnitasid ajakirjanikud, et ükski uudisväärtuslik teema siiski vajaliku toimetamise mahu tõttu kajastamata ei jää.

41 pressiteade ja neil põhineva 49 uudise võrdlev tekstianalüüs näitas, et pressiteateid eriti palju ei toimetata – 67% pressiteadtest olid toimetatud kas vähe (20) või üldse

mitte (13). Suur osa toimetamisest on keeleline, näiteks muudetakse pressiteadet grammatiliselt uudislikumaks või sõnastatakse ümber pikki ja arusaamatuid lõike ning kohmakaid tsitaate. Lisainfo hankimiseks oli toimetaja helistanud allikale ainult viiel juhul ning kõigest ühe uudise puhul oli uudisesse sisse toodud ka vastaspoole seisukoht, mis tähendab seda, et paraku jäävad enamus veebiuudiseid ühe allika lugudeks.

Samas selgus nii tekstianalüüsist kui intervjuudest, et pigem pääsevad muutmata kujul meediasse avalik-õiguslike asutuste pressiteated ja kultuuriuudised ning häbitut reklaami toimetuse sõelast uudistesse siiski ei lasta – seda formaati on tänaseks õppinud vältima ka enamus pressiesindajaid. Küll kasutatakse meediasse pääsemiseks vähem läbipaistvaid võtteid, näiteks pressiteadete saatmist väljaspool aktiivset tööaega või oma organisatsiooni puudutava info pakendamist üldhuviformaati, asudes ise eksperdi rolli.

Käesolevat tööd võib vaadelda kui veebitoimetajate ajakirjanduslike praktikate esmast kaardistamist ning erinevate meetodite kombineerimise katsetamist seda tüüpi uuringu läbiviimisel. Kahtlemata näeks autor hea meelega, et seda niivõrd põnevat ja seni vähe kajastatud teemat edasiste, põhjalikumate uuringute raames jätkataks.

Summary

Journalistic practices of Estonian online news editors.

This Master's thesis concentrates on the journalistic practices of Estonian online news editors, using qualitative and quantitative analysis of the news published in one day in two major web portals in Estonia – Postimees.ee and Delfi – and the 182 press releases that were sent out during the same day. In addition, five interviews with journalists and two observation days were conducted in the newsrooms of these news portals.

As no previous study known to the author has mapped the work processes of online news editors in Estonia, an important part of this thesis was providing an overview of work processes and -tasks of online news editors, providing necessary insight into their journalistic practices.

Generally, an important factor in journalistic practices of online news editors is the need to produce as many news items as possible, that would receive as many “clicks” from the readers as possible, and the high working speed deriving from the previous factors. On the average, an online news editor produces ten news items a day, mostly editing the PR information sent to the newsroom or referring the material of other news publications. Considering the speed of work, there is not much time to delve into each news item – mostly the news are edited based on pre-written text, a few phone calls per day are made to gather more information. Online news editors very rarely leave their workplace to gather more information.

The analysis of the news day showed that more than half of the news in Estonia's two biggest online news portals are based on referring the information of other news sources, a quarter of one (Postimees) and third of the other (Delfi) portal's news were based on press releases and respectively 13 and 16% were the portals' own production. This is not coherent with the results of previous similar studies in other news channels (Erjavec, 2005; Lewis, Williams and Franklin, 2008; Veiksaar-Kutti, 2005), according to which more than half of the news are based on PR material. This

result can be explained with the specifics of online news, where the larger volume of information and great working speed cause the need to use news pre-produced by other channels.

In the observed day, 182 press releases were sent to Estonian news organisations, more than every fifth (41) of them became a news item. Public sector organisations were most successful here – more than 30% of their press releases made it to the news. The least newsworthy press releases (12%) were sent by the third sector, disregarding the large number of press releases (75) sent out by third sector organisations that day. Here, the difference is visible between the organisations that can afford to hire professional PR people and the ones that can not. The first kind also produce more press releases every day, however no correlation was found between the number of press releases sent out in a day and their success in making it to the news.

An online news editor makes the decision whether a press release will be news or not mostly already when reading the heading and sender's name – most PR material is deleted at this level of selection. If the press release makes it through the first "sieve", the final decision is made during reading the first few paragraphs. All the interviewed journalists said that when reading a particular press release, they instantly know "whether this is newsworthy or not", and they do not weigh the news value of press information knowingly. This theory confirms the earlier studies (Schulz, 1996; Eilders, 2007) which show that the newsworthiness of materials can be predicted, since the journalists mostly perceive news values alike. Disregarding the automation of news value evaluation processes the journalists still named classical news values when they were asked to analyse the key reasons in their decision-making processes of news selection.

Hence, the classic "gatekeeper" concept of journalistic data selection – the process where the journalist makes constant selections, which information to publish and which not – is still valid in the decision-making processes of online news editors. In the same time, the role of the gatekeeper has shifted from an individual process into a more collective form – instead of one person's head, these selection processes are now made collectively in the newsroom. During the process, all the journalists are

trying to grab as attractive news item as possible (to produce more clicks and be more effective), and the least attractive items will go unpublished. Undoubtedly, the amount of effort spent on editing a news piece plays an important role in the selection process, yet the journalists assured that no newsworthy subject will remain unpublished because it needs a lot of editing.

The comparative text analysis of 41 press releases and the 49 news items based on them showed that the press releases are not edited much – 67% of the press releases were edited little (20) or almost not at all (13). A large part of the editing process is linguistic, e.g. the press release's syntax is edited into a more news-like style or long and clumsy quotes are reworded. In five cases, the editor had called the source to obtain additional information and in only one case, the opposing point of view had been added to the press information. Thus, most online news are based on one source only.

In the same time, the text analysis and interviews showed that rather the PR information from the public sector and cultural organisations makes it to the news in an unchanged form and that shameless advertorial text will not pass the editors' sieve – today, most PR people have learned to avoid this format as well. However, less transparent methods are used for passing the news threshold, e.g. sending the press release outside the classic working hours or packaging the information of one's organisation as a general interest news item, taking over an expert role themselves.

This thesis can be viewed as the initial mapping of online news editors' journalistic practices and testing the combination of different methods in conducting this type of research. Without a doubt, the author would see gladly that the research of this interesting and largely unresearched topic would be continued in the scope of future research projects.

Kasutatud kirjandus

- Castilhos Karam, F. J. (2009). Journalism in the age of the information society, technological convergence, and editorial segmentation: Preliminary observations. *Journalism* 10, 109, 2009. 110 – 126.
- Denzin, N. K.; Lincoln, Y. S. (2005). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Third Edition. Sage Publications: California.
- Eckman, A.; Lindlof, T. (2003). Negotiating the Gray Lines: an ethnographic case study of organizational conflict between advertorials and news. *Journalism studies*. 2003, Vol 4, 65 – 77.
- Eilders, C. (2006). News factors and news decisions. Theoretical and methodological advances in Germany. *Communications*, 31. 5 – 24.
- Erjavec, K. (2005). Hybrid Public Relations News Discourse. *European Journal of Communication*, 20, 155, 2005. 155 – 179.
- Fairclough, N. “Discourse and Social Change” (1992). Cambridge: Polity Press.
- Galtung, J; Ruge, M. (1965). The structure of foreign news. The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research*, 2, 64 – 91.
- Gans, H. J. (1979). *Deciding what's news*, New York: Vantage.
- Harro-Loit, H., Saks, K. (2008). The diminishing border between advertising and journalism in Estonia. *Journalism Studies*, Vol. 7, No 2, 2006.
- Hüvato, M-L. (2007). *Ajakirjaniku allikakasutus: kolme juhtumi analüüs ajalehe Postimees näitel*. Bakalaureusetöö.
- Kepplinger, H. M. ja Ehmig, S. C. (2006). Predicting news decisions. An empirical test of the two-component theory of news selection. *Communications*, 31. 25 – 43.
- Laasme, E. (2005). *Ajakirjanike ja suhtekorraldajate rollid, vastastikused arusaamad ning hoiakud ajakirjanduse ja suhtekorralduse suhtes*. Magistritöö.
- Laherand, M-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Infotrükk.
- Lassen, I. (2006). Is the press release a genre? A study of form and content. *Discourse Studies*, Vol 8, 2006.
- Lewin, K. (1947). Frontiers in group dynamics: concept, method and reality in science, social equilibria and social change. *Human Relations* 1 (June 1947): 5-40.

- Lewis, J.; Williams, A.; Franklin, B. (2008). A Compromised Fourth Estate? UK news journalism, public relations and news sources. *Journalism Studies*, Vol. 9, No 1, 2008.
- Lill, M. (2005). Ajakirjanike arusaam suhtekorraldusest. Bakalaureusetöö.
- Lippman, W. (1922). *Public opinion*. New York: Macmillan.
- Pander Maat, H. (2007). How Promotional Language in Press Releases Is Dealt With by Journalists: Genre Mixing or Genre Conflict? *Journal of Business Communication*, Vol 44, 2007.
- Past, A. Juhtimine ja suhtekorraldus (2005)
- Rosengren, K.E. (1970). International news: Intra and extra media data. *Acta Sociologica*, 13, 96 – 109.
- Shoemaker, P. J. (1991). *Gatekeeping*. Newbury Park, CA: Sage.
- Shoemaker, P. J.; Eichholz, M.; Kim, S., Wrigley, B. (2001). Individual and Routine Forces in Gatekeeping. *J&MC Quarterly*, 78 (2). 233 – 246
- Shoemaker, P. J.; Reese, S. D. (1991). *Mediating the Message*, New York: Longman.
- Shulz, W. (1976). *The construction of reality in the news media*. Freiburg: Alber.
- Soloski, J. (1997) News Reporting and Professionalism: Some constraints on the reporting of news?
- Veiksaar-Kutti, E. (2006). Suhtekorralduse mõjud uudistetoimetuse töös. Magistritöö.
- White, D. M. (1950). The Gate Keeper: A case study in the selection of news, *Journalism Quarterly* 27 (fall 1950): 383 – 90.
- Östgaard, E. (1965). Factors influencing the flow of news. *Journal of Peace Research*, 2. 39 – 63.

Lisad

Lisa 1. 19. aprillil ilmunud pressiteated

Kell	Saatja	Pealkiri	Kateg	Uudis PM	Uudis Delfi
5.52	Maanteeinfokeskus	Teeolud	1	v	v
5.54	opinfo@siseministeerium.ee	Liiklusinfo 18.04	1	v	v
6.33	Eesti Käsipalliliit	Serviti juhib käsipallipoolfinaali kahe võiduga	3		
6.35	Riigikogu pressitalitus	Eesti, Läti, Leedu ja Poola EL asjade komisjonide esimehed rõhutasid kiire raudteeühenduse vajadust	1	v	v
6.35	Pelgulinna Gümnaasium	Pelgulinna Gümnaasiumi lõputööde näitus	3		
6.36	Eesti Jahtklubide Liit	Deniss Karpak on kerkinud maailma edetabelis kümnendaks	3	v	v
6.41	Päästeamet	Lääne-Eesti Päästkeskuse teade	1	v	
6.57	Sivar Irväl	Asutati Eesti Suurpõllumeeste Klubi	3		
8.48	Päästkeskus	IEPK op. sündmusteülevaade	1	v	v
8.56	uudis@spordipartner.ee	Mesilase nõelamine sundis sõidu katkestama	3		
8.59	Ivar@laanlane.ee	Noarootsis tuuleenergia tootjad annavad osa kasumist kohalikele küladele	1		
9.01	Karina Loi	Kutse toiduteemalisele pressikonverentsile	1		
9.03	Päästeamet	Lääne-Eesti Päästkeskuse op. Info	1		
9.15	Eero Kiipli	EELTEADE 25.04 Eesti Rahvatantsuansamblite Liit TeateTantsuga Riigikogus	3		
9.19	Baltika	BALTIKA AKTSIAEMISSIONIST	2	v	
9.20	Archimedes SA	Noorsootöö toetab noori töötajaid	3		
9.20	SEB	SEB pressikonverents täna Sakala 16-8	2		
9.21	kristiina@holistictherapy.eu	Pärnu on suveks valmis	3		
9.24	IF kindlustus	Esimeses kvartalis tõusis hüppeliselt liiklusega seotud kahjujuhtumite arv	2	v	
9.28	Ljubov Semjonova	Pressiteade: "Võlu oja" toimub taas Vene Kultuurikeskuses	3		
9.28	Rakvere Tarvas	Täna õhtul: Kalev/Cramo ja Tarvas alustavad poolfinaalidega	3		
9.29	RRi avalike suhete osakond	Avatakse näitus eesti kunstnike autoriköidetest	3		
9.29	Tallinna Ülikool	Tallinna Ülikooli koreograafide festival KorFest stardib taas	3		
9.30	Ivar@laanlane.ee	Haapsalu külje alla kerkiv 60 kohaga hooldusküla annab tööd 30 inimesele	1		
9.32	Kerstin Aps	Pressiteade: Oxford Parki planeeritakse Eesti esimest SmartGrid lahendust	2		
9.34	Välisministeerium	(Pressiteated) MEELDETULETUS: Välisminister Urmas Paet pressikonverents telesilla vahendusel Beirutist Liibanonist	1		
9.34	Välisministeerium	Eestisse tuleb visiidile Kasahstani president	1		
9.40	Eesti Instituut	Soomeugri koomiksikunst tänases Ungaris	3		
9.44	Merike Metstak	Tuntuim Eesti viitskulptuur "Muna" taasavatakse	3		

9.49	Saaremaa Vodka	Soomes müüdi eelmisel aastal üle 200 000 liitri Saaremaa Vodkat	2		
9.50	Sõltumatu Infokeskus	SI.161 tervitus	3		
9.52	Võru Linnavolikogu	Võru Linnavolikogu istungi päevakord	1		
9.55	Felix	Põltsamaa Felix sihib uue majoneesiga kolmandikku majoneesiturust	2		
9.56	Päästkeskus	Lõuna-Eesti Päästkeskuse operatiivsündmuste kokkuvõte 18. - 19. aprill 2011	1		
9.57	Krõõt Nõges	Pärnus on homme avalik foorum tuuleenergia...	3		
10.00	Tartu Ülikool	Eesti õpilased olid EL-i loodusteaduste olümpiaadil edukad	3	v	
10.00	Politsei- ja Piirivalveamet	Lääne Prefektuuri ööpäevainfo 19.04.2011	1		
10.03	Eesti Post	Riigipühadel on postiasutused suletud	1	v	
10.04	Elion	Elion neljakordistas investeeringuid võrgu- ja tootearendusse	2	v	
10.04	Keskerakond	Keskerakond soovib kergendada FIEde maksukoormust	4		
10.04	Nordecon AS	Nordecon AS aktsionäride korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade	2		
10.04	Nordecon AS	Nordecon Majandusaasta aruanne	2		
10.05	Pärnu Ooper	Ülestõusmispühal kõlavad raekojas klassikalised tšellosonaadid	3		
10.07	AS Baltika	AS BALTIIKA AKTSIONÄRIDE KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE	2		
10.10	Pirje Orasson	X Mesikäpa Minikäsipallimängud 2011	3		
10.11	Välisministeerium	Eesti toetab Ukrainat Tšernobõli tuumajaama õnnetuse kahjustuste likvideerimisel	1		v
10.13	Raepress	Järjekordne teabepäev Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses	1		
10.16	ERR	ERR pressiteade: ETV näitab Briti kuningliku pulma otseülekannet ja temaatilisi dokfilme	3		
10.16	Politsei- ja Piirivalveamet	Politsei palub abi 14-aastase Sophie leidmisel	1		
10.20	Avatud Eesti Fond	Avatud Eesti Fondi Koosmeele preemia pälvisid Kadri Ibrus ja Imbi Paju	3	v	
10.23	Eesti Kunstimuseum	Näituse ja raamatu "Urmas Ploomipuu valge maja..."	3		
10.28	Eesti Rahvusooper	Pressiteade: Eesti Rahvusballeti solistid tantsivad Houstonis Pärti	3		
10.31	Politsei- ja Piirivalveamet	Lõuna Prefektuuri ööpäevainfo 19.04.2011	1	v	
10.42	Riigikogu	Riigikogus asutati Eesti-Albaania, Eesti-Hollandi ning Eesti-Leedu parlamendirühm	1	v	v
10.47	Päästeamet	Operatiivsündmused 18.-19. märtsil	1		
10.48	Raepress	Tallinna tänavatel jätkub hooldusremont	1	v	
10.54	Eestmaa Looduse Fond	Konverentsil tutvustatakse üle 10 000 Eesti soo uurimise tulemusi	3		
10.57	Eestimaa Looduse Fond	ELF toetab Maavalla Koja avaldust hiite kaitseks	3		
10.57	Greta Kaupmees	Noored ehituspäused meisterdavad Haapsalu promenaadipinke	1		
10.57	Kirke Ert/Rock Cafe	PRESSITEADE: Ott Leplandi esitleb uut singlit	2		

10.58	Tarmo Seliste	Jüriöö jooks toimub oma sünnipaigas Keilas	3		
10.58	TV3	TV3 Pressiteade: Unistuste-Anne kohtub kadunud kallimaga	2		
11.03	Toomas Must	Jüriöö pargis toimub traditsiooniline Jüriöö ülestõusu tähistamine ja kontsert	3		
11.06	Looduse Omnibuss	Loodusfotod Estonia kontserdisaalis	3		
11.08	Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon	Eesti esilaskesuusataja Eveli Saue pressikonverents	3		
11.12	SDE	Sotsiaaldemokraatide uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar	4	v	v
11.14	Eesti Kunstimuuseum	Kadrioru kolmapäevased kunstiõhtud pakuvad isetegemise ja avastamise võimalusi	3		
11.15	Club Parlament	Panoraam ja Parlament	2		
11.17	Välisministeerium	Välisajakirjanduse ülevaade 19.04	1		
11.19	muuseum@kihnu.ee	Näitus "Suur süda, tugevad käed" Kihnu Muuseumis	3		
11.20	Politsei- ja Piirivalveamet	Põhja Prefektuuri ööpäevainfo 19.04.2011	1		
11.21	Sõltumatu Infokeskus	SI-162 kukk9	3		
11.22	Ivar@laanlane.ee	Läänemaal algab enneolematult suur ja kiire remonditöö	1		
11.23	Politsei- ja Piirivalveamet	Politsei- ja Piirivalveamet	1		
11.33	Kati Põldots	TeateTants Pärnumaal	3		
11.37	Tartu Ülikool	TÜ akadeemiline naiskoor tunnistati taas parimaks	3	v	
11.38	Riigikogu	Põhiseaduskomisjon otsustas algatada erikomisjone moodustavad eelnõud	1	v	v
11.40	MODUS	Pressiteade: Eesti lindy hoppijate üledukas esinemine	3		
11.41	Marina Bachmann	Noarootsi tuulikupargid hakkavad toetama kolme küla arendusprojekte	1		
11.41	Tallinna uudised	Tallinna uudised	1		
11.43	Arko Olesk	PRESSITEADE: Täna Tarkade Klubi teaduskohvikus	3		
11.49	RaePress	Tallinna imikupakk uueneb	1		
12.00	Elisa	Elisa avab 4G testvõrgu viies Eesti linnas	2	v	
12.01	TV3	TV3 PRESSITEADE: Superstaari-finalistid kutsuvad fänne homsele kontserdile	2		
12.03	Mirjam Parmasto	Austria Suursaatkond ja kirjastus Varrak kutsuvad...	2		
12.19	Mulgi Maamõõdu Büroo	Kolmapäev Televisioonis	1		
12.25	Juhan Javois	Maateaduste ja ökoloogia doktorikooli pressiteade	3		
12.27	Eesti Kunstimuuseum	Eesti Kunstimuuseumi uudised 19.-26. aprill	3		
12.27	SEB	RSA ja SEB asuvad Eesti varakindlustusturgu ümber kujundama	2	v	
12.30	Päästeamet	Ülevaade Põhja-Eesti Päästkeskuse operatiivsündmustest	1	v	v
12.36	Andres Härm	EKKM avab näituste hooaja Köler Prize 2011...	3		
12.38	Maateaduste ja ökoloogia doktorikool	MIDA MÄLETAVAD RÄNIVETIKAD?	3		

12.39	Hannes Lents	PRESSITEADE: Esimese päevaga registreeriti üle 300 tasuta eraisikudomeeni	1		
12.40	SDE	Karel Rüütli: üliõpilastele tehtud ülekohus tuleb heastada	4		v
12.41	Gunnar Viese / Promoter	PRESSITEADE: Vapustav kitarrivirtuoos Al Di Meola juba täna Rock Cafes	2		
12.44	Raepress	Tallinn tähistab Euroopa päeva suure perepeoga keskväljakul	1		
12.47	Ober-Haus	Ober-Haus: Kinnisvaraturu kommentaar I kvartal 2011	2		
12.57	Rakvere Spordikeskus	Herold võitis Carla publi karikturniiri	3		
13.16	Priit Dello	Pressiteade - Jaapani päev 2011	3		
13.18	Tartu Kunstimaja	Jass Kaselaanele preemia üleandmine, 21.04 kl 12 Tartu Kunstimajas	3		
13.19	Etnoweb	Etnoweb: Armeenlaste genotsiidi mälestamine	3		
13.19	Kaitseliit	Kaitseliit väärtustab ajaloolisi hooneid	1		
13.22	Pandivere Lihatööstus	PRESSITEADE: Wauh! - Pandivere Lihatööstuse uued koeratoidukonservid	2		
13.26	Neste	Neste langetas mootorikütuste hindu	2		
13.29	Uuringukeskus Praxis	Praxis: poliitikud ja eksperdid otsivad lahendu...	3		
13.31	Rakvere Spordikeskus	Tervisetund kujunes taas osavõturohkeks	3		
13.33	Vaba Turg	Anarhistid tähistavad 1. mail Tammsaare pargis rahvusvahelist töölispüha	3		
13.38	TV3	TV3 PRESSITEADE: Facebookis saab superstaari-finalistidele laule soovitada!	2		
13.40	Sõltumatu Infokeskus	SI-136 põliseestlased	3		
13.40	Välisministeerium	Taasavati Eesti aukonsulaat Kielis	1		
13.40	Karina Loi	Tarbijate hinnatundlikkus on mõjutanud toidukaupade ostueelistusi	1		
13.41	Katre Kajamäe	PRESSITEADE: Dokumentaalfilm "Auk nr 8" võitis kaks auhinda	3		
13.42	Maire Uusen	Haapsalu piiskopilinnuse suvehooaeg algab!	3		
13.46	ERAL	Eesti parimad noored reklaamitegijad sõidavad Cannes'i võistlema	3		
13.52	Välisministeerium	Välisminister Urmas Paet osaleb Euroopa Liidu ja Pärsia Lahe Koostöönõukogu riikide kohtumisel	1		
13.53	SDE	Palgalõhe pöördumine	4		
13.55	Teater Vanemuine	Maikuu mängukava/ Teater Vanemuine	3		
13.58	Raepress	Hinna ja tarbijakaitse teenistus jätkab kontrollreididega	1		
13.58	Helena Loorents	Läbirääkimised töölepingu seaduse muutmiseks algavad aprilli lõpus	1	v	
14.05	Raepress	Tallinna teeneka kultuuritegelase preemia pälvis Valli Lember-Bogatkina	1	v	
14.11	SEB	SEB Galeris Orest Kormašovi isikunäitus "Igavikuline Rooma"	2		
14.18	Kunstiinstituut	Pressiteade	3		
14.19	Pro Jalgratturite Klubi	Rõuge rattamaraton	3	v	
14.26	ETK Grupp	ETK grupi esimese kvartali netokäive oli 82,5 miljonit eurot	2	v	

14.26	Maanteeinfokeskus	Tee ülejutus	1		v
14.28	Maria Murakas-Ollo	Pressiteade: Allkirjastatakse leping OÜ Steniard kapitalirendi kohustuse refinantseerimiseks	2		
14.28	Tallegg	Tallegg: seemnerevolutsiooni algus lihatoodetes	2		
14.28	Politseiamet	Teade: Politsei otsib võimalikke kuriteoohvreid	1		
14.32	Narva Muuseum	Narva Muuseumi PRESSITEADE	3		
14.33	EAL	Menetlusse võeti eelnõu maksuseaduste muutmiseks	1		
14.38	Meta	Ajakirjanikele esitletakse täna Solarises Marianna Kaadi USA-s pärjatud dokumentaalfilmi "Auk nr 8"	3		
14.39	Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum	Köler Prize 2011 nominentide näitus	3		
14.39	Nõmme linnaosa	Pressiteade: Nõmmel algas igakevadine leheveokampaania	1	v	
14.39	Koit Raudsepp	Pressiteade: Sõpruse Puistee avaldas uue plaadi	2		
14.40	Raepress	Tallinn on suviseks turismihooajaks valmis	1		
14.41	Tartu Kultuurkapital	Anton Starkopfi nimelise skulptuuripreemia saab Jass Kaselaan	3		
14.41	AS Olerex	AS Olerex pressiteade: Olerex langetas bensiini ja diislikütuse hinda	2		
14.41	Eesti Iaido Liit	Pühapäeval, 24.aprillil toimub JAAPANI PÄEV, mille eesmärgiks on Jaapani kultuuri ja traditsioonide tutvustamine.	3		
14.43	Eesti Rahva Muuseum	„Noorte hääled“ – noorte folkloristide ja etnoloogide konverents	3	v	
14.43	Tartu Ülikool	Ajaloo muuseumis tähistatakse TÜ farmaatsia suurkuju Georg Dragendorffi 175. sünniaastapäeva konverentsiga	3	v	
14.43	Tartu Ülikool	TÜ ajaloo muuseumis tähistatakse konverentsiga farmatseut Georg Dragendorffi 175. sünnipäeva	3		
14.44	Praxis	Poliitikud ja eksperdid otsivad lahendusi noorte tööpuudusele	3		v
14.44	Raepress	Tallinn tahab hoiumetsaala munitsipaalomandisse	1		
14.46	n/a	Dokumentaalfilm „Auk nr 8“ võitis kaks auhinda	3		
14.47	Riigikogu SDE fraktsioon	PÖÖRDUMINE	4		
14.50	Haridus- ja Teadusministeerium	Riiklik koolitustellimus tähtsustab kõrghariduse kvaliteeti ja vastavust tööjõuturu vajadustele	1	v	v
14.51	Pärnu Linnavalitsus	Allkirjastatakse leping OÜ Steniard kapitalirendi kohustuse refinantseerimiseks	1		
14.53	Kultuuriministeerium	„Püha Tõnu kiusamine“ võitis Brüsseli rahvusvahelisel ulme- ja õudusfilmide festivalil grand prix'	1	v	
14.53	Uue Kunsti Muuseum	Pärnu Päev Uue Kunsti Muuseumis	3		
14.53	Asus	Pressiteade: Asus Eee Pad Transformer jõuab müüki	2		
14.54	Riigikogu	Riigikogus moodustati neli toetusrühma	1		
14.56	Sõltumatu Infokeskus	SI- 164 muinsus2	3		

15.08	Tuule laevad	Lihavõttepühad suurendavad Väinamere parvlaevaliinidel nõudlust	2	v	
15.10	SDE	Tsahkna: on oluline, et kõik pensionärid teaksid oma võimalusi	4		v
15.12	Etnoweb	Etnoweb: Hodža Nasreddini südamlik lugu	3		
15.12	Kaubanduskoda	Kaubanduskoja pressiteade: Kaubanduskojas toimunud koostööpäev ettevõtjate ja disainerite vahel oli väga menukas	1		
15.14	Silvia Kübar	Kutse: tutvustame kolme suurepärase suveko...	3		
15.16	Presidendi kantselei	President Ilves kohtus Afganistani suunduvate kaitseväelastega	1	v	
15.17	Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon	Eveli Saue järgmisel hooajal tippspordiga ei tegele	3		
15.17	Rakvere Spordikeskus	Lääne-Viru naiste korvpalliliigas asus juhtima Agurtrükk	3		
15.24	Monika Kopti	Pressiteade - Teatrid ja teised etendusasutused saavad taas toetust taotlema	1		
15.31	Ugala Teater	Ugala "Piloot" etendub Tallinnas 20. aprillil	3		
15.34	Tartu Linnavalitsus	Tartu linnavalitsuse istungil 19. aprillil	1		
15.38	Supilinna Selts	Homme algavad X Supilinna Päevad	3	v	
15.42	Riigikogu	Riigikogu eelinformatsioon kolmapäevaks, 20. aprilliks	1		
15.44	IRL	Tsahkna: Palgalõhe ei ole meeste vandenõu naiste vastu	4		
15.54	Haus Galerii	Haus Galerii kevadoksjon tulekul!	2		
15.58	Statistikaamet	Statistikaseltsi konverents keskendub Eesti rahva püsijäämisele	1		
16.04	Keskerakond	Ratas: Eesti toetab Tšernobõli katastroofi fondi	4		
16.13	Veeteede Amet	Veeteede Amet tühistab Pärnus laevadele kehtestatud jääklassi nõuded	1	v	
16.15	Päästeamet	Lääne-Eesti Päästkeskuse op. Info	1		
16.20	IRL	Kokk: Eesti vajab edukaid omavalitsusi	4		
16.27	Merko Ehitus	Auditeeritud majandusaasta aruanne 2010 ja kasumi jaotamise ettepanek	2		
16.27	Haus Galerii	Kas kunstimaksud tõusevad turul taas?	2		
16.28	Eesti Võimlemisliit	23. ja 24. aprillil toimuvad Tartus Eesti meistrivõistlused ilu- ja rühmvõimlemises	3		
17.11	Välisministeerium	Välisminister Urmas Paet on visiidil Liibanonis	1		
17.32	Arco Vara	Aco Vara ja Nordea Pank alustasid koostöökampaniat	2		
17.51	Vopak E.O.S.	Vopak E.O.S. Pressiteade	3		
17.54	Euroopa Komisjon	Pressiteade. Euroopa Komisjon uuendas keelatud lennuettevõtjate nimekirja	1		
18.48	Alo Aasma	Paide toetas väärikate hoonete renoveerijaid	1		
19.35	Politseiamet	Kiire: Politsei otsib Võru linnas avarii osalenud sõidukijuhti	1		
20.09	Veronika Paljasma	Kutse Baltimaade otsemüügi konverentsile homme, 20. aprillil	3		

Lisa 2. Postimees.ee-s ilmunud uudised 19. aprillil

Uudis	Kategooria	Allikas
23:59 Euroopa Komisjon uuendas keelatud lennuettevõtjate nimekirja	PR	Euroopa Komisjon
23:31 Tallinn otsib endiselt Kadrioru staadioni rajakatte vahetajat	Muu väljaanne	BNS
23:09 Eesti inimesi ei saada ELi ametitesse kandideerimisel edu	Muu väljaanne	ERR
22:50 Kevadine suurvesi äratas Narva kose taas ellu	Muu väljaanne	ERR
22:31 Sõber: panime kalevlased ikka pinge alla	OMA	Sport
22:26 Lugejad tahaksid Eestisse Põlissoomlastega sarnast parteid	OMA	Gallup
22:18 Ancelotti usub, Torres suudab enne hooaja lõppu värava lüüa	Muu väljaanne	Soccernet.ee
22:10 Naiste korvpalliliiga esimese finaali võitis Eclex	-, Sport	-
22:05 Siseministeerium hangib jõustruktuuridele 205 sõidukit	PR	Siseministeerium
21:54 HC Kehra on ühe mängu kaugusel käsipallifinaalist	-, Sport	-
21:43 Kalev/Cramo alistas kindlalt Rakvere Tarva	OMA	Sport
21:42 Päeva karikatuur: maheda hinnaga toiduained	Muu väljaanne	PM paber
21:21 «Vabariigi kodanikud»: Põlissoomlased pole paremäärmuslikud	Muu väljaanne	ERR
21:00 Nigeerias puhkes vägivald	Muu väljaanne	BBC
20:57 Sensitiiv nägi Andrus Veerpalu dopinguskandaali ette	Muu väljaanne	Võsareporter
20:55 Veeteede amet tühistab Pärnus laevadele kehtestatud jääklassi nõuded	PR	Veeteede amet
20:30 Warren Buffett sõi Goldman Sachsi kasumi	Muu väljaanne	-
20:29 Järvamaal tsikliga kukkunud noormees sai vigastada	Muu väljaanne	Reporter.ee
20:20 Flora langes Balti liigas konkurentsist	OMA	Sport
20:07 Süüria võimud kaaluvad eriolukorra tühistamist	Muu väljaanne	AFP
19:59 Läänemaa kooli tabas haiguspuhang	Muu väljaanne	Reporter.ee
19:40 Politsei otsib Võru linnas avariis osalenud sõidukijuhti	PR	Politsei
19:32 Dmitri Lepp võitis teistkordselt koduse judojuunioride MK-etapi	OMA	Sport, -
19:29 Eesti jäähokimängija tuli Soome meistriks	-, Sport	-
19:26 Baruto tallipealik tabati purjus peaga autoroolist	Muu väljaanne	-
19:14 Fidel Castro osales kompartei kongressil	Muu väljaanne	AFP
19:14 Kahevõistluses võib tulevikus näha võistkondlikku sprinti	Muu väljaanne	-
19:02 Hamilton ei välistanud Ferrariga liitumist	Muu väljaanne	-
19:01 Lugtmeijer loodab kasu lõigata venelaste Ust-Luuga sadama pealt	Muu väljaanne	-
18:41 Glasgow Rangersi ründaja toetas avalikult Gaddafit	Muu väljaanne	Soccernet.ee
18:41 Rahapesu katselt tabatud astuvad kohtu ette sügisel	Muu väljaanne	ERR
18:20 Tulekul suurema kasuteguriga OLED-ekraanid	Muu väljaanne	Novaator.ee
18:15 Galerii: Shanghai autonäitus	Muu väljaanne	-

18:13 Piirojat ootab ees vigastuspaus	OMA	Sport
18:09 Eksperdid näevad sündide languse algust	OMA	PR inspireeritud
18:03 Mõtlemisvead, mis takistavad õnnelikuks saamast	Muu väljaanne	Geniusbeauty.com
18:03 McDonald's soovib palgata ühe päevaga 50 000 uut töötajat	Muu väljaanne	Money.cnn.com
17:57 Dieet Itaalia moodi	OMA	
17:48 Spetsialistid: keeleeksamil põrumiseks peab palju pingutama	Muu väljaanne	Vikerraadio
17:47 Instrumentariumis jätkub koondamine	OMA	
17:45 Kaubarongi rike Tabiveres häirib rongiliiklust	PR	Edelaraudtee, -
17:45 Video: maadluskohtunik on liiga palju vaadanud action-filme	-, Sport	-
17:44 Nokia ja Microsoft kavandavad nelja uut nutitelefoni	Muu väljaanne	Thenextweb.com
17:35 Heili Sibrits: mida teha kultuuriga?	Muu väljaanne	PM paber
17:17 Legendaarne Norra maratonijooksja suri 57-aastaselt vähki	Muu väljaanne	-
17:15 Korjuse tiimi juht: hooaja eesmärgiks oli ühe sõidu võit	-, Sport	-
17:12 Manchester United plaanib suvel mitmed mängijad maha müüa	Muu väljaanne	Metro
17:04 Analüütikud: S&P USA retinguväljavaate langetuse šoki mõju on lühiajaline	Muu väljaanne	-
16:57 Vähem haigushüvitisi – haigem rahvas?	Muu väljaanne	Med24.ee
16:56 Telekomifirmadel Skype'i blokeerimise kahtlus	Muu väljaanne	AP
16:53 Kes võidab kuldse saapa? Messi, Ronaldo või keegi kolmas...	Muu väljaanne	-
16:51 Esimene Suhhoi Superjet-100 anti tellijale üle	Muu väljaanne	Interfax
16:50 Video: NBA viis parimat sooritust	-, Sport	-
16:48 Ober-Haus: põlluarenduste hinnad langevad edasi	PR	Oberhaus
16:45 Paet: eestlaste röövi juhtumus on üks peamine tagaotsitav	Pressikonverents	Välisministeerium
16:44 Harju maakohus kuulutas välja Luterma pankroti	OMA	Maakohtu otsus
16:44 Külma talv kasvatas Lugtmeijeri naftaäri	OMA	-
16:31 Lindpere põlvevigastuse tõsidus selgub täna õhtul	Muu väljaanne	-
16:27 Inimesed ei saa süüa seda, mida tahaks	OMA	Konjunkturiinstituudi uuring
16:25 Medvedev vallandas Mistralite ostuläbirääkimisi juhtinud viitseadmirali	Muu väljaanne	Ienta.ru
16:24 Kuritegude arv on võrreldes mullusega langenud	Muu väljaanne	BNS
16:19 Naistemehest tenniselegendi poeg kudrutas rannas kuuma tüdruksõbraga	Muu väljaanne	-
16:15 Merko maksab aktsionäridele 1,77 miljonit eurot	PR	Merko
16:09 Kohus mõistis pussitaja kuueks aastaks vangi	Muu väljaanne	ERR
16:08 Subaru nägemus tuleviku linnamaasturist	Muu väljaanne	Autonet.ee
16:06 Ilves kohtus Afganistani suunduvate kaitseväelastega	PR	Presidendi Kantselei
16:05 Etenduskunstide festival POT soovib sõnastada tänapäeva	Muu väljaanne	PM paber
16:04 Kohvikud kolisid tänavale	Muu väljaanne	TPM
16:04 Tuulepargi naabrid hakkavad saama valuraha	PR	Eesti Energia
16:03 Rõuge rattamaraton sõidetakse muudetud rajal	PR	Rõuge Rattamaraton
16:01 Karel Rüütli: suur palgalõhe on ühiskonna ja naiste	OMA	PR inspireeritud

loomuse küsimus		
16:01 Kohtunikud loobusid ähvarduste tõttu ametist	Muu väljaanne	Soccernet.ee
16:01 Tartus algavad Supilinna päevad	PR	Supilinna Selts
16:01 Kopteridõnnetus Indias nõudis 17 inimelu	Muu väljaanne	Indianexpress.com
15:56 Hamas Gazas «poisike»	Muu väljaanne	Financial Times
15:55 «Püha Tõnu kiusamine» võitis Brüsseli festivalil grand prix'	PR	Kultuuriministeerium
15:54 Jüriöö jooks toimub oma sünnipaigas Keilas	PR	Jüriöö jooks
15:53 Tallinn soovib volbriööl taas alkoholimüügi piirangut	OMA	Ennetati pressikat
15:49 Fortum müüs kõik Soome põhivõrgu aktsiad	Muu väljaanne	-
15:47 Kolme kuuga kulutati ETK kauplustes üle 80 miljoni euro	PR	ETK Grupp
15:40 Pohlak küsib Lilleküla staadionile kaht miljonit eurot	Muu väljaanne	ERR
15:36 Lihavõtete ajal sõidavad praamid tihemini	PR	Tuulelaevad
15:35 Masust alanud muutus tõi pakenditootjale edu	Muu väljaanne	PM paber
15:33 Riik sobitab kõrgharidust tööjõuturu vajadustega	PR	Haridus- ja Teadusministeerium
15:31 Haloneni ennustus Põlissoomlaste saadikukohtadest jäi tegelikkusele alla	Muu väljaanne	-
15:29 Mida sööb Alonso enne vormel-1 etappi?	Muu väljaanne	-
15:25 Manchester Unitedi mängijad vandaalitsesid Wembley staadioni riietusruumis	Muu väljaanne	-
15:14 Tallinnas saab paati merre lasta vaid ühes ametlikus kohas	OMA	
15:09 Baltika aktsiat tabas järsk langus	OMA	
15:05 Seeder: toidutootjad saavad nüüd rohkem eksportida	Pressikonverents	Põllumajandusministeerium
15:05 Sagrada Familia kirikus puhkes tulekahju	Muu väljaanne	AFP
15:03 USA presidendipaari tulud vähenesid kolm korda	Muu väljaanne	-
15:02 Kaheksajalg Iker ennustab Madridi Reali võitu Barcelona üle	Muu väljaanne	-
14:57 Farmaatsia suurkuju meenutab konverents	PR	Tartu Ülikool
14:52 Nõmmel algas igakevadine leheveokampaania	PR	Nõmme linnaosa
14:50 Politsei otsib võimalikke kuriteoohvreid	PR	-
14:49 Galerii: Tallinnas juhiti piketiga tähelepanu meeste ja naiste palgalõhele	OMA	Pressikutest inspireeritud
14:44 Brasiilia parim kohtunik näitas mängijale kahte kollast, kuid unustas ta ära saata	Muu väljaanne	
14:39 Sõjamäele tekib Silde tänav	Eelteade	Tallinna Linnavalitsus
14:37 Valeri Karpin loobus Moskva Spartaki peatreeneri ametist	Muu väljaanne	Moscow News
14:35 Töölepingu seadus läheb muutmisele	PR	Ametiühingute Keskliit
14:33 Ferrari boss rahulolematu: meie tase pole nii kehv!	Muu väljaanne	-
14:28 Lugeja kirjutab: valikute küsimus	OMA	naine
14:27 Galerii: delfiiniteraapia Moskva delfinaariumis	Muu väljaanne	Itar-Tass
14:23 Noored etnoloogid kogunevad konverentsile	PR	ERM
14:23 Klavan loodab hooaja lõpuks mänguvalmis olla	OMA	Sport
14:18 KGB võttis Minski arvatavate terroristide vanemad oma kaitse alla	Muu väljaanne	Interfax-Zapad
14:16 Autod lähevad Hiina nägu	Muu väljaanne	Financial Times
14:07 Tallinna teeneka kultuuritegelase preemia saab	PR	Tallinna Linnavalitsus

Valli Lember-Bogatkina		
14:06 Lihavõttemunad – valged, suured ja kallid	OMA	
14:02 Moody's andis Iiri pankadele rämpsreitingu	Muu väljaanne	BBC
13:54 Kallis toit on probleemiks ka mujal maailmas	OMA	
13:48 Ancelottist võib saada uus Madridi Reali peatreener	Muu väljaanne	Sportsmail
13:46 Video: Eesti jalgpallikoondise esiründajast valmis vinge video	-, Sport	Youtube video
13:43 Northugi kallim pettis teda poplauljaga?	Muu väljaanne	-
13:42 Ärimees kaebas ministeeriumi muinsuskaitsevalduse pärast kohtusse	OMA	
13:35 Kütuse hinnad alustasid odavnemist	PR	Neste, Olerex!!
13:28 Katainen loodab seniste valitsusparteide toetusele Portugali aitamises	Muu väljaanne	-
13:19 Postimehe parimaks veebireklaamiks tunnistati Sampo Kingikarussell	OMA	
13:18 Kopenhaageni uus hotell laseb 17. korrusele vaid naisi	Muu väljaanne	Aftenposten
13:16 Video: vaata ja imetle Blake Griffini kümnet parimat sooritust!	Muu väljaanne	-
13:14 Ukrainlane ostis Briti saarte kalleima korteri	Muu väljaanne	Financial Times
13:14 Tallinn tähistab Euroopa päeva suure perepeoga keskväljakul	PR	Tallinna Linnavalitsus
13:09 Iivi Anna Masso: sinipunakaelade valitsus?	OMA	Arvamus
13:09 Ametlik kinnitus: Saue jätab hooaja vahele	Pressikonverents	
13:03 Korjus, Pentus ja teised saatsid Kubicale terviseid	Muu väljaanne	-
12:57 RSA pürib SEB abil Eesti suurimaks varakindlustajaks	PR	SEB
12:53 Kesknädal toob rohkem pilvi	PR	ILM
12:47 Arakas ostis golfiklubi kinnistu	Muu väljaanne	Saarte Hää
12:44 Laupäeval stardib Paikuse rullisuduatlon	OMA	Sport, -
12:40 New Yorgis jagati Pulitzeri preemiaid	Muu väljaanne	Wall Street Journal
12:30 Rattahooajale annab tooni Saaremaa	Muu väljaanne	Rattaprofid.ee
12:28 Mopeediõnnetuste levinumad põhjused: kogenematus ja tähelepanematus	Muu väljaanne	PM paber
12:27 TÜ akadeemiline naiskoor valiti taas vabariigi parimaks	PR	Tartu Ülikool
12:17 FBI nõuab pokkeritubade juhtidelt kolm miljardit dollarit	Muu väljaanne	-
12:15 Elisa avab 4G-testvõrgu viies Eesti linnas	PR	Elisa
12:14 Välismaal puhkamisele kulutatakse kaheksa korda rohkem kui Eestis	Muu väljaanne	Vikerraadio
12:09 Tallinna ühe auklikuma tänava kapitaalremont saab tänavu alata	OMA	PR inspireeritud
12:03 Tsaariaegsest häärberist kiirgab kultuurilugu	Muu väljaanne	TPM
12:01 Alonso mänedžer Briatore: Ferrari sel hooaja Red Bulli ei püüa	Muu väljaanne	-
12:01 Pere elab kolhoosi keskusehoones	Muu väljaanne	TPM
12:00 Säastud neelas kooperatiivkorter	Muu väljaanne	TPM
11:58 Lapselapsele meenub sammastega suvilas vanaisa	Muu väljaanne	TPM
11:57 Riigikogus moodustati jälle erikomisjone ja parlamendirühmi	PR	2 pressiteadet! Riigikogu

11:56 Aadlipesas ehk punavanakeste majas liiguvad lükanduksed	Muu väljaanne	TPM
11:55 Tänavate hooldusremondi plaan selgub aprilli lõpuks	PR	Tallinna Linnavalitsus
11:55 Telkkatusega rahvusromantilist suvilat katab pilliroog	Muu väljaanne	TPM
11:53 Pealtnäha tavaline maja või suvila võib peagi kuuluda kaitse alla	Muu väljaanne	TPM
11:52 João Lopes Marques: lapsevanemad Islandi moodi	OMA	Arvamus, naistekas
11:48 Päästjad kutsuti koerte tekitatud reostust koristama	PR	Päästeamet
11:44 Norra suusakuningas Northug läks kallimast lahku	Muu väljaanne	Dagbladet
11:42 Piiroja sai Fredrikstadi võidumängus vigastada	Muu väljaanne	Soccernet.ee
11:41 SEB panga ainsaks varakindlustuse pakkujaks saab RSA	PR	SEB
11:37 Lugejad: kohvi kallinemine sunnib harjumusi muutma	OMA	Gallup
11:25 Suusaliit hakkab Kukkoneniga läbirääkimisi pidama	OMA	sport
11:21 Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar	PR	SDE
11:19 GALERII: kas kulturism on naiselik ala?	OMA	Sport, galerii
11:14 Tartu õpilased naasid teatrifestivalilt laureaaidena	Muu väljaanne	TPM
11:09 Eesti õpilased tulid Euroopa loodusteaduste olümpiaadil teiseks	PR	Tartu Ülikool
11:08 Urmas Tooming: turismipolitsei alustab	Muu väljaanne	PM paber
11:00 Tartumaalt ärandati kaks vanemat sõiduauto	PR	Politsei
10:50 Veerpalu dopinguproov ei jätnud puutumata isegi maailma kaugemaid nurki	OMA	Sport
10:47 Martti Puukko: poliitiline tsunami Soomes	OMA	Arvamus
10:40 If: liiklusega seotud kahjujuhtude arv kasvas hüppeliselt	PR	IF
10:38 Fidel Castro lahkus ka kompartei juhi kohalt	Muu väljaanne	AFP
10:37 Koosmeele preemia pälvisid Kadri Ibrus ja Imbi Paju	PR	Avatud Eesti Fond
10:34 Viis kuuma paika kodus lisaks voodile	Muu väljaanne	Idiva
10:33 MTV3: legendaarne Jari Litmanen võib liituda Nõmme Kaljuga	Muu väljaanne	MTV3
10:27 Iisraeli supermodell kooris end Ronaldo pruudi eeskujul ihualasti	Muu väljaanne	-
10:27 Standard & Poor's hoiatas USAd	Muu väljaanne	Financial Times
10:26 Juhtkiri: hüva nõu	Pressikonverents	OECD
10:12 Norra tolliamet nõudis eestlannalt auto pärast hiigelsummat	Muu väljaanne	Aftenposten
10:05 Baltika uuendab Montoni ja Mosaici brändi	PR	Baltika
09:54 Kuusmaa: karta tuleb mullust parimat	OMA	Sport
09:47 Elion tennis kvartaliga suure kasumi	PR	Elion
09:45 Pereema tegi mõne päevaga ära töö, mida riik ei suutnud	Muu väljaanne	Õhtuleht
09:43 Taani ajaleht: NATO kasutab Afganistanis valget fosforit	Muu väljaanne	Information (Taani)
09:37 Sarja üldliider: võtan Kevin Korjuse ees mütsi maha	Muu väljaanne	-
09:31 Riigipühadel on postiasutused suletud	PR	Eesti Post

09:30 Lapsed panid kustunud kulu uuesti põlema	PR	Päästeamet
09:22 Kofi Annan osaleb Helsingis Ahtisaari-päevadel	Muu väljaanne	YLE
09:17 Eesti eksportöörid on tugevamad kui enne kriisi	Muu väljaanne	Statistikaameti ajaveeb
09:11 Chicago Bulls ja Miami Heat jätkavad play-off'i võimsalt (3)	Muu väljaanne	-
09:06 Jõgi loksub juba õue all ja õueski	Muu väljaanne	TPM
09:01 Moskvast sooritas enesetapu Vietnami saatkonda valvanud politseinik	Muu väljaanne	Interfax
08:56 Iniesta võib esimese Meistriliiga poolfinaali Reali vastu vahele jätta	Muu väljaanne	-
08:55 OECD: andke töötukassale raha juurde	Pressikonverents	Varem saadetud pressinfo
08:48 Baltika emiteerib täiendavalt 3,15 miljonit aktsiat	Muu väljaanne	BNS
08:41 Kaduv kolledž tegi ülikoolile priskelt kahju	Muu väljaanne	TPM
08:40 Lastefond kinkis uue raviaparaadi	Muu väljaanne	TPM
08:39 Kallaste kavandab randa puhkeala	Muu väljaanne	TPM
08:38 Võitlus otiga rüüstas kätt ja jalga	Muu väljaanne	TPM
08:28 Video: Eesti noor vormelipiloot tegi avarii	-, Sport	-
08:25 Milline trenn on südamele kasulik?	Muu väljaanne	Õhtuleht
08:21 Seksikaima jalgpallifänni troonile tõusis inglanna	Muu väljaanne	-
08:21 Poodi sissemurdnu tegutses ülikiires	Muu väljaanne	Meie Maa
08:14 Kas Saue jätab hooaja vahele?	Pressikonverentsi kutse	Eesti Suusaliit
08:03 NASA jagas raha uute kosmosealuste ehitamiseks	Muu väljaanne	AFP
07:51 Mehhiko lahe naftakatastroofist möödub aasta	Muu väljaanne	MTV3
07:45 Metskits paiskus sõiduki salongi	PR	Politsei
07:29 Demineerijad tegid kahjutuks mitu mürsku	PR	Päästeamet
07:17 Magusatootja Ferrero tegevjuht hukkus jalgrattaõnnetuses	Muu väljaanne	AP
07:09 Teetööd aeglustavad liiklust tänagi	PR	Maanteeinfokeskus
07:05 Tšernobõli tuumajaama uue tsementkatte jaoks otsitakse raha	Muu väljaanne	AFP

Lisa 3. Delfi.ee-s ilmunud uudised 19. aprillil

Uudis	Kategooria	Allikas
04:00 Ylle Rajasaar: Meeste ja naiste palgalõhe on müüt	OMA	Arvamus
04:00 Henn Põlluaas: Põlissoomlased aitavad kaitsta Eesti huve	OMA	Arvamus
06:12 Kallo: Keskerakond on võlgades valimiste ja büroo remondi pärast	OMA	
06:22 Teeremondi tõttu muudetakse mitmel pool liikluskorraldust	PR	Maanteeinfokeskus
06:36 Salavideo arstide ajupesust võib kaasa tuua seaduse muutmise	Muu väljaanne	Äripäev
06:53 Traditsiooni lõpp: lõpukirjandit ei kirjutata enam nädalavahetusel	Muu väljaanne	Eesti Päevaleht
07:10 Tuhanded meeleavaldajad hõivasid Süüria Homs'i linna keskuse	Välis	BBC News
07:12 Spetsialist: Jaapani tuumajaama kiirgus Eestisse ei jõua	Muu väljaanne	Õhtuleht
07:14 Bioloogiline pomm tiksus tasakesi	Muu väljaanne	Õpetajate Leht
07:33 Autosse paiskunud metskits vigastas kaassõitjat	PR	Politsei pressitalitus
07:35 Kuuba kompartei kongress andis loa kodusid osta ja müüa	Välis	BBC News
07:43 Poodi sisse-murdnu tegutses ülikiiiresti	Muu väljaanne	Meie Maa
07:45 Epileptikute ravikeskus jäi haigekassa toeta	Muu väljaanne	EPL
07:52 Noor mees pussitas Uiguurias noa ja kääridega kuut inimest ja ennast	Välis	BBC News
08:05 Venemaal on üle saja dollarimiljardäri	Välis	EPL
08:07 Ülemiste ristmiku remont jätab teised pealinna tänavad auklikuks	PR	Raepress, 18.04
08:32 Prantsuse parempopulistid: Põlissoomlaste edu ennustab head tulevikku	Välis	YLE uutiset
08:56 Briti aatekaaslane Timo Soinile: annad lootust kõigile, kes on selles õudses EL-is lõksus	Välis	Helsingin Sanomat
08:58 Lapsed tulid ja panid kustutatud kulu uuesti põlema	PR	Päästeamet
09:55 Viik: Eesti on netivabaduse esikoha ära teeninud	Muu väljaanne	Terevisioon via ERR uudised
10:02 Elektriliinide säde süütas kulu	PR	18.04, Päästeamet
10:14 DELFI LIIBÜAS: välja surnud Ajdabiya haiglas töötab Ukraina kirurg	Välis, OMA	Läti korrespondent
10:15 Keskerakond soovib kergendada FIEde maksukoormust	PR	Keskerakond
10:20 ETV teeb kuninglikust pulmast otseülekande	Muu väljaanne	ETV
10:27 Politsei palub abi 14-aastase Sophie	PR	Politseiinfo

leidmisel		
10:32 Fidel Castro kinnitas kompartei juhtkonnast lahkumist	Välis	BNS
10:39 Leedu: NATO peaks muretseda piiriäärsete tuumaprojektide pärast	Välis	BNS
10:45 Eesti rahastab Tšernobõli tuumajaama õnnetuse kahjustuste kõrvaldamist	PR	Välisministeerium
10:51 Kas kommunismiajastu Vabadusesaarel Kuubal on lõppemas?	Välis, OMA	Gallup
11:02 Eesti on kõige vabama internetiga riik	Muu väljaanne	ERR
11:20 Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar (30)	PR	SDE
11:32 Arvatav õlireostus osutus koerajunnideks	PR	Põhja-Eesti Päästkeskus
11:32 USA ajaleht: Soome valimised võivad dollari tõusule aidata	Välis	San Francisco Chronicle
12:01 Lavrov: NATO laienemine Montenegrosse ei tee kellegi elu turvalisemaks	Välis	Ria Novosti
12:04 Riigikogus moodustati Albaania, Hollandi ja Leedu parlamendirühm	PR	Riigikogu
12:08 Patsient kaebab: haigla võttis sünnitaja vastu üksnes president Ilvese sekkumisel	OMA	RusDelfi
12:11 Kolmandik lätlastest usub, et Päike tiirleb ümber Maa	Välis	BNS
12:12 Põhiseaduskomisjon hakkas erikomisjone looma	PR	Riigikogu
12:23 Peruu presidendikandidaat ei kavatse vangis istuvale isale armu anda	Välis	Andina via BNS
12:42 FOTOD: Sotside palgalõhe meelevaldus jäi tähelepanuta	OMA	PR innustatud
12:46 Tänavu on Eestis diagnoositud 123 HIV-nakatunut	OMA	
12:47 SDE algatas eelnõu õppelaenude hüvitamise taastamiseks	PR	Sotsiaaldemokraatlik erakond
12:52 Komitee avalikustas aprillirahutusi ja vanglaid käsitleva raporti	Muu dokument	Euroopa Nõukogu raport
12:59 Paet: Liibanon jätkab täie pühendumusega Eesti jalgratturite otsinguid	Muu väljaanne	Kuku raadio
12:59 Paet: Liibanon jätkab täie pühendumusega Eesti jalgratturite otsinguid	Muu väljaanne	Kuku raadio
13:47 Poliitikud ja eksperdid otsivad lahendusi noorte tööpuudusele	PR	Praxis
13:51 Taasavati Eesti aukonsulaat Kielis	PR	?
13:54 DELFI LIIBÜAS: Benghazi elanikud tahavad elada nagu Euroopas	Välis, OMA	Läti Delfi korrespondent
14:13 Doonorid lubavad Tšernobõli kattele 550 miljonit eurot	Välis	BNS
14:23 Allikas: Minski metrooplahvatuse	Välis	Interfax via BNS

asjas vahistati veel üks kahtlusalune		
14:25 Piinamise vastane komitee soovitas aprillirahutuste järel politseinikke korrale kutsuda	Muu dokument	Euroopa Nõukogu raport
14:26 Tamkivi: hinnatõusu kartmise asemel tarbige elektrit säästlikult	OMA	
14:33 Politsei otsib vägistamises kahtlustatava Eero ohvreid	PR	Politseiinfo
15:01 Juku-Kalle Raid: diktatuuridega sõbrustamine on märkimisväärselt silmakirjalik	OMA	
15:06 Öösel võib vähest vihma sadada	Muu väljaanne	Ilmajaam
15:10 Üleujutuste tõttu on suletud 12 maanteelõiku	PR	Maanteeinfo, mitu erinevat
15:12 USA presidendipaar teenis 2010. aastal 1,7 miljonit dollarit	Välis	Daily Telegraph (USA)
15:18 Tshakna: on oluline, et kõik pensionärid teaksid oma võimalusi	PR	Riigikogu pressitalitus
15:40 Algas Haapsalu lastekodu peremajade ehitus	Muu väljaanne	Lääne Elu
15:46 Sagrada Família puhkes tulekahju	Välis	BNS
16:00 Afrorootslased kaebasid Lundi üliõpilaste „džunglipeo“ politseisse	Välis	The Local (Rootsi)
16:11 Ekspert: armsaid karupoegi ei tohiks imetlema jääda	Muu väljaanne	ERR uudised
16:38 Paet: Süüria ebastabiilsus takistab uurimist	Pressikonverents	Välisministeerium
16:38 Paet: Süüria ebastabiilsus takistab uurimist	Pressikonverents	
17:14 Tarmo Kriis: riiklik koolitustellimus peab teenima eksportiva majanduse huve	PR	Haridus- ja Teadusministeerium
17:16 Moskvast leiti surnuna Kuveidi diplomaat	Välis	BNS
18:07 Rahapesu katselt tabatud mehed astuvad kohtu ette sügisel	Muu väljaanne	ERR
18:32 Kuritegude üldarv on ligi kümnendiku langenud	Muu väljaanne	BNS
18:44 FOTOD: Narva jõe kosk mühiseb jälle	OMA	Fotod
18:50 FOTOD: Noormees kaotas Yamaha üle kontrolli	Muu väljaanne + OMA	Kuma raadio
19:00 JUHTKIRI: Palgalõhe on olemas ka tillita	OMA	Arvamus
19:15 Kaubarongi rike Tabiveres sundis ronge hilineama	PR	Edelaraudtee, -
19:48 Prantsusmaa peaminister lubas laiendada õhurünnakuid Liibüas	Välis	BNS
19:53 Politsei otsib Võru linnas avariis osalenud sõidukijuhti	PR	Politsei, -
20:14 Medvedev vallandas Mistrali-kõnelusi pidanud tippmerekäelase	Välis	BNS
20:25 Läänemaal viis haiguspuhang tõvevoodisse paarkümmend väikelast (17)	Muu väljaanne	Reporter
21:22 President soovis Afganistani	Muu väljaanne	AK via ERR uudised

minevatele kaitseväelastele sõduriõnne		
21:43 Seppänen Põlissoomlaste valimisedust: soomlased soovisid uusi nägusid näha	Muu väljaanne	Vabariigi kodanikud via ERR uudised
22:20 Mullu ei pääsenud ELi ametitesse ükski eestimaalane	Muu väljaanne	AK via ERR uudised
22:42 Rahvaloendusel loetakse kokku setod, mulgid ja võrokesed	Muu väljaanne	AK via ERR uudised
23:30 Ninasarvik Murray alustas uut elu loodusmuuseumis	Muu väljaanne	AK via ERR uudised
23:46 Siseministeerium hangib jõuametitele 205 sõidukit	PR dokument	Siseministeeriumi hange

Lisa 4. Küsitluskava: veebiajakirjanike tööprotsessid

Tausta uurivad küsimused

- Kui kaua olete ajakirjanduses töötanud? Kui kaua sellest veebitoimetajana?
- Kus ja mida õppisite?
- Kes teid veebitoimetajaks saades toimetuse tööprotsessidega kurssi viis? Kui pikk oli koolitusperiood? Mida seal õpetati?
- (Kui ajakirjandust õppinud): kui palju kattus toimetuse koolitus ülikoolis õpituga?

Tööprotsessi kirjeldus

- Palun kirjeldage oma tööd veebiväljaandes
 - o millised on teie tööülesanded? Kui palju lugusid, kui palju klikke peate päevas tootma?
 - o mis kellaegadel mida teete?
 - o kus töötate? millised on põhilised töövahendid?
 - o kas keegi annab teile töökorraldusi? Milliseid? Kui palju ja mida otsustate töö käigus ise?
- Palun kirjeldage oma toimetuse ülesehitust
 - o kes kust töötab?
 - o kui tihti on koosolekud?
 - o mil moel viiakse läbi arutelusid?

Lugude allikad

- Millised on põhilised lugude allikad?
 - o (Pressiteated/ isikud/ dokumendid/ teised väljaanded/ foorumid?)
- Kui tihti pakute ise teemasid välja? Millised väljapakutud teemad osutuvad edukaks?
- Kui tihti helistate ise allikatele? Kui tihti käite sündmuskohal?
- Kui palju lugudest põhineb pressimaterjalil? Palju sellest eelinfo ja palju tagantjärele saadetavatel pressiteadetel?
- Kas ja kui suurt tähtsust omab pressimaterjali puhul uudise allikas? Kas on mõni organisatsioon, kelle saadetud materjal läheb kindlasti/ei lähe kindlasti kasutusse?
- (Kui töötanud ka mõnes teises väljaandes): Kas ja kuidas erinevad teie kogemuse põhjal erinevates väljaannetes allikad ja nende kasutamine?
- Kui oluline on see, kuidas pressiteade on kirjutatud?
- Kui suurt rolli mängib foto või pildistamisvõimalus?
- Millistele pressikonverentsidele te lähete kohale ja miks?
- Kui suurt rolli mängib info eksklusiivsus?
- Kas ja kui palju te saadetud pressiinfot üles pannes töötlete?
- Kas ja kui palju loete oma lugude kommentaare? Kui palju teiste lugude? Milliste?
- Kas võtate neid kommentaare kuidagi arvesse? Nt parandate vigu, muudate olemasoleva loo/jätkuloo fookust? Saate kommentaaridest uusi teemasid? Mõni näide?

Otsustusprotsessid

- Kas teil tekib toimetuses arutelusid, kas mõni uudis sisse panna või välja jätta?

- Kui, siis kellele jääb lõplik otsus?
- Kas te olete pidanud langetama selliseid otsuseid ka iseseisvalt, ilma kellegagi konsulteerimata?
- Mille põhjal te otsustate, kas mõni uudis ületab uudiskünnise või ei? Mis selle juures kõige raskem on? Mis saab määravaks?
 - o Kui määrav on ajafaktor/ kas mõni uudisväärtus on olulisem kui teine?
- (Kui töötanud ka mõnes teises väljaandes): Kas teie kogemuse põhjal on erinevates toimetustes uudisekünnise kriteeriumid erinevad? Palun kirjeldage!
- Kas te olete kunagi tundnud, et teie isiklikud ja toimetuse üldised seisukohad lähevad siinkohal lahku? Kirjeldage neid situatsioone!
- Kas teil on esinenud töös situatsioone, kus olulisem on saada uudis võimalikult kiiresti üles, tuues selle puhul ohvriks korrektsuse või allikate kontrollimise? Palun kirjeldage neid!

Üldküsimused

- Kuidas teile veebitoimetaja töö meeldib?
- Mis on selle juures kõige raskem? Miks?
- Kirjeldage ideaalset veebitoimetaja tööd/ töökorraldust/ tulemust!

Lisa 5. Ajakirjanike vaatlusandmed

Tabel 1. Postimees.ee veebitoimetaja vaatlus 19. aprillil			
Kellaaeg	Toimetaja tegevus	Vestlus	Kommentaar
6.58	Toimetaja istub töölaua taha, logib sisse meilikontodesse, Postimehe uudistekeskonda	Hommikul esimene on hea olla, siis ei pea tükk aega midagi tegema – paned rahulikult erinevat pressiinfot üles	
7.02	Avab meili pealkirjaga Teeolud (Maanteeinfokeskus), kopeerib sealt teksti uudistekeskonda, toimetab seda.	KK: Räägi ka, mida sa siin muudad? MS: See läheb üldiselt üleni sisse, väljaarvatud mõned tähevead ja mitte kell 8.00, vaid 8, tühik siia jne	Kogu protsess võtab aega umbes 4 minutit, meili avamisest kuni uudise ülespanekuni kulub 7 minutit
7.09	Paneb uudise “Teetööd aeglustavad liiklust tänagi” üles		
7.09	Avab pressiteate “Liiklusinfo 18.04”, loeb süvenenult	MS: See on huvitav selle metskitse pärast. See Scania oli eile ära, muidu paneks selle ka KK: Aga ärandatud autod? MS: Need panen siis, kui on midagi huvitavat	Kasutab kogu infost ainult metskitse kohta
7.20	Avab ja asub toimetama Päästeameti 24h kokkuvõtet	Siit ma panen üles need miinid, kuna neid on palju ja see on põnev	
7.24	Külastab erinevaid teiste väljaannete veebilehti	KK: Mis lehtedel sa käid? MS: Siin on valdavalt ERR, Õhtuleht, BNS ja nii. Maakonnast ka, head on Meie Maa ja Saarte Hääl. Meil on reeglid, mida kui palju kasutada võib	Täpseid väljaandeid Postimehe palvel ei avalda. Teiste veebilehtede külastamine toimub kogu päeva jooksul, sagedusega paar korda tunnis või iga kord, kui paus tekib. Rohkem ma seda siin välja ei too
7.29	Paneb uudise “Demineerijad tegid kahjutuks mitu mürsku” üles		
7.30	Toimetab Liiklusinfo pressiteadet. Asendab 18.04 -> “eile” ja “juhtus” -> “toimus”		

7.45	Paneb üles uudise “Metskits paiskus sõiduki salongi”		
7.48		KK: Aga siin on juba mingid uudised ees? MS: Need on kõige olulisemad paberlehe uudised, need tulevad kell 00 sisse	Näitan toimetajale Postimees.ee “Kõik uudised” rubriiki, kus on juba neli avaldatud uudist
7.54	Muudab uudisteprogrammis esilehe uudiste järjestust	KK: Tihti sa muidu esikat muudad? MS: Esimese kahe tunni jooksul nii 3-4 korda, 9st tuleb tööle toimetaja, kes ainult sellega tegelebki	
8.12	Avab meili “Haigruotsijate üleskutse”	Noh, on märgatud hallhaigruid. (naljatlevalt) Mis sa arvad, kas me selle paneme uudiseks või ei?	Kustutab meili ära
8.21	Paneb üles uudise “Poodi sisse-murdnu tegutses ülikiiresti” (Meie Maa)		
8.22	Loeb SDE pressiteadet “Naiskogu Kadri nõuab palgalõhe vähenemist”	Ma seda ei viitsi, kui, siis keegi teine	
8.31	Kustutab pressiteate “Nordecon AS aktsionäride kokkukutsumise teade”	Pole minu teema	
8.32	Kustutab pressiteate Statistikablogi: eesti suurimate eksportööride tootlikkus kasvas		
8.37	Kustutab pressiteate “Elion neljakordistas investeeringuid võrgu- ja tootearendusse”	See on Tarbija teema	
8.38	Kustutab Eesti Jäätmekäitlejate Liidu ümarlaua pressiteate		
8.56	Avab pressiteate “Mesilase nõelamine sundis sõidu katkestama”, kustutab selle	Häh, see on spordi teema	Pressiteate pealkirjast tundus nähtuvat, et tegemist võib olla ka mõne muu teemaga
9.01	Vaatab Põllumajandusministeeriumi pressikutset toiduteemalisele pressikonverentsile	Tundub huvitav, sinna keegi küll läheb kohale vast	
9.01	Avab Skype jututoa, kirjutab “Tere hommikust”	Mõned on juba varem kohal, aga üldiselt kella 9st	

		tulevad järgmised inimesed tööle, päevatoimetaja rolli võtab üle üks kahest peatoimetajast	
9.03	Avab meili "Lääne-Eesti päästkeskuse operatiivinfo", kustutab selle	Siin ei ole midagi põnevat	
9.05	Kirjutab Skype jututoas "Ma teen Ida-Eesti pahad lapsed"		
9.06	Toimetab IEPK sündmuste ülevaadet uudiseks "Lapsed panid kustunud kulu uuesti põlema"	See on huvitav, pahade laste pärast	Uus juhtlõik, muudab teksti oluliselt – kuupäevad, kellaajad
9.24	Saabub IF kindlustuse pressiteade	See läheb majandusele	
9.26	Helistab Ida-Eesti Päästkeskusesse, et küsida, kas kulu kustutatakse ise ära, või see kustutati	Tere, Martin Šmutov siin Postimees Online'ist. Oleks üks küsimus selle äsja saadetud pressteate kohta. Täheleb, kas teie olite selle wilaw kulupõlengu juba korra ära kustutanud või see oli ise kustunud? Ise jah? Selge, kõike head.	
9.29	Avab meilikonto ja kustutab lugemata Maiki Voore, RRI avalike suhete osakonna, Baltika, Kalev ja Tarvas ja vene kultuurimaja pressiteated		Pressiteateid saabub kiiremini kui toimetaja lugeda jõuab
9.30	Paneb üles uudise "Lapsed panid kustunud kulu uuesti põlema"		
9.31	Paneb üles Eesti Posti pressiteate		Muutmata kujul
9.34	Avab Välisministeeriumi pressiteate "Urmas Paet pressikonverents Liibanonist"	See on oluline, sinna vast meilt keegi ikka läheb	
9.35	Asub toimetama Õhtulehe artiklit "Kaksikute ema tegi ära omavalitsuse töö"	Õhtulehest on lubatud meil võtta 5 lauset, Delfist-Äripäevast 1, päevalehest pole üldse. BNS-iga on diil, kui palju ja millal võtame.	
9.45	Paneb üles uudise "Pereema tegi mõne päevaga ära töö,		

9.45	Paneb üles uudise “Pereema tegi mõne päevaga ära töö, mida riik ei suutnud”		
9.49	Kustutab pressiteate “Soomes müüdi 200 000 Saaremaa viina”	MS: See on Tarbija teema KK: Kas see reklaam ei ole? MS: Ma ei tea, las Tarbija muretseb selle pärast.	
10.12	Saadab e-kirja Lõuna-Eesti häirekeskusele küsimustega, kui palju on kulupõlenguid olnud, ning kas on plaanis ka teavituskampaaniat		
10.37	Paneb üles uudise “Koosmeele preemia pälvisid Kadri Ibrus ja Imbi Paju”		Praktiliselt muutmata kujul
10.57	Refereerib ERR uudist “Eestlased kulutavad välismaal puhkamisele 10 korda rohkem raha”		
11.00	Paneb üles uudise “Tartumaalt ärandati kaks vanemat sõiduautot”		
11.01	Kirjutab Skype jututuppa: “Ma teen musta lume”. Toimetab Päästeameti uudist	Naerab: Päästeameti huumorirubriik	
11.21	Paneb üles uudise “Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar”		
11.30	Saadab kirja Lilian Lukka’le Tartu linnavalitsusest Peetri tänava lõigu parandamise kohta	Mul on selline oma väike nali, ma juba Tartu Postimehe ajast kirjutan neile iga kord, kui mingid Tartu teetöö uudised on, et millal see lõik korda saab. Mu ema elab seal tänaval	
11.48	Paneb üles uudise “Päästjad kutsuti koerte tekitatud reostust koristama”		
11.57	Paneb üles uudise “Riigikogus moodustati jälle erikomisjone ja parlamendirühmi”		Uudis on toimetatud kokku kahest pressiteatest
12.00	Kuulab arvutist Vikerraadio Keskpäevatundi	Siit saab häid kommentaare	
12.02	Kirjutab kuulmise järgi üles Mutso kommentaari		

12.14	Paneb üles uudise “Välismaal puhkamisele kulutatakse kaheksa korda rohkem kui Eestis”		
12.25	Kirjutab Skype jututuppa: “Ma uurin kalastuseeskirjade rikkumisi ka”. Toimetaja vastab: “Kaladest oli laup ka, vaata et ei kattu”	Hommikul uurisin kalastuseeskirjade rikkumisi, Saare Hääles oli lugu ja pühapäeval mul sõber rääkis, kuidas kudevaid kalu saab püüda.	
13.12	Helistab Allar Jõksile presidendikandidaadi teema asjus	Jõks ütles, et pane meili, ta on lennukis. Ta on koguaeg lennukis, kui ma helistan!	
13.15	Kirjutab IRL pressijuhile Ergma ja Tulviste presidendikandidatuuri asjus	Ergma number on salastatud, ta suhtleb ainult läbi nõuniku	
13.18	Kirjutab Allar Jõksile meili		
13.30	Hakkab analüüsima “Millised on sinu kokkupuuted politseiga?” omauudise kommentaare	Nüüd on juba palju inimesi tööl, siis saab rahulikult teistele teemadele keskenduda	Töötempo on oluliselt aeglustunud
14.05	Üleeilsele kirjale tuli Tunne Kelamilt vastus, presidendikandidaadi osas		

Tabel 2. Delfi.ee uudistetoimetuse vaatlus 29. aprillil

Kellaaeg	Toimetuse tegevus	Vestlus	Kommentaar
9.30	Hommikune uudistetoimetuse koosolek. Kohal peatoimetaja ja erinevate Delfi rubriikide toimetajad. Arutatakse läbi uudispäev – kes mida teeb, milliseid fotosid on tarvis, millised uudised jäävad nädalavahetuseks.		Sarnaneb kõigi teiste meediaväljaannete toimetuste koosolekutele. Erinevad teemad kiidetakse heaks või lükatakse kõrvale. (vt lähemalt peatükk “Uudiste valiku ja kõrvale jätmise põhjused”)
9.55	Toimetaja jälgib pidevalt sissetulnud meile, jagab reporteritele teemasid MSN- is. Lisaks meilboksile on pidevalt lahti ERR etc.	MA: Üsna suur osa on hommikused monitooringud, need on praeguseks juba läbi. Õhtul on telemonitooringud	Pidev töö läbi terve päeva, korduvalt ei too seda siin tabelis välja
9.58	Muudab esilehel olevate uudiste järjekorda	KK: Kes teil esilehte kokku pane?	
		MA: Mina panen. Need kolm	

		<p>alumist uudist vahetuvad üldiselt kiiremini kui ülemised kaks.</p> <p>KK: Mille alusel need teemad välja valitakse?</p> <p>MA: Üldiselt valin ise välja, aga kõik osakonnad pakuvad oma lugusid ka. Oleneb päevast, kui kiiresti see vahetub.</p>	
10.00	Annab reporterile tööülesandeid	Kas sa tahad endale, BBC teatas tiitlid, mille kuningapaar saab? Publik on hullumas, äkki sa jõuad.	
10.24	Avaldab uudise "Prints Williamist saab pärast abiellumist Cambridge'i hertsog".		
10.32	Juhendab telefoniga rääkivat reporterit	<p>- Reporter: Korrespondent Kooli ütleb, et neil mõlemal fotokad kaasas, me võime üritada.</p> <p>- MA: Ärgu tehku kuningapaarist, vaid linna pealt huvitavaid momente.</p>	
10.34	Lülitab sisse toimetuse seinal oleva televiisori, vahetab kanaleid	Kas juba ei tule kuskilt õiget asja?	
10.35	Suhtleb Delfi peatoimetajaga	<p>- Peatoimetaja: Mida ma nädalavahetuseks välja hõikan?</p> <p>- MA: Hõikaks pulmad ja Savisaare majaehituse.</p>	
10.40	Kõrvallauas töötav reporter helistab allikale ja küsib lisainfot	Me helistame päris palju, väljas käime suhteliselt vähe. Enamikke pressikonverentse saab videost vaadata, ja paljud saadavad pressikaga samal ajal välja ka pressiteate. Fotograaf-reporterid käivad päris palju väljas ja videotiim.	
		<p>KK: Kas see esilehe lugu on teie enda oma?</p> <p>MA: Pikk esilugu on puhtalt oma, eelmine ka oli oma.</p>	Näitan talle Delfi esilehte
10.44	Suhtleb reporteritega	Ega Leito ei võta sinu kõnet ka vastu, jah?	
10.45	Toimetuses käib arutelu sushi ja vabariigi aastapäeva		Toimetuse õhkkond on vaba, tihti

	tähistamise kommete üle.		hõigutakse üle ruumi ja tehakse nalja
	Reporter tuleb laua juurde	Reporter: Perekoolis jälle arutatakse, kas kooli saaks koha, kui maksaks midagi koolile. Kas rahva häälde võiks sellel teemal küsitluse teha?	
10.48	Reporter kõnetab	Võid esikolmikusse panna Rahva Hääle Tõrvandi loo.	
10.55	Arutelu meilikeele üle	Reporter: Kas meilis Sinu suure tähega on piisav või peaks allikat teietama? MA: Ma arvan, et Sinu on piisav	
11.00	Suhtleb reporteritega	Reporterile: Sinu kopptransportöör sai sõbra, tigulaaduri. Kas selle uudise rubriik on maailm või Eesti?	
11.06	Annab reporterile nõu	Reporter: Kas teha Bachmann mingi teise uudise osana? MA: Tee eraldi.	
11.16	Klõpsib telekanaleid	Kas tuleb juba Eesti pealt otse? Jah, ETV-st tuleb ka.	
11.19	Keeleline korrektuur	Reporterile: oi-oi, sul on siin artiklis kallid hinnad, hind ei saa olla kallis, on kõrge või madal. Kaup on kallis või odav.	
11.21	Diskuteerib Delfi kuninglike pulmade rubriigi osas toimetusega	Kas inimestel on kuninglikest pulmadest juba kõrini?	
11.33	Annab tööülesandeid	Reporterile: Malevatöö looga seoses võiks teha üleskutse, kui raske või kerge on lastel suvel tööd leida.	
11.54	Innustab reportereid, jagab tööülesandeid	Esikas on juba tund aega sama olnud. kas teil midagi ette tõstmiseks ei ole? Reporterile: aga pildid saabusid! Sa teed neist nupu?	
12.01	Annab reporterile nõu	Reporter: Kuidas ma selle sissejuhatava loo teen? MA: (annab nõu)	
12.03	Innustab reporterit kiirustama	Reporterile: Kuule, ilgelt kiire on juba sellega!	
12.07		Reporter: Ilmateade tuli, ma hakkan seda tegema	
12.09	Muudab peauudise fookust,		

12.09	Muudab peauudise fookust, "Delfi Londonis: kuninglik paar saabub peagi".		
12.10	Koordineerib toimetuse omavahelist tööd	Reporter 1, reporter 2, pange need kaks lugu kokku, et kuninglik paar saabub peagi ja kuninglikud pulmad algavad pea	
12.11	Muudab esiuudise fookust	Hõikab üle toimetuse: Nüüd on üleval uus, seal ka otselink videole.	
12.13	Nõustab teise rubriigi toimetajat	Vene delfi: meil on üleval küsimused vene suursaadikule, kas teil on ka küsimusi?	
12.20	Vahetab uudise pealkirja, "Prints William jõudis kirikusse"		
14.30		Reporter telefonil: Kõigepealt kleidist, ja siis edasi. Ja kiiresti!	
15.00	Kuninglikud pulmad on lõppenud, toimetab uudise		

Lisa 6. Uudiste ja pressiteadete võrdlev tabel

Uudis nr		Pressiteade nr		Väljaanne	Kategooria	Pealkiri lisatud	Juhtloik lisatud	Viide allikale
1	Teeolud	1a	Teetööd aeglustavad liiklust tänagi	Postimees	1	V	V	
		1b	Teeremondi tõttu muudetakse mitmel pool liikluskorraldust	Delfi	1	V		
2	Liiklusinfo	2a	Metskits paiskus sõiduki salongi	Postimees	5	V		
		2b	Autosse paiskunud metskits vigastas kaassõitjat	Delfi	5	V	V	
3	Eesti, Läti, Leedu ja Poola EL asjade komisjonide esimehed rõhutasid kiire raudteeühenduse vajadust	3a	Balti riigid ja Poola kinnitavad kiire raudteeühenduse vajalikkust	Delfi	2			
4	Deniss Karpak on kerkinud maailma edetabelis kümnendaks	4a	Deniss Karpak kerkis maailma edetabelis kümnendaks	Delfi	2x	V		
5	PÄÄSTETEEENISTUSE ÖÖPÄEV	5a	Demineerijad tegid kahjutuks mitu mürsku	Postimees	5	V	V	
6	AS BALTIIKA AKTSIONÄRIDE KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE	6a	Baltika emiteerib täiendavalt 3,15 miljonit aktsiat	Postimees	6	V		
7	BALTIIKA AKTSIAEMISSIONIST	7a	Baltika uuendab Montoni ja Mosaici brändi	Postimees	6x	V		V
8	IDA-EESTI PÄÄSTEKESKUSE TEADE	8a	Lapsed panid kustunud kulu uuesti põlema	Postimees	5	V	V	
		8b	Lapsed tulid ja panid kustutatud kulu uuesti põlema	Delfi	5	V		
9	Riigipühadel on postiasutused suletud	9a	Riigipühadel on postiasutused suletud	Postimees	1			
10	Elion neljakordistas investeeringuid võrgu- ja tootearendusse	10a	Elion teenis kvartaliga suure kasumi	Postimees	6			V
11	Avatud Eesti Fondi Koosmeele preemia pälvisid Kadri Ibrus ja Imbi Paju	11a	Koosmeele preemia pälvisid Kadri Ibrus ja Imbi Paju	Postimees	2	V		
12	Esimeses kvartalis tõusis hüppeliselt liiklusega seotud kahjujuhtumite arv	12a	If: liiklusega seotud kahjujuhtude arv kasvas hüppeliselt	Postimees	6	V		V
13	POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET	13a	Tartumaalt ärandati kaks vanemat sõiduautot	Postimees	5	V	V	V
14	Eesti õpilased naasid Euroopa Liidu loodusteaduste	14a	Eesti õpilased tulid Euroopa loodusteaduste	Postimees	2x	V		

14	Eesti õpilased naasid Euroopa Liidu loodusteaduste olümpiaadilt kuld- ja hõbemedalitega	14a	Eesti õpilased tulid Euroopa loodusteaduste olümpiaadil teiseks	Postimees	2x	V		
15	Sotsiaaldemokraatide uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar	15a	Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar	Postimees	6	V		
		15b	Sotside uue peasekretäri kandidaat on Indrek Saar	Delfi	1	V		V
16	RSA ja SEB asuvad Eesti varakindlustusturgu ümber kujundama	16a	SEB panga ainsaks varakindlustuse pakkujaks saab RSA	Postimees	3	V		V
		16b	RSA pürib SEB abil Eesti suurimaks varakindlustajaks	Postimees	3	V		
17	Ülevaade Põhja-Eesti Päästkeskuse operatiivsündmustest	17a	Päästjad kutsuti koerte tekitatud reostust koristama	Postimees	5	V		V
		17b	Arvatav õlireostus osutus koerajunnideks	Delfi	5	V		V
18	Tallinna tänavatel jätkub kevadine hooldusremont	18a	Tänavate hooldusremondi plaan selgub aprilli lõpuks	Postimees	3	V		
19	Põhiseaduskomisjon otsustas alгатada erikomisjone moodustavad eelnõud	19a	Riigikogus moodustati jälle erikomisjone ja parlamendirühmi	Postimees	4	V		
		19b	Põhiseaduskomisjon hakkas erikomisjone looma	Delfi	1	V		V
20	Riigikogus asutati Eesti-Albaania, Eesti-Hollandi ning Eesti-Leedu parlamendirühm	20b	Riigikogus moodustati Albaania, Hollandi ja Leedu parlamendirühm	Delfi	3x	V		V
21	Elisa avab 4G testvõrgu viies Eesti linnas	21a	Elisa avab 4G-testvõrgu viies Eesti linnas	Postimees	3			
22	TÜ akadeemiline naiskoor tunnistati taas parimaks naiskooriks	22a	TÜ akadeemiline naiskoor valiti taas vabariigi parimaks	Postimees	1	V		V
23	Tallinna teeneka kultuuritegelase preemia pälvib Valli-Lember Bogatkina	23a	Tallinna teeneka kultuuritegelase preemia saab Valli Lember-Bogatkina	Postimees	6	V	V	V
24	„Noorte hääled“ – noorte folkloristide ja etnoloogide konverents	24a	Noored etnoloogid kogunevad konverentsile	Postimees	2	V	V	V
25	Läbirääkimised töölepingu seaduse muutmiseks algavad aprilli lõpus	25a	Töölepingu seadus läheb muutmisele	Postimees	3	V	V	V
26	Nõmmel algas igakevadine leheveokampaania	26a	Nõmmel algas igakevadine leheveokampaania	Postimees	6x			
27	Ajaloo muuseumis tähistatakse TÜ farmaatsia suurkuju Georg Dragendorffi 175. sünniaastapäeva konverentsiga	27a	Farmaatsia suurkuju meenutab konverents	Postimees	1	V	V	V
28	Riiklik koolitustellimus tähtsustab kõrghariduse kvaliteeti ja vastavust tööjõuturu vajadustele	28a	Riik sobitab kõrgharidust tööjõuturu vajadustega	Postimees	2	V		
		28b	Tarmo Kriis: riiklik koolitustellimus peab	Delfi	1	V		

29	Lihavõttepühad suurendavad Väinamere parvlaevaliinidel nõudlust	29a	Lihavõtete ajal sõidavad praamid tihemini	Postimees	2	V	V	
30	ETK grupi esimese kvartali netokäive oli ligi 82,5 miljonit eurot	30a	Kolme kuuga kulutati ETK kauplustes üle 80 miljoni euro	Postimees	6	v		V
31	„Püha Tõnu kiusamine“ võitis Brüsseli rahvusvahelisel ulme- ja õudusfilmide festivalil grand prix'	31a	«Püha Tõnu kiusamine» võitis Brüsseli festivalil grand prix'	Postimees	1	V		V
32	Homme algavad X Supilinna Päevad	32a	Tartus algavad Supilinna päevad	Postimees	1	V	V	V
33	Rõuge Rattamaraton	33a	Rõuge rattamaraton sõidetakse muudetud rajal	Postimees	3	V		
34	President Ilves kohtus Afganistani suunduvate kaitseväelastega	34a	Ilves kohtus Afganistani suunduvate kaitseväelastega	Postimees	2	V	V	
35	Veeteede Amet tühistab Pärnus laevadele kehtestatud jääklassi nõuded	35a	Veeteede amet tühistab Pärnus laevadele kehtestatud jääklassi nõuded	Postimees	3x			V
36	Tsahkna: on oluline, et kõik pensionärid teaksid oma võimalusi	36a	Tsahkna: on oluline, et kõik pensionärid teaksid oma võimalusi	Delfi	1			V
37	Tee üleujutus	37a	Üleujutuste tõttu on suletud 12 maanteeõiku	Delfi	4			V
38	Poliitikud ja eksperdid otsivad lahendusi noorte tööpuudusele	38a	Poliitikud ja eksperdid otsivad lahendusi noorte tööpuudusele	Delfi	2			
39	Karel Rüütli: üliõpilastele tehtud ülekohus tuleb heastada	39a	SDE algatas eelnõu õppelaenude hüvitamise taastamiseks	Delfi	1	V		V
40	Eesti toetab Ukrainat Tšernobõli tuumajaama õnnetuse kahjustuste likvideerimisel	40a	Eesti rahastab Tšernobõli tuumajaama õnnetuse kahjustuste kõrvaldamist	Delfi	6	V		V
41	Keskerakond soovib kergendada FIEde maksukoormust	41a	Keskerakond soovib kergendada FIEde maksukoormust	Delfi	1			